NATIONAL LIBRARY
JUL 2 1973
BIBLIOTHÈQUE NATIONALE

B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited.

Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466; Chicago — Editor I. SIMANE, 5534 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 10630; California — Editor KARLIS KALEJS, 3822 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214

29. N-RS. SESTDIENA, 1973. G. GADA 21. JŪLIJS 23. GADS SATURDAY JULY 21, 1973

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

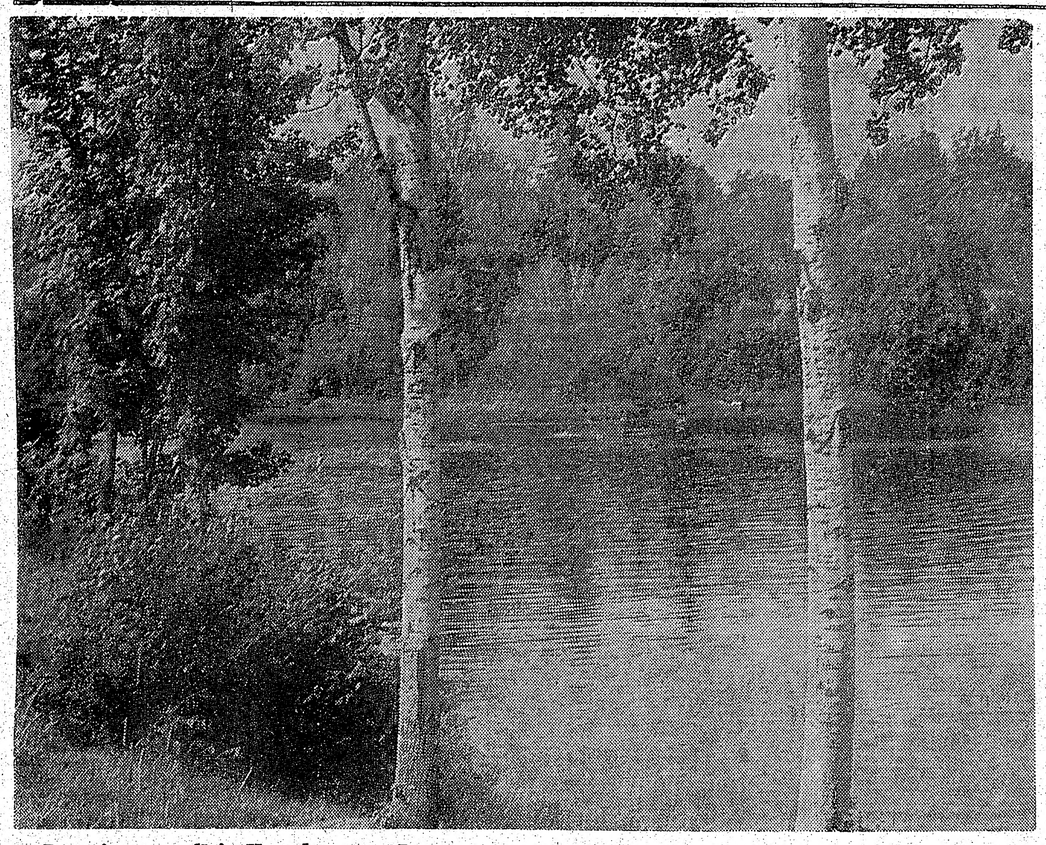

Rāmais ezera līcis Kanadas vasarā. Foto: J. Līgers

Kā notika apcietināšana

ULŽA GRAVAS VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO STOKHOLMAS

Vakar, svētdien, 8. jūlijā, divu somu policistu aizsardzībā iekāpu lidmašīnā, lai atstātu Somiju. Tanī pašā laikā blakus lidmašīnā pēc Drošības konferences beigšanās iekāpa ASV ārlietu ministrs Rodžers. Viņš ceļā uz Prāgu, es uz Stokholmu. Pad. savienības ārlietu ministrs Gromiko Helsinkus atstāja jau no rīta.

Šī nu ir mana pirmā iespēja brīvi un netraucēti pastāstīt, kādēļ baltiešu delegācijai pēdējās dienās pārtrūka sakari ar ārpasauli. Par lielajiem notikumiem jūs jau esat informēti: Trešdien un ceturtdienas rītā, 4. un 5. jūlijā, mūs pieņēma dažādās sūtniecībās vai viesnīcās, kur bija apmetušies ārlietu ministri.

Ceturtdien, 5. jūlijā, laikā no pl. 10.30 rītā līdz 6 vakarā, apcietināja visus deviņus baltiešu delegātus. Mūs nogādāja ārpus Helsinkiem, Espo cietumā, kur nakti pavadījām izolētās cellēs. Pieteicām bada streiku.

Piektdien, 6. jūlijā, mūs izlaida no cietuma, atcēla arī lēmumu par mūsu deportāciju, bet izolēja no katras politiskas aktīvitātes, tika aizliegta mūsu paredzētā preses konference un atvienoti mūsu telefoni.

Sestdien, 7. jūlijā, centāmies kontaktēt iespējami daudz žurnālistu Helsinkos, lai izlabotu presē parādījušās nepareizības, bet interese bija mazinājusies.

Svētdien, 8. jūlijā, turpinājām ieinteresēt presi un ievākt ziņas par krievu un amerikāņu iespaidu šinī notikumā. Ļoti izpalīdzīgā apkārtējā vide bija mums ļoti draudzīga un labvēlīga. Atstājot Somiju, nolikām ziedus somu nacionālās krāsās pie maršala Mannerheima kapa, novēlot Somijai palikt brīvai un neatkarīgai.

Ko šie Helsinku notikumi nozīmēja? Uz tiem var skatīties no dažādiem viedokļiem. Piemēram dažas pieejas:

- Sadursme starp krievu un amerikāņu politisko spēku, kurā uzvarēja amerikāņi, jo Rodžers panāca mūsu atbrīvošanu.
- Pierādījums, ka tikai Padomju savienībai un ASV šolaiku pasaulē vairs kāda nozīme, jo Gromiko mūs varēja ielikt cietumā, bet Rodžers savukārt atbrīvot; sākumā gan tikai ASV pilsoņus, jo par Anglijas, Kanadas un Zviedrijas pilsoņiem neviens nelikās ne zinis.
- Pasaules prese bija ieinteresēta aizturēšanas un atbrīvošanas notikumā, bet ne mūsu prasībās Drošības konferencei vai Baltijas problēmā vispār.

Aplūkosim tagad lietas chronoloģiskā secībā. Trīs punktu memorandu (jau agrāk nosūtīts) Baltiešu pasaules apvienības vārdā nodeva ārlietu ministriem vai viņu pārstāvjiem personīgi baltiešu 2 personu delegācijas: Lietuvietis J. Valiunas un latviete A. Teivena (ZLCP sekretāre, kuŗa tika izsaukta uz Helsinkiem techniskajam darbam), latvietis U. Grava un lietuviete E. Žilionis, lietuvietis J. Genis un latvietis I. Freimanis (pēdējam jau trešdienas vakarā bija jādodas atpakaļ uz darbu Stokholmā), latvietis P. Reinhards un lietuvietis P. Vileišis. Igauņu pārstāvji I. Plērs un G. Kahars ieradās vēlāk, lai aizstātu aizbraukušo Imantu Freimani, bet viņiem neizdevās ierasties pat uz pirmo sarunāto apmeklējumu, jo viņus pašus pirmos aizturēja.

Uz memorandiem nepaspējām saņemt nekādas tūlītējas atbildes, bet simpatiju apliecinātāju netrūka. Vienīgi Īrijas delegācijas loceklis Tovnzends izteica iespēju, ka viņu ārlietu ministrs Fitzgeralds nostājoties pret robežu neaizkaramības principu, tāpēc varētu Baltijas piemēru pieminēt.

ASV ārlietu ministra palīgs Eiropas jautājumos Stoesels nedeva atbildi, bet minēja, ka varbūt varēšot izkārtot apmeklējumu pie Rodžera. Līdz apcietinājumam mūs pieņēma Zviedrijas ārlietu ministrs Vikmanis un Vatikāna ārlietu ministrs Kaseroli. Ieslodzījuma dēļ nebija iespējams ierasties sarunātās vizītēs pie Kanadas un Dānijas ārlietu ministriem.

Trešdien, 4. jūlijā, nolēmām rīkot savu preses konferenci piektdien plkst. 10 sesiju starplaikā Interkontinental viesnīcā, kuŗā dzīvoja baltiešu delegācija un vairāku valstu delegācijas, ieskaitot ASV, Grieķiju, Rietumvāciju, Jugoslaviju. Par piemērotāko telpu izvēlējāmies Baltic Lounge. Šinīs dienās techniski bijām jau tā iestrādājušies, ka 4 stundu laikā mums viesnīcā jau bija nogādāti iespiesti ielūgumi. Pirmie iebraucēji — Valiunas, Freimanis un Reinhards

(Turpinājums 20. lp.)

Austra Augenberga

Britu prese nav apmierināta

Pazīstamais britu sovjetologs E. Krenkšovs (Crankshaw) lielajā angļu avīzē Observer veltījis plašu ievadrakstu šiem jautājumiem. Brežņevam tagad esot jauna seja, jauni joki, jauns auto u.c. Vienošanās ar Bonnu viņam bijusi vajadzīga saimnieciskā ziņā, kā arī, lai nostiprinātu status quo Austrumeiropā. Nevajagot aizmirst, ka Brežņeva ministru kabinetā ietilpstot Čechijas okupācijas „architekts" maršals Grečko un slepenās policijas šefs Andropovs, kas apspiežot katru opoziciju Krievijā un veicot nemierus un spiegošanu rietumos. Daudzi rietumos, cenzdamies pēc tirdzniecības ar Krieviju, aizmirstot, ka Brežņevs gan runājot par mieru, bet pašreizējie izdevumi valsts „aizsardzībai" esot pārspīlēti lieli. Miera konferencēs krievi gribot tikai panākt apstiprinājumu saviem iekaŗojumiem. Tie gribot mieru tikai sev, bet ne pilsoņu brīvības atzīšanu savā valstī un brīvu satiksmi ar rietumiem. Autors pārmet, ka Rietumvācija, kārojot pēc jauniem tirgiem Pad. savienībā, neizrādot vairs nekādas simpatijas pret Pad. savienības iekšējiem opozicionāriem, piemēram Solžeņicinu, un Čechoslovakijas traģēdija esot aizmirsta visur — arī Britanijā. Krievu komūnisti gan pastāvīgi kliedzot pret imperiālismu, bet paši esot vislielākie imperiālisti. Ja krievi gribot panākt ASV spēku samazināšanu Eiropā, tad viņiem jāatsakoties no kontroles pār savām kaimiņvalstīm, un konferencēs būtu jārunā par neitrālitātes garantijām veselai neatkarīgu valstu rindai (vai kādreiz arī mēs nebijām viena no tādām „bufeŗvalstīm"? Ref.).

Autora raksta nobeigums ir diezgan pesimistisks. Pagaidām krievi vēl visiem spēkiem centīšoties paturēt savas kontrolētās valstis savas „paradīzes" robežās, tomēr reiz nākšot diena, kad Pad. savienībai būšot jāatļauj šīm valstīm „iet uz elli" — saskaņā ar viņu brīvo gribu. Rietumiem nevajagot atļināt šo dienu tikai tādēļ, lai panāktu īstu „atstābumu" krievu un rietumu saspīlētajās attieksmēs.

Gaŗu, bet ļoti ironisku ievadrakstu par sarunām Amerikā un miera konferencēm ievietojis arī Džonstons laikrakstā Scotsman. Daudzi amerikāņu kapitāla pārstāvji gan esot aplaudējuši visai „miglainajiem" Brežņeva priekšlikumiem, bet nopietni politiķi, kas vēloties, lai nozīmīgi jautājumi tiktu kārtoti ne tikai starp 2 personām — ar plašākām aprindām noslēptiem nolūkiem —, neatrodot nekā jauna un vērtīga Brežņeva un Niksona sarunās. Daudzi šauboties, vai panāktā „vienošanās" esot vairāk vērts par papīra strēmeli. Brežņeva ceļojuma galvenais mērķis bijusi tirdzniecība. Līdz šim tā bijusi ļoti maz attīstīta starp ASV un Pad. savienību. Pašlaik gan Pad. savienības imports pārsniedzot eksportu – sakarā ar padomju lielajiem labības iepirkumiem ASV (bet tomēr dažās padomju pilsētās jau ievestas pārtikas kartītes). Pie tam Pad. savienība vēloties izdevīgus kredita noteikumus, bet vai ASV tos piešķiršot sakarā ar žīdu vajāšanām Pad. savienībā? Esot it kā panākta vienošanās par sadarbību kosmosa pētīšanā, lauksaimniecībā, bet visos šajos jautājumos ASV esot tālu priekšā Pad. savienībai. (Vienā no rakstiem pat teikts, ka Pad. savienība slimojot ar „chroniskām lauksaimniecības krizēm".) Runājot par ciešākām kultūras saitēm, neesot jāaizmirst, kā klājoties Pad. savienībā rakstniekiem Brežņeva laikā. Visvairāk apstrīdams esot ASV sarunu noslēpumainais raksturs. Tādēļ Brežņevam bijis jāpūlas pārliecināt Francijas prezidents Pompidū „Marijas Antuanetes buduārā", ka ASV panāktā vienošanās nenākšot par ļaunu Francijai un Eiropai. Varbūt Pompidū esot apmierināts, bet ne citas Eiropas valstis, kuŗas gri-

(Turpinājums 12. lp.)

Paziņojam saviem godātiem klientiem, ka

Broadview Delicatessen

VEIKALS

ar š. g. 26. jūliju pārceļas uz

141 Danforth Ave., Toronto

A. Miķelsone

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1973. G. 21. JŪLIJS 29. N-RS.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4M 2E9; tālr. 465-7902. Nujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe. 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

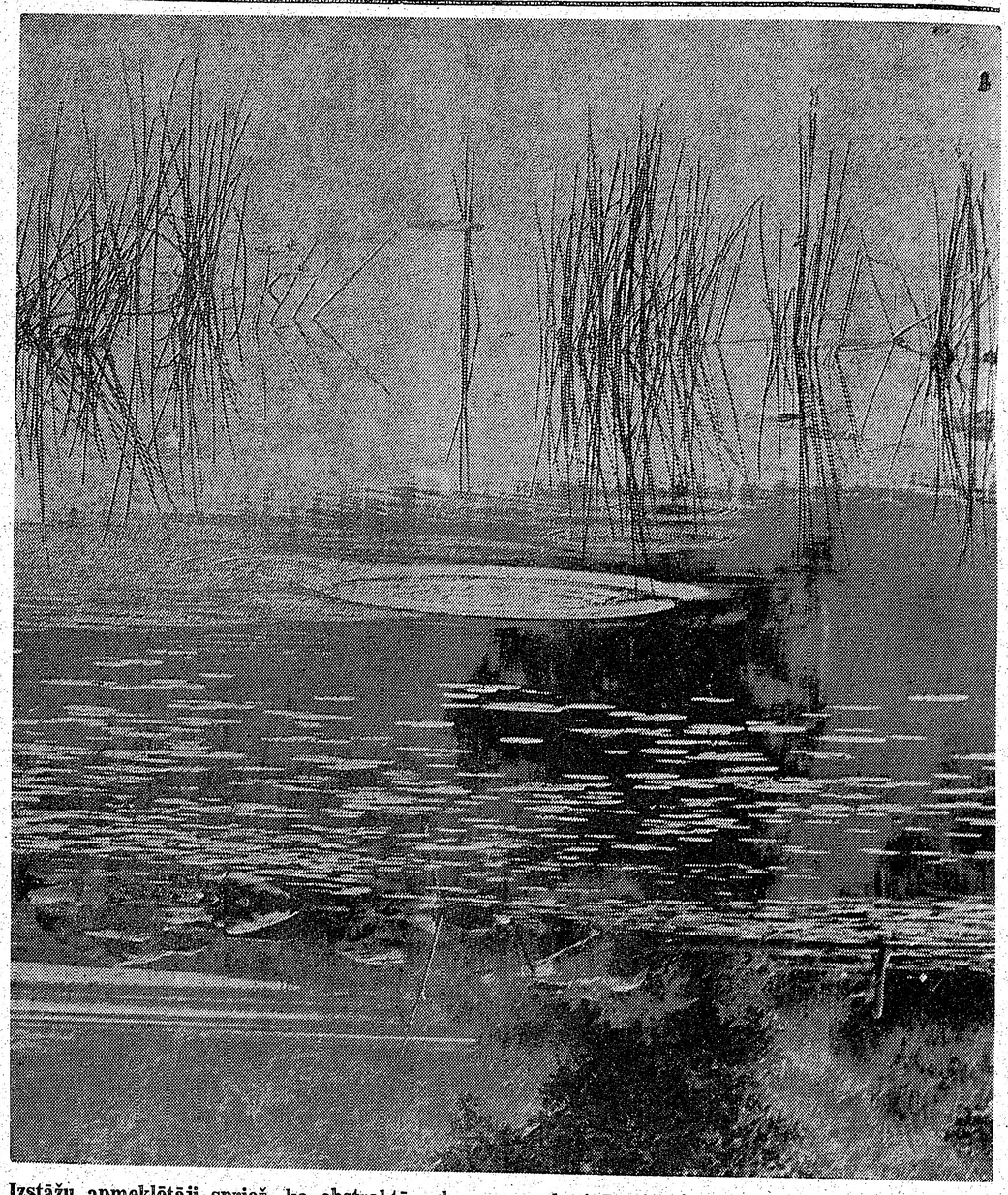

Izstāžu apmeklētāji spriež, ka abstraktās gleznas var karināt pie sienas arī apgrieztā veidā, tām nezaudējot savu mākslinieciško vērtību. To pašu var darīt arī ar fotografētiem dabas skatiem, kā tas redzams augšējā attēlā, ko ar savu foto aparātu uzņēmis Latvija Amerikā fotografs J. Liģers un kas ar nolūku ievietots laikrakstā apgrieztā veidā. Skatait viņu pareizā stāvoklī un uzņēmums būs tikpat labs...

Illūziju konference

PBLA PRIEKŠSĒŽA VIETNIEKA IMANTA FREIMAŅA VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ

Helsinkos, 1973. g. 4. jūlijā.

Kad Eiropas Drošības konferencē savu runu bija beidzis pirmais runātājs Andrejs Gromiko, koferences runātāju sejas nebija priecīgas. Runas pamatdoma ir skaidra — rokas nost no Austrumu bloka, apstipriniet tikai pašreizējās robežas!

Interesanti vērot pasaules preses izturēšanos. Redzams, ka žurnālisti gaŗlaikojas, jo nav pat runās jāklausās — tās birojā saņemamas iespiestas.

Pēc sēdēm, kuŗās nenotiek nekas vairāk kā atsevišķu valstu ārlietu ministru vispārējos formulējumos ieturēto runu nolasīšana, vakaros un pēcpusdienās tiek rīkotas kokteiļa partijas.

Ielūdzēju un ielūgto sastāvs raksturīgs. Tiek izmantotas visas iespējas viesu vidū redzēt vai nu tuvāko kaimiņvalstu pārstāvjus vai vēl biežāk — pašreizējos un nākotnes tirdzniecības partneŗus. Piemēram — Rietumvācijas ārlietu ministrs bija aicinājis visu satelītu (bet ne Pad. savienības) valstu ārlietu ministrus un citus delegāciju locekļus.

Baltiešu delegāti mēģina būt klāt daudzās pieņemšanās, meklējot kontaktus ar delegāciju locekļiem un preses pārstāvjiem.

Baltiešu delegācijas darba plānā bija paredzēts 4. jūlijā apmeklēt 29 valstu delegācijas un, ja iespējams, baltiešu kopējo memorandu nodot ārlietu ministriem. Otrs ceļš — nodot memorandu sūtniecībās un lūgt audienci pie ārlietu ministriem.

Delegāti sadalījās četrās grupās. Katrā grupā vismaz divu tautību pārstāvji.

Jau pašā sākumā labi izdevās ASV delegācijas apmeklējums, kas apmetusies tanī pašā viesnīcā, kur uzturas baltieši. Memarandu pieņēma ASV ārlietu ministrijas Eiropas daļas vadītājs Stesels (Stoessel).

Līdzīgi veicās ar Rietumvācijas delegāciju. Abos gadījumos mums apsolīja audienci pie ārlietu ministriem.

Zviedrijas, Dānijas un Norvēģijas delegācijās apsolīta vizīte pie ārlietu ministriem 5. jūlijā.

Interesants bija apmeklējums Somijas ārlietu ministrijā, kuŗā delegātus pieņēma ministra sekretāre. Viņa apstiprināja, ka ministrs PBLA memorandu saņēmis jau pirms dažām nedēļām, atcerējās memoranda pavadvēstules parakstītāju vārdus un paskaidroja, ka ministrs uz memorandu katrā ziņā atbildēšot. Satikt ministru šonedēļ, diemžēl, neesot iespējam. Nabaga somi — krievu lācis piespiedis aizmirs apspiestos kaimiņus!

Ir zināmas izredzes sastapt arī Italijas, Spānijas, Anglijas, Īrijas un Francijas ārlietu ministrus.

Rīt — 5. jūlijā turpināsies ministru un delegāciju apmeklējumi. 6. jūlijā paredzēta plaša preses konference. Atklāts, protams, paliek jautājums — cik ilgi somi atļaus mums darboties.

I. Freimānis

P. S. 5. jūlija vakarā, acīm redzot pēc krievu pieprasījuma, somu drošības policija baltiešu delegātus aizturēja, bet pēc ASV ārlietu ministrijas iejaukšanās tie atkal atbrīvoti.

Laikraksta
LATVIJA
AMERIKĀ
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā,
491 College St.,
kā arī LA spiestuvē,
125 Broadview Ave.

Lasītāju vēstules

DZIESMU SIMTGADĒ

Latviešu 5. Vispārējo dziesmu svētku ACV Mūzikas nozare savā 5. apkārtrakstā 1973. g. skaisti raksta: „Dziesmu svētki ir kā gaiši aizdegta lāpa, kas mūsu tautas likteņa ceļā atmirdz savā varenā spožumā, apgaismodama tautas dzīves gājumu." Un tālāk: „Izraudzītā svētku rīcības komiteja jau darbojas trīs gadus pie šo svētku sarīkošanas." un beigās: „apmeklētāji sagaida šais simtgades jubilejas svētkos kaut ko jaunu, iespaidīgāku un varenāku."

Tas viss skaisti skan un labi pateikts, bet rīcības komitejas darbā redzam pretējo. No programmas nosvītrāja sieviešu koŗa dziesmas, atstājot tikai vienu dziesmu. Vai ar vienu dziesmu kāds koris var „kaut ko jaunu, iespaidīgu un varenāku" parādīt? Tas drīzāk liek domāt par sieviešu koŗa dziesmu ignorēšanu!?

Rīcības komitejā iet vēl tālāk, ar viņas 5.apkārtrakstu ir noteikti arī ģenerālmēģinājumi jauktam un vīriešu koŗiem, bet sieviešu korim tāds nav paredzēts. Un laikam jau pareizi vien būs — vienai mazai dziesmiņai ko tur daudz mēģināt?!

Pēdējos gados ļoti daudzi sieviešu koŗi un ansambļi sazēluši un skaisti dzied, to nupat dzirdējām Kanadas Daugavas Vanagu d ienās. Komponists Imants Sakss savā recenzijā par to raksta: „Jau ar pašu pirmo dziesmu kopkoris pārsteidza klausītājus ar disciplīnētu un labsirdīgu dziedājumu. — dziesmas skanēja brīvi, nepiespiesti, tīkamā plūdumā." Tur dziedāja tikai DV sieviešu koŗi. Mums ir vēl daudzas sieviešu koŗu vienības, kas dziesmu svētku simtgadē Klīvlandē varētu būt kopā un dziedāt tikpat daudz dziesmu cik vīru koris. Tad būtu īsti parādīts simtgades sazēlums dziesmu laukā.

Man tā vien liekas, ka vienas dziesma dēļ kopkoris neko „parādīt" nevarēs un mūsu mīļās sievas, mātes un meitas to nedziedās nemaz.

Ļoti žēl, ka rīcības komiteja 3 gados nav varējusi „sasaukt dziesmā visus" un „gaiši aizdegto dziesmu lāpu", kā ir teikts 5. apkārtraksta vārdos, ar savu neapdomīgo rīcību pa daļai izdzēš.

A. Ārums....
Čikagā.

DIVĒJĀDI VIEDOKĻI

Grūti iedomāties vairāk nepareizību kā Sapulces dalībnieka Čikagā vēstulē Nepareizas vēlēšanas š.g. 23 jūlija L.A. numurā.

Arī es piedalījos Čikagas Latviešu Biedrības gada sapulcē. Sapulce noritēja mierīgi, bet gan satrauca fakts, ka latviešu sabiedrībā arvien vairāk uzpeld, kā Jānis Veselis mēdza teikt, iztapoņas. Manā skatījumā arī šī vēstule pauž kāda iztapoņas domas un apgalvojumus, ar kuŗiem tas mēģina atspēlēties par to, ko sapulcē zināma iztapoņu grupa neiespēja. Šeit ir runa par ideoloģiskām pretišķībām.

Čikagas Latviešu Biedrība ir inkorporēta organizācija, kuŗas pamatā ir „Roberts Rules of Order", pēc kuŗiem, ievēlot amatpersonas, vajadzīgs vienkāršs balsu vairākums (balsu vairākums no balsotāju, nevis sapulces dalībnieku skaita), baltās un „atturas" zīmītes tiek ignorētas.

Priekšnieka amatam neviena cita kandidāta nebija, tāpēc sapulces vadītājs A. Kandrovičs likumīgā kārtā paziņoja vēlēšanu rezultātus, nevis „pastāvēja pie sava", kā teikts vēstulē. Valdē vairs nebija ar mieru kandidēt Lidija Kiršteine, kad viņas vīru Rolandu Kirsteinu no valdes izbalsoja. Viņai pievienojās Ruta Priedkalne, kaut gan abas nominācijas komisijai bija solījušās kandidēt.

Vēstulē teikts, ka „nepareizo vēlēšanu dēļ grupa klātesošo atstāja zāli". Arī es atstāju zāli, bet tādēļ, ka man derdzās apzināga darba jaukšana.

Vēlos izteikt pateicību un atzinību biedrības priekšniekam Viktoram Vīksniņam un biedrības darbiniekiem par stingro nacionālo stāju un darbu, kas veikts biedrības un visas Čikagas latviešu sabiedrības labā.

Arī sapulces dalībnieks Čikagā.

RAKSTU LITERĀRAIS LĪMENIS

LA 30. jūnija numurā radies jauns kritiķis Jānis Ziemelis, kas visu literārā pielikuma RAKSTI vainu atradis vienā autorā. Domāju, ka daži publicētie gabali īsti neiederējās Rakstu saturā, it sevišķi 10. numurā, bet Rakstos publicētie materiāli bija laba lasāmviela, ko ne katrreiz varēja apzīmēt par literāriem sacerējumiem.

Domāju, ka Ziemelis pazīst arī kādus Ņujorkas literātus.

Viņa kritizētajā 9. Rakstu numurā iespiesti arī dzejnieces Ainas Kraujietes darbi. Šoreiz dzejniecei ir kristalls it kā saplīsis un māls sadrupis lauskās. Dzejoļi nav gluži tādi kā pēdējā izdotajā grāmatā. Tomēr no lasītāja viedokļa liekas, ka otra šinī numurā iespiestā dzejniece ir krietni progresējusi. Valentīnas Hermanes iespiestie dzejoļi ne vien lasītājam „piesien sirdi", bet arī labi lasāmi bez burtošanas. Abas dzejnieces piedalīsies tanī pašā sarīkojumā Klīvlandē, un tad klausītājiem būs interesanti salīdzināt.

Viliberts Drosmiņš ASV

RŪPES PAR MŪSU KULTŪRAS VĒRTĪBU SAGLABĀŠANU

ZIGURDAM RITMANIM 50 GADU

Viens no retajiem mūsu tautiešiem svešumā, kas interesējies par latviešu kultūras vērtību saglabāšanu no bojā ejas, ir Zigurds Ritmanis, kam 7. jūlijā piepildījās 50 mūža gadi. Kopš savas ierašanās Amerikā viņš apmetie uz dzīvi Portlandes pilsētā Oregonā un strādā slimnīcā, jo viņa brālis ir ārsts.

Zigurds Ritmanis palīdzējis daudziem autoriem, kas raksta memuārus, sagādājot foto materiālu vai rakstus. Zigurds Ritmanis ir devis arī sakārtojumu dziedoņa Jāņa Niedras piemiņas grāmatai, dziesmu svētku vadoņiem u. c. No savākto un sakrāto materiālu klāsta daudzi sūtījumi aizgājuši Raiņa un Aspazijas mūzejam Kastaņolā. Viņš darbojas arī Raiņa un Aspazijas fondā, kuŗa valde atrodas Stokholmā.

Zigurdam Ritmanim bijusi laime izaugt mākslinieku un rakstnieku tuvā sabiedrībā. Skolnieka gados vēl pieredzējis Raini, jo sevišķi Aspaziju, par kuŗu devis savas atmiņas Raiņa un Aspazijas gada grāmatai. Viņa tēvam Meža parkā piederēja vasarnīca, kur jaunais Ritmanis (tēvs bija ģimnazijas direktors) uzauga visai izcilā gaisotnē, daudz dzirdēja par mākslu un rakstniecību. Zigurda māte, kas mirusi svešumā pirms vairākiem gadiem, strādāja teātrī par tehnisku darbinieci, un ieveda Zigurdu arī teātŗa pasaulē, tēlojot vairākas lomas Portlandes latviešu sarīkojumos. Rīkojis un noorganizējis daudzas izstādes gan Portlandes dziesmu svētkiem, gan J. Zīberga fonda izstādēm Bostonā.

Viņa stilistiski izkoptie raksti, sevišķi apceres par mūsu izcilākajiem rakstniekiem, parādījušies Mūsu Domās, Ceļiniekā, Latvija Amerikā u. c., uzrādot labas zināšanas spriedumos un vērtējumos. Z. Ritmanis nopietni norūpējies par to, kas notiks ar mūsu trimdā radītām kultūras vērtībām. Vai tās aizies bojā, tāpat kā veclatviešu laikmets, no kuŗa tik maz liecību palicis pāri? Viņam grūti saprast, ka neviena organizācija par to līdz šim nav rūpējusies un nemeklē vietu, kur novietot mūsu archīvus, korespondenci, fotografijas, manuskriptus. Kā jubilāra tuvam līdzstrādniekam šo rindiņu rakstītājam jāapliecina, ka tās ir reizēm svētas dusmas, kas plūst no viņa vēstulēm par mūsu vienaldzību un nevērību šinī jautājumā.

Kaut atrisinātos mezgli un rastos kāds latviešu mecenāts, kas uzbūvētu namu, kur krātos trimdas archīvi! Tā būtu lielākā balva ne vien Zigurda Ritmaņa jubilejā, bet visai latviešu tautai.

Lai Laima viņam pašķir laimīgāku ceļu sasniegtajos brieduma gados!

Osvalds Akmentiņš

Gaida Rinmane beigusi McMaster universitāti Hamiltonā ar B.A. gradu vēsturē. Viņa 1970. g. beidza skolotāju kolledžu Hamiltonā un šoruden saistījusies darbā par skolotāju. Viņa ir korp. Imeria locekle.

Zigudrs Ritmanis piecdesmitgadnieks.
Foto: O. Akmentiņš

SVEŠAS ZEMES, SVEŠAS TAUTAS, ROKĀS TURU MAGONĪTI

Grand Rapidi (V. Z.) — Ar tādiem vārdiem latviešu valodas sacensības dalībniekus 10. jūnijā latviešu biedrības namā uzrunāja vērtēšanas komisijas priekšsēde B. Maine, simboliski apzīmējot savas tautas valodu par magonīti, kas turama vislielākā cieņā un godā. Sacensības komisijā bez viņas vēl darbojās skolotāji Pēteris Kļaviņš, Zelma Lapsiņa, Anna Kalēja, Miķelis Grants, Olga Jansone un Irēne Vanuška. Sacensības jau otru gadu organizēja turienes vanadžu kopa saziņā ar abām latviešu skolām. Naudu dalībnieku apbalvošanai bija dāvājusi vanadžu kopa, latviešu biedrības dāmu komiteja, skolotāju kopa, Olga Roziņa un Ena Lapiņa. Dalībnieki bija iedalīti divās grupās. Pirmajā grupā bērni, kas mācās 2., 3., 4. vai 5. klasē. Viņiem bija jāzina piecas tautasdziesmas par māmiņu, piecas tautasdziesmas par dziedāšanu un divas mīklas. Sacensību dalībnieki šinī grupā ierindojās šādi: Laura Puriņa, Karina Felkere, Vita Taube, Ingrida Zirne, Ingrida Felkere (no bērnu dārza 5 g. v.), Monika Vanuška, Pēteris Zadrinskis pun Dāvids Zadvinskis. Otrā sacensību grupā skolēni, kas mācās vai mācījušies 6., 7., 8. klasē un tiem bija jāzina piecas tautasdziesmas par tēvzemi, piecas tautasdziesmas par ģimeni, piecas tautasdziesmas par darbu un divi sakāmvārdi. Šinī grupā ierindojās Ēriks Taube, Ēriks Puriņš, Aivars Zirnis, Ēriks Vanuška un Viviana Vanuška. Visi sacensību dalībnieki bez naudas balvām saņēma arī rakstāmos un saldumus, tā ka neviens no dalībniekiem nepalika tukšā. Balvas izdalīja vanadžu kopas priekšniece E. Brūna, kas kopā ar apvienības priekšnieku A. Balodi vēroja sacensības. E. Brūna un komisijas priekšsēde B. Maine izteicās, ka viņas esot iepriecinātas par bērnu labajām zināšanām latviešu valodā, viņu interesi lasīt grāmatas un ieskatīties mūsu tautas gara apcirkņos.

V. Zirnītis

Austra Balode

Tu ienāci šai pasaulē
kā vārīgs asns —
neredzamu, aizmūžīgu spēku diedzēts
Tu augot kļuvi stiegrāks
un apsedzies
ar pārlaistā
un pārdzīvotā čaulām.
Jo mūžs tavs
auga augumā,
jo čaulas biezākas
un raupjas tika.
Un tā bez mitas . . .
Tad brīdis pienāca,
kad raupjums kļuva smags —
tikt vieglam, atraisītam slāpi:
tu čaulas atstūmi
kā novalkātas dienas,
kā pārdzīvotas sajūtas
un izsapņotus sapņus.
Tā pamazām tu kļuvi
klāt pie sevis —
pie asna vārīga,
kuŗa galotnē,
rasas pilienā
bija tvērusies gaisma —
tavs pirmsākums.

Bernharda Sniedzes divas gleznas pēc izstādes palika Gaŗezerā. Vienu „Plaujas laikā" Gaŗezera pārvalde atstās vidusskolas telpu rotāšanai, bet otru „Atstātās mājas" nodos gadskārtējai šī gada izlozei. Uzņēmumā pa kreisi, gleznu nodevējs Klīvlandes DV apv. priekšnieks V. Zemesarājs un gleznu saņēmējs, Vilis Miķelsons pie dāvinātajiem darbiem.

Būtu labi, ja arī mums nenāktu miegs . . .

GAŖEZERA VIDUSSKOLAS SKOLĒNU VECĀKU SAPULCĒ IERODAS 92 VECĀKI, KAS IZRAUGA PADOMI 12 PERSONU SASTĀVĀ

Tūliņ pēc svinīgā skolas atklāšanas akta 1. jūlija pēcpusdienā Gaŗezera vidusskolas skolēnu 92 vecāki pulcējās jaunās auditorijas telpās uz kārtējo vecāku sapulci. To ar uzrunu ievadīja skolas direktors Arvīds Bolšteins, iepazīstinot vecākus ar skolēnu un skolotāju sastāvu. Pašreizējais — 124 skolēnu skaits esot 50 zēni un 74 meitenes, un šādu attiecību direktors apzīmēja par „normālu". Skolā ieradušies jaunieši no visas Ziemeļamerikas, bet par tālākā ceļa braucējiem uzskatāmi — 8 kalifornieši un 7 austrumkrasta pārstāvji. Viņš pateicās visiem skolas atbalstītājiem un labvēļiem, kuŗu nopelnu dēļ šovasar varēs mācīties jaunajās telpās. Direktors pieminēja arī dzejnieku Andreju Eglīti, kam Gaŗezers un tā jaunatne kļuvusi jo tuva un, domājot par Latviju, tam nenāk miegs. Stāstot par to, A. Bolšteins izsaucās: „Būtu labi, ja arī mums, domājot par Latviju, nenāktu miegs!" Skolas direktors cildināja arī laikraksta Laiks izdevēju, kas, tāpat kā iepriekšējos gadus, skolai piesūta 20 laikraksta brīveksemplārus (Gaŗezera vidusskola saņem arī Latvija Amerikā brīveksemplārus. — Red.). Viņš izcēla *sadarbības un sirsnības garu, kāds izveidojies starp Austrumkrasta* un Gaŗezera vidusskolām un to pārvaldēm.

Skolas vecāku padomē izraudzīja un sapulce akceptāja šādus pārstāvjus: māc. M. Ozoliņu, Dr. A. Liepiņu, Dr. V. Kori, J. Gertneri, P. Lielzuiku, V. Indi, R. Gudro, I. Abermani, J. Vītiņu, E. Dēmantu, H. Puriņu un V. Graubi.

Skolas inspektors prof. U. Inveiss vecākus informēja par vispārējiem skolas noteikumiem un kārtību mītnēs. Vairāki vecāki izteicās pret skaļo „grāvēju" mūziku, kāda atskan skolas deju vakaros. Vadība solīja, ka daļēji to mēģinās ierobežot. Plašākas pārrunas izraisīja sporta jautājums, jo starp vecākiem atradās vairāki sporta entuziasti, kas vēlējās jau šogad redzēt Gaŗezerā izbūvētu skaistu sporta lukumu.

Labā saskaņā sapulce risinājās turpat divas stundas, skaŗot skolas ikdienas jautājumus.

Reizē ar sapulci beidzās arī Gaŗezera gleznu un daiļamatniecības darbu 9 dienu ilgā izstāde. Pēc izstādes miruša gleznotāja Bernharda Sniedzes piemiņas komitejas priekšsēdis Klīvlandes DV apvienības priekšnieks V. Zemesarājs nodeva Gaŗezeram divus no izstādītajiem darbiem, no kuŗiem viens domāts izlikšanai vidusskolas telpās, otrs — gadskārtējai izlozei. Bez tam V. Zemesarājs nodeva Gaŗezeram arī visu ieņemto naudu par izstādes laikā pārdotajām divām gleznām — 250 dol apmērā.

Informācijas darbā piesaistāma jaunatne

DVF PILNSAPULCE LONDONĀ

Pēc DVF delegātu pilnsapulces š. g. martā Londonā, rosīgu darbību uzsāka atsevišķās valdes daļas, īstenojot jau agrāk pieņemtos lēmumus vai nākot ar jauniem ierosinājumiem.

Jau ilgus gadus par kārtējo notikumu DVF darbā ir Informācijas darbinieku sanāksmes, ko izkārto abu Informācijas daļu — Iekšējās un Ārējās — vadītāji. Šajās sanāksmēs pārrunā informācijas darbu, jaunus ierosinājumus un noklausās kāda izcila sabiedriska vai politiska darbinieka referātus. Šogad informācijas darbam bija divi galvenie temati: jaunatnes piesaistīšana informācijas darbam un mūsu uzdevumi informācijas laukā saistībā ar Eiropas drošības konferences sanākšanu, un veidi, kā šo informāciju labāk izplatīt vietējā sabiedrībā.

DVF informācijas darbinieku sanāksme notika Londonā, DVF namā, 14. un 15. aprīlī. To atklāja DVF Londonas nodaļas valdes priekšsēža vietnieks A. Bodnieks, apsveikdams dalībniekus DVF Londonas nodaļas vārdā. Bija arī daudzi personiski un rakstveida sveicieni. Pārstāvjus bija sūtījušas 9 nodaļas.

Sanāksmes pirmajā darba posmā par informācijas darbu aizvadītajā gadā ziņoja iekšējās informācijas daļas vadītāja A. Liepiņa un ārējās informācijas daļas vadītājs G. Tamsons. Iekšējās daļas darbība ritējusi līdzīgi iepriekšējiem gadiem, izņemot DVF 25 gadu atceres izdevuma sagatavošanu un skaņu lenšu un filmu archīva iekārtošanas priekšdarbu veikšanu. Pašreiz daudz pūļu prasa materiālu sagāde DV 25 gadu atceres grāmatai, turpināma abonentu sagāde DV Mēnešrakstam, kas novērtējams par vienu no labākajiem žurāliem trimdā. Ārējās informācijas daļas vadītājs G. Tamsons pastāstīja, kā reālizēti pag. gada informācijas darbinieku sanāksmē pieņemtie atzinumi par ārējo informāciju; paplašināts ārējās informācijas darbības lauks, uzturēti cieši sakari ar citām apspiestām tautām, labus panākumus devušas kopēji rīkotās demonstrācijas; kuŗu rezultātā Latvijas un citu apspiesto tautu vārdi minēti Britu parlamentā, pieminot kopējās protesta sanāksmēs izstrādātās rezolūcijas.

Pēcpusdienas posms bija veltīts DVF preses referentu ziņojumiem un trimdas laikrakstu un žurnālu jautājumiem. Preses referente M. Ausala ziņoja, ka piedalījusies ar referātiem par nacionālpolitiskiem jautājumiem vairāku nodaļu sarīkojumos Anglijā, kā arī referējusi DV saimē Vācijā. Ārējās daļas preses referents J. Rolavs ziņoja par vēstuļu rakstīšanas akcijām britu presē, kas pag. gadā nav bijusi tik rosīga kā iepriekšējos. Publicētas lasītāju vēstules ikvienā gadījumā, kad skartas mūsu tautas intereses. Grūtības vēl aizvien sagādā vēstuļu publicēšana „lielajā presē".

Par DV mēnešrakstu ziņojumu sniedza pārstāvis A. Veichelis. Abonentu skaits jāpalielina, jo samērā ar DVF biedru skaitu, tas nav pietiekami liels. Vēl arvien ir grūtības ar ziņu sagādi par DVF nodaļu darbību, un te pārstāvis bija izstrādājis dažus ierosinājumus. Sanāksmes dalībnieki ierosināja, lai nodaļas dāvina saviem biedriem izcilu darba vai dzīves brīža atcerē DV mēnešraksta abonementu. Būtu vēlams iedzīvināt tradiciju šādus dāvinājumus izdarīt Draudzīgā aicinājuma dienā, apdāvinot kādu pensionāru vai jaunieti.

Ziņojumu par Londonas avīzes darbību sniedza redaktors P. Priedītis, atbildēdams arī uz sanāksmes dalībnieku jautājumiem. DVF ir viens no lielākajiem financiālā atbalsta sniedzējiem šim laikrakstam. Par laikrakstiem LATVIJA — Kanadā un Vācijā — ziņoja Iekšējās informācijas daļas vadītāja A. Liepiņa, norādot uz katra laikraksta īpatnībām un nozīmi.

Visinteresantākais sanāksmes posms bija Brīvās čechu ziņu aģentūras redaktora Josefa Jostena referāts par šīs aģentūras izveidošanu un darbību. J. Jostena vārds ir latviešiem labi pazīstams, jo jau kopš vairākiem gadiem iznāk LNA biļetēns kā atsevišķs pielikums pie BCI kārtējā biļetēna. Mūsu ziņu biļetēna izveidošanā J. Jostens ir izrādījis ļoti lielu atsaucību un nācis talkā ar padomu. Interesants bija Jostena stāstījums par notikumiem Čechoslovakijā 1948. gadā, kur viņš pats bijis ļoti stipri iesaistīts, būdams ārlietu ministrijas preses daļas darbinieks. Notikumi Čechoslovakijā, komūnistiem pārņemot varu, ir ļoti līdzīgi tiem, ko mēs piedzīvojām Latvijā. Arī sekas līdzīgas, un J. Jostens, tāpat kā mēs, bija spiests atstāt dzimteni un doties trimdā. Ar savu neatlaidību, uzņēmību un lieliskajām profesionāla žurnālista spējām viņš uzsāka „Brīvo čechu aģentūru" un sāka publicēt nelielu biļetēnu ar ziņām par notikumiem okupētajā dzimtenē. Šogad, 23. aprīlī, aģentūra, kas vēlāk pārveidoja biļetēnu par ziņu paudēju visām zemēm aiz dzelzs aizkara, var atskatīties uz 25 darbības gadiem. Tagad aģentūra darbojas pilnīgi neatkarīgi, pati sagādā savus līdzekļus un pati atbild par publicēto ziņu pareizumu.

Vakarā dalībnieki noskatījās divas filmu izrādes: „My Latvia" un Trimdas dzīves panoramas, daļa, kur redzami I. Eiropas latviešu dziesmu svētki. Filmas, par kuŗu izrādi pateicība pienākas DVF Londonas nodaļas biedram V. Nihovskim, ir DV īpašums un ļoti vēlams tās izrādīt arī citās vietās Anglijā. Filmu kā dokumentaru liecību ieteica izmantot arī J. Jostens.

Otras dienas darba kārtībā bija nodaļu un kopu informācijas darbinieku ziņojumi un praktiskie norādījumi turpmākā darbā. Katrai nodaļai ir savs īpats veids informācijas laukā, piem. Birminghamas nodaļa lielu vērību veltī „lasītāju vēstuļu akcijai vietējā presē; Bradfordas — sadarbības izveidošanai ar citām apspiestām tautām kopēju demonstrāciju un protestu rīkošanā; Londonā sakaru uzņemšanā un uzturēšanā ar britu politiķiem un sabiedriskiem darbiniekiem, u. t. t.

LNPL Jaunatnes nozares vadītājs A. Tērmanis savā referātā Kāpēc informāciju? deva ieskatu informācijas darbā no jaunākās paaudzes viedokļa. Par šo jautājumu daudz runāts, bet A. Tērmaņa izteiktās domas pirmo reizi tik noteikti un skaidri definēja jaunās paaudzes uzskatus. Referents saskatīja katrai paaudzei savu īpatnēju veidu informācijas izvērtēšanā un tās darba metodēs. Atzīdams, ka vecākā paaudze ir darījusi daudz šajā ziņā, un ka bez jau paveiktā mūsu stāvoklis šeit, brīvā pasaulē, un zināšanas par mūsu tautu un zemi būtu daudz nenozīmīgākas, Tērmanis minēja jaunākās paaudzes lielo nozīmi informācijas darba veikšanā, tieši patvēruma zemes sabiedrībā. Vecākā paaudze ir trimdinieki, šo viņu statusu nekas un neviens nevar mainīt; tas dod tiem zināmas iespējas politiskā darba veikšanai, kādas citādi tiem nebūtu. Jaunā paaudze, kas dzimusi un augusi šeit, trimdinieki īstā nozīmē vairs nevar būt. Bet tie var garīgā ziņā piederēt savas tautas trimdas saimei un varbūt vēl sekmīgāk aizstāvēt savas tautas prasības pēc taisnības un brīvības.

Referāts ierosināja daudz jautājumu, kur debatēs piedalījās daudz jauniešu. Interesants bija Dēklas Tērmanes paskaidrojums, ka arī Austrālijā pamazām universitāšu studentu aprindās ielaužas „jauno kreisō" uzskati. Kopsavilkumā varēja konstatēt, ja arī ir pretišķības jaunākās un vecākās paaudzes starpā, tad tomēr, cienot un objektīvi novērtējot paveikto, visas paaudzes var strādāt kopēju darbu, kaut arī ar dažādām metodēm un paņēmieniem.

Vēl pārrunāja jauniešu pievienošanos DV organizācijai, noskaidrojot dažus apstākļus. Tieši šīs sanāksmes daļas lielākā nozīme bija ļoti brīvi izteiktie uzskati un to pārrunas.

Sanāksmes nobeigumā pieņēma dažus atzinumus un ierosinājumus turpmākam darbam.

Sanāksmes dalībnieku vērtējumā 2 dienu darbā pavadītais laiks bijis sekmīgs. Abu referentu — J. Jostena un A. Tērmaņa piedalīšanās izvērta šo sanāksmi par vienu no interesantākajām un jaunām ierosmēm bagātu. Vienīgi vēl būtu vēlēšanās, lai DVF nodaļas aktīvāk sūtītu savus pārstāvjus uz sanāksmi. Dzirdēts vārds arvien atstāj dziļāku iespaidu nekā tas, ko vēlāk lasām protokolā vai atreferējumā.

A. L.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto)
Credit Union Limited
491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

MAKSĀ

5½% par noguldījumiem
6½% par 1 gada ilgtermiņa noguldījumiem
7½% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi ir apdrošināti līdz $2000.00, procentuāli atkarībā no biedra vecuma.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00,
māju obligācijas līdz $40,000.

PĀRDOD

naudas orderus un ceļojumu **čekus.**

Birojs pirmdienās slēgts
Birojs atvērts: otrd. — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vak. No 15. jūnija līdz 15. septembrim birojs sestdienās slēgts.

TALRUNIS
924-2561
924-2562

Pasūtiniet paši sev un dāvanai
Daugavas Vanagu Kanadā izdoto

Ģen. Oskara Dankera

NO ATMIŅU PŪRA

Grāmata aptver 265 l. ar līdz šim vēl nepublicētām atmiņām un 123 fotoattēliem

Glīti iesieta **Cena $7.50**

Pasūtināma

DV GRĀMATNĪCĀ
491 College ielā, Toronto, Ont. Canada M6G 1A5

Lūdzu piesūtiet „NO ATMIŅU PŪRA" .....eks.
Vārds, uzvārds .....
Adrese: .....
.....
Samaksai pievienoju $.....
Datums: Paraksts:

Drošības konference angļu skatījumā

Sanākot Eiropas drošības konferencei Helsinkos, britu presē parādījās daudz rakstu par šo nozīmīgo notikumu. The Times un arī The Daily Telegraph izceļ jo sevišķi konferences darba kārtībā minēto jautājumu par kustības un brīvu sakaru uzņemšanu starp rietumu un austrumu Eiropas tautām, brīvu informāciju un citām brīvībām un cilvēku tiesībām, kas padomju savienībā ir liegtas. The Daily Telegraph 2. jūlija izdevumā ar virsrakstu Mazās zemes grib izteikties aukstā kaŗa atkusnī piemin arī latviešu delegāciju Helsinkos. Piemīnējis Zviedrijas priekšlikumu par atbruņošanos Eiropā un Šveices — par starptautiskās šķīrējtiesas radīšanu, raksta autors turpina: „Latviešu emigranti, kuŗu zemi pirms vienas ģenerācijas aprija Krievija, apmeklē delegācijas sakarā ar prasību pēc nacionālas neatkarības." Nevienas citas komūnistu apspiestās tautas pārstāvji nav minēti, tāpēc secināms, ka latviešu delegācija ir aktīvākā no visām.

Konferences atklāšanas dienā publicētā ievadrakstā tas pats laikraksts atkal atgriežas pie jautājuma par cilvēka tiesību ievērošanu. Pēc autora uzskatiem padomju tautu piespiedu izolācija ir tikpat bīstama rietumiem, kā krievu atombumbas. Rietumu sabiedrība ir pilnīgi atklāta pašmāju un ārzemju komūnistu ietekmei, kamēr padomju savienībā ikviens „citādi" domājošais bez žēlastības tiek apklusināts. Kamēr rietumi ļaujas iežūžoties neattaisnojamā miera un politiskā atslābuma noskaņā, padomju militārais spēks pieaug.

Rietumos dzirdot balsis, ka nevajagot būt „pārāk stingriem" pret Padomju savienību! Bet šis esot vienīgais jautājums, kur rietumi nedrīkstot piekāpties. Krievi jau tāpat daudz iegūšot no šīs konferences. Pārbaudes akmens esot: vairāk sakaru, vairāk brīvības! „Kāpēc gan nevienam „neoficiālam" krievam nav atļauts izlasīt šo ievadrakstu?" nobeigumā jautā raksta autors.

L.

Andrejs Irbe

TUKSNEŠA PILSĒTAS PIEZĪMES

Saslēgti sava tuksneša gājiena važās,
viņi dziedāja tautasdziesmas,
neapjauzdami,
ka tās nebija tautasdziesmas,
bet iekarotāju
sacerētas ziņģes.

Viņi dziedāja un pacēla skatu uz degošām svecēm
tuksneša naktī starp kaktusu stumbriem.

Iekarotāju dziesmas skaņās
viņu dvēseles izbalēja,
un tiem likās, ka sveču liesmas viņus mazgā
kā kreklus —
katru dienu.
Krekliem pienākas būt tīriem
šajā karstajā pusē.

Tumsa bija lipīga.

Kaut kur aiz tūkstoš durvīm
un citā tumsā
kvēloja ogles un nedzisa,
bet to nesaskatīt dziļi iegrimušajām acīm,
acīm dziļi zem ikdienas
tuksneša smilts.

Viņi bija iemācīti ticēt savām
viltotajām tautasdziesmām,
un ka aiz tām durvīm gaismas
nekad nebūs.

Šeit staigāja
it kā pa loka līniju
ap čaumalu, un ticībā, ka tajā paslēpies kodols.
To kodolu tārps jau sen bija izgrauzis
un aizlavījies projām pa caurumu.

Skaidrs,
tas bija neticami sīks caurumiņš.
Bet tāds tur bija, čaumalā.
Tādiem niekiem,
ka caurumi var rasties,
nevienš neticēja.

Pie velna! Šeit nebija ko meklēt!
Un arī nekā vairāk, kā vienīgi
tas tur

ne-kodols.
Es izgāju no pilsētas,
es arī — tāpat kā tārps.

Tuksnesī redzēju milzīgu tukšumu ap sevi
un lidojošu kukaiņu dzirksteles tumsā.

Varbūt tie bija vēstneši.

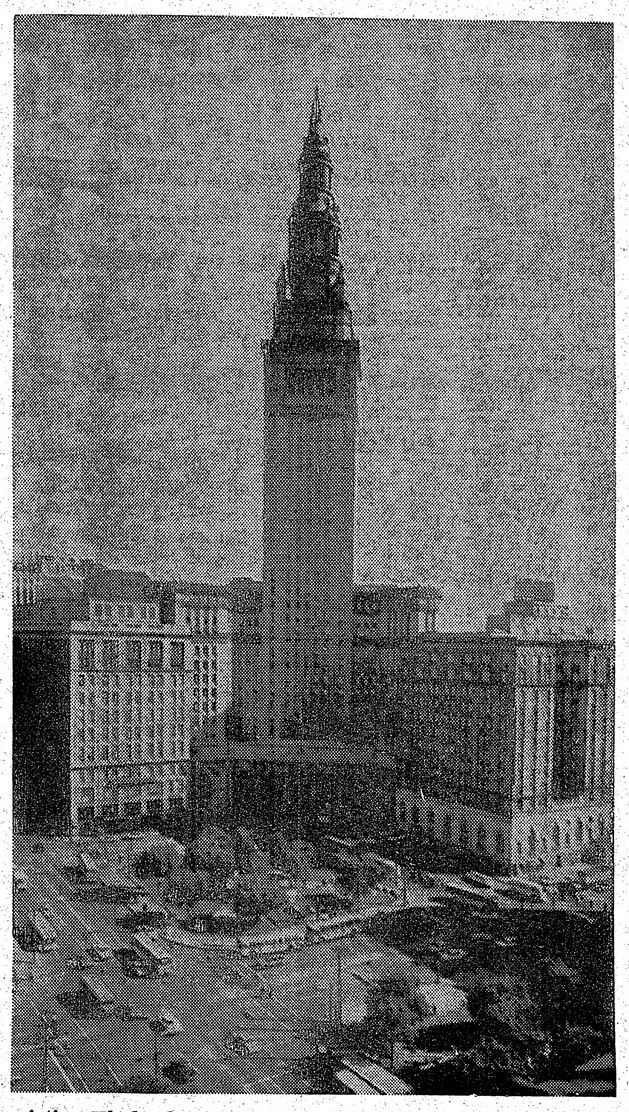

Tuvojoties Klīvlandes centram skatu saista 52 stāvu augstais tornis. Īstenībā te trīs atsevišķas celtnes – vienā pusē Šeratona viesnīca, otrā veikalu komplekss, bet acs to visu uztver par vienu vienību.

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

Mazputniņš, 174. n-rs, jūnija izdevums, mēnešraksts latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē, Jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums, vāku zīmējis Reinis Birzgalis, redaktori Laimonis un Līga Streips, 32 lp.

Noticiero de lois Paises Balticos, Latviešu nacionālā fonda izdevums Argentīnā, 30 lp.

Brīvība, Latv. soc. dem. strādn. partijas mēnešraksts 4/5 (238/239) n-rs, maija izdevums. Atb. red. Bruno Kalniņš, 16 lp.

Divritenis — modernākais satiksmes līdzeklis

Savienotās Valstīs divriteņi kļuvuši par visai izplatītu satiksmes līdzekli. Ja vēl 1960. gadā pārdeva 3,7 miljonus, tad 1971. gadā tika jau pārdoti 8,9 miljoni un lēš, ka 1972. gadā pārdoti 11,5 miljoni divriteņu; pirmo reiz kopš 1897. gada divriteņus pārdod vairāk nekā automobiļus.

Savienotās Valstīs bija tik liels divriteņu iekārotāju skaits, ka no piecdesmit pieprasītājiem varēja apmierināt tikai vienu, un 1971. gadā vajadzēja importēt divus miljonus divriteņu, lai apmierinātu visus pieprasītājus. Līdzīgs stāvoklis ir arī Kanadā. Lēš, ka patlaban Savienotajās Valstīs ir ap 80 miljonu divriteņu.

Ja vēl līdz 1969. gadam 85 procentus ražoja bērnu divriteņus, tagad jau puse no visiem divriteņiem domāti pieaugušiem. Savienoto Valstu galvaspilsētā Vašingtonā ik dienas 6000 cilvēku brauc uz darbu ar divriteņiem. Līdzīga aina arī citās pilsētās. Nedēļas nogalēs un svētku dienās Nujorkas Centrālā Parkā divriteņu braucēju ir tik daud, ka automašīnas aizliegtas.

Līdz ar jauno divriteņu modi pieaug arī to zādzības. Kalifornijā vien 1970. gadā nozagti 92.000 divriteņu, kamēr 1971. gadā jau 500.000. Pieaug arī nelaimes gadījumi. 1971. gadā bija 850 nāves gadījumi, bet 40.000 tika ievainoti. Vairāk nekā 60 procenti no nonāvētiem un 75 procenti no ievainotiem bija bērni vecumā no 5 līdz 14 gadiem.

National Trasportation Safety Board konstatē, ka bērni lielāko tiesu nav mācīti ievērot piesardzību, un bieži vien tie brauc satiksmei pretējā virzienā.

V. A.

Iespaidi par notikušo DV CV sēdi

ASV DV PRIEŠKNIEKA J. UTINĀNA VĒRTĒJUMS

DV CV gadskārtējā sēde Londonā bija pirmā CV sēde jaunievēlētā organizācijas vadītāja vadībā. Izņemot DV organizācijas jubilejas gadus un līdz ar to saistītās DV globālās dienas, šinī sēdē bija visvairāk pārstāvēti visu lielāko DV zemju pārstāvji — CV locekļi. Nebija klāt CV loceklis no tālās Austrālijas, kas savu mandātu bija nodevis DV ģenerālsekretāram J. Bērziņam.

Sēdes priekšdarbi bija labi veikti. DV zemes un CV nozares bija jau iepriekš piesūtījušas savas darbības pārskatus, tāpēc atlika vairāk laika debatēm par nākotnes darba problēmām.

Apspriežamos jautājumos debates bija spraigas, dodot dažādas ierosmes darba praktiskai veikšanai. Debates notika labā saskaņā. Tas norāda, ka, lai arī DV organizācijas biedri jau ilgus gadus izkaisīti pasaules plašumos, tomēr esam labi saglabājuši vienotību kopējam darbam, saglabājuši iecietību otra izteiktām domām.

Ja agrākos gados sēžu gaitā garākas debates izraisījās aprūpes lietu kārtošanā, tad šinī galvenokārt pievērsās jautājumiem nacionālpolitiskā plāksnē. Tika pieņemtas prioritātes pašreizējam darbības laikam: politiskais informācijas darbs, jaunatnes latviskā audzināšana un rosība kultūrāli sabiedriskā laukā. Šo prioritāšu praktiskais īstenošanas darbs visvairāk atspoguļojas pieņemtos CV lēmumos un līdzekļu piešķirumos no CV budžeta.

Zinām, ka šogad ir starptautisko konferenču gads par Eiropas un mūsu tautas likteņiem. CV atzina, ka jāatbalsta un jāuztur visciešākie kontakti ar PBLA, zemju latviešu pārstāvniecībām un LNF. Tam pašam mērķim kalpo lēmumi un līdzekļu piešķirumi: iestāšanās Pasaules pretkomūnistiskā līgā, atbalsts Madrides raidītāja latviešu raidījumiem, atbalsts LNF un rūpēšanās, lai informācija par DV un citu organizāciju darbību trimdā sasniegtu dzimteni.

Debatēs pārrunāja arī jaunatnes latvisko audzināšanu un tās piesaistīšanu DV organizācijai. Tā nav viegla problēma. Šis darbs vēl kāpināms. Jaunatnes saglabāšana mūsu tautai ir nozīmīga problēma tautas pastāvēšanai, tāpēc tam pūļu un līdzekļu nedrīkst trūkt.

Kultūras un jaunrades laukā CV nolēma organizācijas 30 gadu jubilejas un 3. DV globālo dienu ietvaros izsludināt sacensības: literātūrā, mūzikā un tēlotājā mākslā, atvēlot šai vajadzībai $3000. Tāpat drīz būs iespiesti 2. DV dienu globālās dienās godalgotais komp. J. Norviļa dziesmu krājums „Senā gadskārta latvju tautas dainās", lai tas būtu pieejams ikvienam koŗa dalībniekam un pārējiem interesentiem.

Pārējie apspriežamie temati vairāk bija sakarā ar DV organizātoriskiem jautājumiem, kā lēmumi par 3. un 4. grāmatas „Latviešu karavīrs Otrā pasaules karā" un grāmatas „Laiks, telpa, ļaudis — DV 25 gados" izdošanu.

Ja organizācijas vadītājs savā runā solījās censties vairāk padarīt, labāk padarīt, lai par DV vēl spilgtāk runātu mūsu darbi, tad tā pati doma vadīja arī pārējos sēdes dalībniekus: doma par tēvzemi, tās brīvību un labāku nākotni.

J. U.

LATVIEŠU 5. VISPĀRĒJOS DZIESMU SVĒTKOS

Piektdien, 31. augustā

13.00 LATVISKĀS JAUNDEJAS
Cuyahoga Community College auditorijā

Pieteiktas 16 deju kopas. Labākās jaundejas godalgos.

Sestdien, 1. septembrī

15.00 TAUTAS DEJU LIELUZVEDUMS
Cleveland Arena

Pieteiktas 34 deju kopas ar 951 dejotāju.

Latviešu valodas kursi Toronto

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENIBAS KANADA VALDES SĒDE

Pēdējā LNAK valdes sēdē 4. jūlijā priekšsēža T. Kronberga vadībā ar gandarījumu tika uzņemts izglītības nozares vadītāja J. Mežaka ziņojums, ka izdevies panākt latviešu valodas kursu uzsākšanu pie Toronto universitātes. Galvenie nopelni šai pasākumā ir Toronto universitātes New College bibliotēkas vadītājai Emilijai Ziplānei, kas bija uzņēmusies iecerēto latviešu kursu kārtošanu. Paredzams, ka latviešu valodas kursi sāksies jau oktobrī un tos vadīs filoloģijas un filozofijas maģistrs Ludvigs Vīks. Pagaidām šie kursi vēl netiek ieskaitīti kā universitātes kredita kurss, bet par tādiem tie varētu kļūt nākotnē, tāpat kā Rietummičigenas universitātē. Tuvākā laikā Toronto universitāte izstrādās latviešu valodas kursu noteikumus, bet pagaidām zināms, ka kursos uzņems latviešu ģimnaziju absolventus vai personas ar līdzīgām latviešu valodas priekšzināšanām. Kursu valoda būs latviešu valoda, un minimālais dalībnieku skaits noteikts 12. Atkarā no dalībnieku skaita, maksa būs 50 — 75 dol. mācību gadā.

Uzklausot šo ziņojumu, LNAK valde bija ieskatos, ka šie latviešu valodas kursi ir teicams panākums, un latviešu organizācijām, kā arī sabiedrībai, būtu jārūpējas, lai kursi varētu sākt darbību un nākotnē izvērstos plašāki. Piebilstams, ka Emīlija Ziplāne ir sakārtojusi arī vispusīgu katalogu par visiem baltiešu izdevumiem, kas pieejami lasīšanai Toronto universitātes bibliotēkā (Baltic Material in the University of Toronto Library).

J. Mežaks ziņoja arī par LNAK izglītības nozares noorganizēto Kanadas latviešu skolotāju konferenci 30. septembrī. Valdes priekšsēdis T. Kronbergs informēja sēdes dalībniekus par karalienes Elizabetes II un prinča Filipa viesošanos Kanadā. Toronto viņš piedalījies pilsētas valdes rīkotajās pusdienās, bet vēlāk Nacionālās izstādes lieluzveduma laikā karaliskie viesi iepazīstināti ar 24 etnisko grupu vadītājiem. Šis notikums ar tuvu pie 2000 dalībniekiem vietējā presē, radiofonā un televīzijā pilnīgi noklusēts, kas liecina par zināmu nelabvēlību pret etniskām grupām un to nozīmi, kaut gan citādi par karalienes un prinča viesošanos visai paši ziņots.

No Etniskā mantojuma semināra Montrealā vadītāja M. Štauvera saņemta vēstule ar ieteikumu semināra nobeigumā 27. un 28. oktobrī Montrealā noturēt LNAK valdes sēdi ar vietējo organizāciju vadītāju piedalīšanos, apspriežot latviešu nacionālās dzīves nozīmīgākos jautājumus. LNAK valde šādu ierosinājumu uzņēma labvēlīgi un iespēju robežās mēģinās arī īstenot. Kā zināms, Etniskā mantojuma seminārs Montrealā saņēma 2900 dol. federālās valdības pabalstu, un semināra programma aptver kā mākslas, tā arī folkloras, valodas un līdzīgus nacionālus jautājumus, ko iztirzās sešās nedēļu nogalēs, sākot ar 15. un 16. septembri.

Pārrunājot Latvijas brīvības fonda jautājumu, kā to pēdējā LNAK padomes sesijā ierosināja Dr. A. Šteins un vēlāk ALA kongresā ieteica arī Dr. J. Dimants, pie kam pēdējais bija ierosinājumam kā praktiku sākumu pievienojis savākto 5000 dol. ziedojumu, LNAK valde atzina šādu fondu par vēlamu un vienojās caur saviem pārstāvjiem ieteikt PBLA valdei uzņemties šī fonda iedzīvināšanu.

Bez iebildumiem valde apstiprināja 100 dol. piešķirumu Rīgas 72. skautu vienībai nometnes iekārtošanai un 100 dol. Mārai Ozolai Rietummičigenas universitātes latviešu valodas kursu apmeklēšanai. Par līdzīgu piešķirumu agrāk pateicības vēstule saņemta no Šarmas Zubānes. Sv. Andreja draudzes padome ierosināja visām organizācijām saskaņot savus piešķirumus jaunatnei. LNAK valde to atzina par lietderīgu un vēlamu aicināt visas latviešu organizācijas turpmāk pirms pabalsta piešķiršanas sazināties ar LNAK jaunatnes nozari, kura ievāks visas nepieciešamās ziņas.

Kasieris K. Tannis ziņoja, ka PBLA līdzekļu vākšanas akcijā izsūtīts 5000 aicinājumu Kanadā dzīvojošiem latviešiem, no kuriem līdz šim atsaukušies 244. No tiem savukārt ziedojumus pievienojuši 240. Ziedotāju vidū ir arī trīs organizācijas, korporācija Latvija ziedojusi 100 dol., Kanadas DV zemes valde 50 dol. un Toronto latviešu mednieku un makšķernieku klubs ar 25 dol. Līdz šim ziedojumu kopsumma ir 3137,70 dol. kas liecina, ka tā ir viena no sekmīgākām akcijām, jo katrs individuāls ziedotājs devis caurmērā 12,25 dol. Šī ziedojumu akcija sākās tikai pirms nepilniem diviem mēnešiem, kad 18. maijā kā pirmais savu 50 dol. ziedojumu nodeva Dr. A. Šteins. Līdz šim no visām atbildēm tikai 4 personas, izvairoties no ziedošanas, pievienojušas „lietišķus padomus". Tas liecina, ka to latviešu skaits, kas uztur mūsu nacionālos un sabiedriskos pasākumus, ir zināmā mērā stabils un nemainīgs. Reizē ar šādu atzinumu LNAK valde izsaka visiem atsaucīgajiem ziedotājiem pateicību un norāda, ka šī ir vienreizēja akcija ļoti nozīmīgam mērķim, kas vēl joprojām turpinās.

Pēdējā laikā LNAK mūža dalībnieku skaits pieaudzis līdz 169. 100 dol. iemaksājuši Egons Treilons no Toronto, Arnolds Šiņķis un Jānis Roze, abi no Sadberijas.

R. Kreišmaņa ierosinājumu par LNAK kartotēkas paplašināšanu pagaidām atstāja atklātu, bet vienojās to plašāk pārspriest nākotnē.

Valdes priekšsēdis T. Kronbergs vēl ziņoja par 14. jūnija atceres sarīkojumiem, kas izdevušies labi, it sevišķi Toronto. Provinces presē, kā The Windsor Star un The London Free Press, parādījušies arī labvēlīgi raksti un uzņēmumi.

Sēdes gaitā pārrunāja LNAK revīzijas komisijas sekretāres Birutas Senkēvičas braucienu uz okupēto Latviju. Paturot līdzšinējo nostāju, LNAK valde atzīst par pareizu padomes agrāko ieteikumu, ka visām amatpersonām pirms došanās uz okupēto Latviju no sava amata jāatsakās. Cik zināms, tad šo jautājumu vēl atsevišķi pārrunās arī revīzijas komisija.

Augustā LNAK valdes sēde nenotiks, bet tā paredzēta septembrī pēc latviešu dziesmu svētkiem Klīvlandē. **R. N.**

Otavas ev. lut. Miera draudzē iesvētītie. 1. rindā no kreisās Ivete Simone, māc. E. Lange, Margrieta Edele. 2. rindā Dāgs Sīpoliņš, draudzes priekšnieks A. Millers, Vilmars Rasa un Edgars Edels

Baltieši Helsinkos

Lielais zviedru Stokholmas laikraksts Svenska Dagbladet 6. jūlijā publicēja sava līdzstrādnieka Helsinkos ziņojumu par trimdas baltiešu aktīvitāti Eiropas drošības konferences laikā.

— Somu iestādes dara visu, lai noklusētu incidentus, kas var izvērsties par skandalu Eiropas Drošības konferences „mājas tēviem", raksta zviedru laikraksta līdzstrādnieks un turpina:

Kā konferences sekretārs soms J. Pekuri informē, baltiešu trimdas organizāciju pārstāvjiem kaut kādā veidā izdevies iegūt žurnālistu kartes iekļūšanai konferences namā. Lieta ir diezgan nopietna, jo austrumvalstis ar savu lielo vēlēšanos apstiprināt pastāvošās robežas ir ļoti jūtīgas pret trimdas organizācijām. Pēc līdz šim neapstiprinātas informācijas vairāki trimdas baltieši — Amerikas un Kanadas pavalstnieki — griezušies pie savu zemju vēstniecībām ar lūgumu aizstāvēt tos pret somu iestādēm. Ir arī zināms, ka daži baltieši ir vai nu mājas vai policijas arestā, vai tiem ir sagaidāma izraidīšana. Somu amatpersonas negrib par to neko izpaust.

No Zviedrijas un Dānijas zināms, ka trimdas organizācijas ir gatavojušās demonstrācijām Helsinkos konferences laikā un arī gaidījušas somu iestāžu stingru pretestību. Šai sakarībā arī norādīts, ka te nav runa tikai par baltiešu organizācijām, bet arī par poļu un čechoslovaku organizāciju līdzdalību. —

★

Zviedru prese lielu ievērību veltījusi arī baltiešu un Austrumeiropas trimdinieku organizāciju Zviedrijā 14. jūnija apellācijai, kuru no latviešu puses parakstīja Latviešu Nacionālais fonds. Daudzi laikraksti, sevišķi provincē, publicē pat pilnu apellācijas tekstu ar visiem parakstiem.

Zviedru tautas partijas jaunatnes organizācijas laikraksts „Liberal Ungdem" aprīļa numurā plaši rakstīja par Baltijas valstīm 1970. gadā Latvijā esot bijuši 2,4 miljoni iedzīvotāju, no tiem tikai 56,8% latviešu (1959. g. — 62%), Igaunijā 68,2% igauņu un Lietuvā 80,1% lietuvju. Dzīves standarta ziņā Latvija esot 2. vietā Padomju savienībā (1. vietā Igaunija, un Lietuva 4. vietā). Nacionālais ienākums uz iedzīvotāju Latvijā esot 1472 rubļi, Igaunijā — 1448 un Lietuvā — 1179 rubļi. **O. F.**

Metriskā mēra sistēma ASV

Doma par metriskās mēra sistēmas īstenošanu ASV ir jau vairāk nekā 150 gadu veca.

Jau 1821. gadā prezidents Džons Kvinsijs Ādams šo mēru sistēmu uzskatīja par vēlamu, tāpat 1866. gadā zinātņu akadēmija (National Academy of Sciences) to ieteica. Bija jāpaiet 102 gadiem, bet ASV tālāk par runām nav tikušas. 1968. g. kongress uzdeva tirdzniecības ministrijai (Commerce Department) šo jautājumu izstudēt un dot savus atzinumus. Pēc triju gadu darba komisija ziņoja, ka pāriešana uz metrisko mēru sistēmu ir ne vien vēlama, bet pat steidzama. Komisija atzina, ka, iedzīvinot jauno mēru sistēmu, ASV būtu vieglāk konkurēt ar ārzemēm un ASV eksports pavairotos par 6000 milj. dol. gadā. Kā vienmēr ar jaunievedumu, arī kongresā šai lietā ir savi labvēļi, savi pretinieki.

Kaut arī oficiāli ASV pieturas pie vecās mēru sistēmas, apmēram 11 proc. ražotāju pa daļai jau pārgājuši uz metrisko mēru sistēmu. Tā filmu rūpniecībā jau daļēji lieto milimetrus; slēpes arī mērī centimetros, un arī ieroču - kaŗa rūpniecībā bieži vien lieto centimetrus un milimetrus. Kā redzams, arī bez kongresa lēmuma pamazām pārņem metrisko mēru sistēmu. **V. A.**

MEKLĒ PĀRDEVĒJU

DELIKATESU VEIKALĀ

Zvanīt Toronto 465-9905

MEKLĒ

Kristapu Ozolu,

dzim. 1911. g. 20. nov., pēdējā zināmā adrese Sidnejā, Austrālijā. Cik zināms, izceļojis uz Kanadu.

Ja kāds ko zinātu, lūdzu rakstīt R. Skapars, 1161 Boylston St., Newton, Mass. 02164, U.S.A.

Jauniešu iesvēte Londonas ev. lut. draudzē. No kreisās draudzes priekšnieka v. i. R. Epneris, māc. J. Prauliņš un iesvētītie: Guntis Brikmanis, Ināra Strauta, Irisa Gūtmane un Ilga Brikmane.

Foto: A. Pētersons

Baltijas valstu motīvu skate Arģentīnā

Aģentīnas galvaspilsētā Buenosairesā ir kāda skaista iela — Florida. Šī iela piederkājniekiem. Motorizēta satiksme ir noliegta, un te ir greznākie veikali un bankas. Pa Floridas ielu nepārtraukti plūst cilvēku straume, apskatot skatlogus, izstādes, kas gan novietotas speciālās telpās vai arī moderno banku priekštelpās. Baltijas valstu pārstāvji bija atraduši iespēju izstādīt savus stendus, vienā no modernākām bankām — The Royal Bank of Canada — priekštelpā. Vārds priekštelpa ñav nekas apkaunojošs, jo šeit gandrīz katrā lielākā bankā tiek izstādīti mākslas darbi, gleznas, skulptūras u. t. . Kanadas banka ir viena no jaunākām un modernākām bankām pašā pilsētas centrā, un saista uzmanību ar savu izskatu, vilinādama gājējus ieskatīties lielajos logos, un ja caur tiem ierauga kādu izstādi, tad gājējs iegriežas un apskatās labi. Grūti pateikt Baltijas valstu motīvu skates apmeklētāju skaitu, bet tas bija liels un nevienam vien arģentīnietim palicis atmiņā kāds noteikts priekšstats par mūsu valstīm. Ja runā par Baltijas valstu motīvu skati, tad tas ir tulkojums no programmām, ko pasniedza skates apmeklētājiem, un pareizi vien būs, jo telpu dēļ katra stenda novietne bija 2,5 m garumā un 1 m platumā (Latvijai mazāks), arī iekārtošanai nebija sevišķi daudz laika, un tā par izstādi būtu grūti runāt. Kā liekas, visā pasaulē parasts mūsu tautas piederīgie iegriežoties skatē pārmeta: „Kāpēc jūs neprasījāt no manis, man ir tik lielisks tautisks priekšmets u. t. t. „Šie teicēji aizmirsa, ka skates rīkotāji nebija algoti, un strādāja pa brīvo laiku. Skates nolūks bija iepazīstināt sveštautiešus ar Baltijas valstīm, un mazliet parādīt, ka mums ir savi tautiski izstrādājumi, sava veca kultūra. Diemžēl, bija noliegta katra politiskā tendence.

Igauņu stendā bija redzamas 23 dažādu Igaunijas novadu lelles, keramikas izstrādājumi, kā sāls trauki, bļodiņas un puķu vāzes, un koka izstrādāti alus kausi. To visu papildināja zīmējumi ar etnografiskiem ornamentiem un tautas tērpiem. Šis stends bija bāgātīgākais no visām trim Baltijas valstīm. Stendu vadīja Alma Kersten - Yodard.

Latvijas stendam bija visvairāk izšuvumu darbi: spilveni, galdsegas un sienas sega. Bez tām bija Bārtas apgabala tautu meita un tautu dēls etnografiski pareizos tautas tērpos un dažādi koka griezumi. Daži labs arģentīnietis palika ilgāku laiku stāvot pie grezni izšūtām galdsegām, uzdodot mūsu stenda vadītājai Astrai Bergai dažādus jautājumus par mūsu etnografiju un folkloru.

Lietuvas stendā pārsvarā bija audumi, kuŗus auž mūsu kaimiņietes. Redzējām audumus apģērbiem, iepirkšanās somām, segas un galdautus. Bez tam bija izstādīts ļoti daudz dzintara rotas lietu, kuŗas atvestas no Lietuvas. Arģentīnā dzintaru nepazīst, un tā daudzi ziņkārīgie prasīja, kas tas esot par akmeni un kur tāds dabūjams. Bija arī liela interese par audumiem, un stenda vadītāja Ožinskas laipni pastāstīja par čaklajām lietuviešu audējām.

Izstādei bija labi panākumi, jo bankā iegriežas daudz, un gandrīz katrs apmeklētājs apskatīja šos trīs stendus. Bez tiem bija vērojams liels skaits studējošās jaunatnes, kas labprāt apmeklē šāda veida izstādes.

J. P.

EDUARDS FREIMANIS

Piedegušais plācenis

I

Naktīs, kad kavējās miegs, Lūkass Dagla domāja par dēlu. Ne tāpēc, ka Severīns būtu izlaidies jaunekļis, bet tāpēc, ka Severīns bija priekšzīmīgs kanadietis. Viņš nedzēra, neaudzināja garus matus, nesmēķēja kaņepju ziedus. Brašs augumā, Severīns pēc ģimnazijas beigšanas iestājās policijas dienestā.

„Policijas darbam nāk līdzi cildenums," vecais Dagla skaidroja draugam, Jānim Pūliņam, kad pēc krietni nostrādātas nedēļas abi satikās Svētā Džordža alus pagrabā.

„Līdzīgs kaŗavīra darbam," Pūliņš domāja. „Kaŗavīrs kaujas ar ienaidniekiem, policists ar laupītājiem, zagļiem, dzērājiem."

„Izšķirība liela, pamācīja Lūkass. „Kaŗavīrs šauj uz cilvēku, kas nav pelnījis lodi; policists strādā, lai iztīrītu sabiedrību no piesārņojumiem."

„Tu esi miera sludinātājs kā dīkdienis — puķu bērns," Jānis aizrādīja ne bez vilšanās.

„Nekā nesludinu," Lūkass sapīka. „Aizrādu tikai uz kļūdām tavā domāšanā."

„Mani labodams, tu sevi atklāj," Jānis turpināja kā allaž cilvēks, kas stingri stāv par pārvietoto personu ētiku.

„Tu piesienies katram vārdam," Lūkass pārmeta.

„Nē — tikai pie nopietnām aplamībām. Vai domā, ka komūnista nošaušana Vietnamā ir mazāk svarīga nekā laupītāja noķeršana uz Baltās avēnijas?"

„Saprotu tavu domu," Lūkass pielaidās. „Savā ziņā tev taisnība. Bet vai vietnamietis vainīgs, ka viņam jānes sarkanais karogs? Virsnieki izprot politikas un varu spēli, turpretī vienkāršais āziāts ir kā lops, ko dzen uz kautuvi."

„Mēģini komūnistus attaisnot ar nezināšanu — vispār stulbumu? Ievēro: komūnisms ir sērga, kas jāiznīcina, pat ja nevainīgi cilvēki ietu bojā. Vai mēris prasa, kas vainīgs un kas nevainīgs, kad apkauj tūkstošus?"

Lūkass: „Komūnismu vairs neizdosies apkaŗot, tāpat kā narkotiku lietošanu. Ir nepatīkamas parādības, ar kuŗām jāsadzīvo."

„Tāpat kā protestantisms: katoļi to nespēja ne ar kādu inkvizīciju savaldīt. Tomēr man derdzas tā sadzīve, ko sludina mūsu jaunās tēvzemes sociālisti," Jānis nobeidza tādā tonī, kas liecināja, ka viņam negribas šo tematu tālāk risināt.

„Severīns uzstrādāsies par seržantu," Lūkass bija lepns uz savu dēlu. „Jau tagad ar automobili vien braukā."

„Jo ātrāk uzstrādāsies, jo ātrāk aptaukosies."

„Domā, viņam vajadzētu strādāt pie augstceltņu namiem? Šķipelēt cementa javu kamēr prāts pašam pārcementējās?"

„Kas vainas būvstrādniekam?"

„Vainas nekādas. Kas nevar būt policists, kļūst būvstrādnieks. Dabiska izlase — kā Darvina teorijā."

„Italieši ir būvstrādnieki, bet lēnām asimilējas. Vācieši , holandieši un latvieši kļūst baltroči, bet asimilējas pimajā paaudzē."

Severīns runā latviski; arī lasīt un rakstīt prot. Nav nekāds kārklu kanadietis!"

„Labi ka prot. Vēl labāk būtu, ja to diendienā lietotu, satiekoties uz stalažām ar savas paaudzes tautiešiem."

„Mājās runā tēvu valodu, bet citur nav iespējams. Cik Vilmontē ir latviešu? To Severīnam nevar pārmest."

„Nepārmetu nekā — tikai aprādu stāvokli."

„Stāvokli pats zinu, tas ir kā perējošai vistai, kam olās tikai vanckari."

„Italieši savā centrā jūtas kā Romā un runā kā Romā."

„Viņu ir vairāk, tāpēc spēj izveidot savu mazo Romu. Mēs esam tik maza saujiņa, ka pie sava ciema nevaram tikt."

„Ja esam mazāk, mums jāturas stingrāk, bet mēs kļūstam mīkstmieši — kārklu kanadieši!" Jānis noteica un vienā paņēmienā iztukšoja alus glāzi.

Lūkass piecēlās un gāja uz izeju. Jānis viņam sekoja. Viņi nebija žūpas. Izdzēra piektdienas vakaros pāris glāžu, parādot, ka drīkst kādu prieku atļauties. Ejot uz automobiļu novietnes laukumu, Lūkass nenocietās un atsāka sarunu par savu dēlu un tautiskumu:

„Svarīgākais dēlam ir apprecēt latvieti. To esmu viņam piekodinājis. Viņu gandrīz nozvērinājis." —

„Precēšanās lietās nevar nekā piekodināt. Mīlestība ir starptautiska. Laikam Dievs nav nacionālists. Pat Ādams apgrēkojās, kaut pats Dievs viņu bija brīdinājis nepadoties Ievas kārdinājumam."

„Ikviens tēvs var kaut ko darīt." —

„Ko tad tu dari?"

„Stāstu Severīnam par latviešu tradicijām, ko tikai latviska sieva varēs saglabāt latviskā ģimenē."

„Ko Severīns?"

„Klausās —"

„Pats arī ko saka?"

„Kas daudz ko sacīt. Lieta skaidra kā debesis pēc pērkona. Kad noducina, jautājumi lieki —"

„Severīns solas paklausīt?"

„Nekā noteikta nesaka," Lūkass atzinās.

„Tad viņam precēšanās jautājums nav vis skaidrs."

„Vilmontē tikai pāris meiteņu, kas lativski runātu."

„Ko tad?"

„Gribu, lai Severīns pārceļas uz Čikagu, Toronto vai Ņujorku."

„Ko dēls?"

„Saka, ka Vilmontē esot iestrādājies."

„Tā ir tava sakāve. Viņa vietā apprecēties nevari, kaut arī no sievas šķirtos."

„Varu palīdzēt. Sadabūju latviešu meiteņu adreses un piespēlēju Severīnam, lai viņš aizraksta."

„Lūkass, vai tev neliekas, ka Eross par tevi smejas?"

„Ārkārtējos apstākļos jālieto ārkārtējas metodes."

„Draugs, tu pats esi ārkārtējs. Vai Severīns nesaka, ka tu spēlē neizdevušos komēdiju?"

„Nē. Nesaskata nekā smieklīga."

„Tev ir krietns, pacietīgs dēls ar labu darbu un algu. Tādus kanadiešu skuķes pasteidzas pievākt."

Vīri bija sasnieguši spēkratus. Jānis iesēdās savējos, un Lūkasam bija jāsaprot, ka saruna izbeigta.

II

Gadījās, ka nākošās dienas vakarā Severīns bija izplānojis saderināšanos ar sieviešu policīsti Džoannu Roberto — dūšīgu francūzieti melniem matiem un brūnām acīm. Kafejnīcās gar spoguļiem ejot, Severīns bija novērojis, ka viņa blondums glezniecisku izcēlās pret Džoannas matu melnumu. Viņiem bija kopējas intereses. Varēja stundām dzert kafiju, ēst saldumus un runāt par piedzīvojumiem kramplaužu vai ielas staiguļu ķeršanā.

Severīns bija vilcinājies vecākiem kaut ko iebilst par savu precēšanās nodomu, labi zinādams, ka tēvs būs sašutis par viņa izvēli.

Sestdienas rītā pie brokastīm likās īstā reize. Tēvs bija izgulējies un priecīgs par brīvdienām. Arī māte šķita dzīvespriecīga un aicināja tēvu uz kino izrādi pēcpusdienā.

Aši norijis savu olu un speķi, Severīns izmeta iespējami vienaldzīgi: „Esmu sadomājis precēties."

Šī ziņa aizsita tēvam elpu un pārsteidza māti. Tā kā Lūkass pašreiz dzēra kafiju, tad dzēriens ieskrēja balss rīklē un viņš sāka klepot. Māte Aurēlija nezināja ko sacīt, tikai platām acīm lūkojās dēlā. Kāds gan izskatījās tāds dēls, kas pēkšņi bija iedomājies precēties?

Savaldījis klepu, Lūkass nomērīja dēlu auksti un valdonīgi. Tad noprasīja:

„Saki, puika, vai esi labi apdomājies?"

„Domāju katru dienu."

Lūkasam trīcēja rokas: „Mums, saviem vecākiem, ne pušplēsta vārda neiebildi?"

„Zināju, ka mēģināsit atrunāt — sacerēsit sāpīgas melodrāmas, jo mana iecerētā nav latviete."

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Toronto latviešu kreditsabiedrība šāgada jūnijā ziedojusi kultūrāliem mērķiem 3000 dol., no tiem Latviešu nacionālai apvienībai Kanadā 1000 dol., LNAK Kultūras fondam 1000 dol., Latviešu nacionālās jaunatnes apvienībai Kanadā 500 dol. un Latviešu teātŗu apvienībai 500 dol. Kreditsabiedrība, kā rāda jūnija beigu bilance — kopsummā par 4,2 milj. dol., jūnijā pelnījusi 9996 dol. Ar to saimniecības gada pirmā ceturkšņa peļņa sasniedza 31.811 dol. Biedru skaits turpinājis pieaugt, sasniedzot kopā ar organizācijām un draudzēm 2696.

● Nometņotāju skaits Saulaines bērnu vasaras nometnē strauji pieaug, un 2. nedēļas nobeigumā sasniedza 80, ieskaitot vadītājus. 14. jūlijā notika pirmais ugunskura vakars ar priekšnesumiem no latviešu tautas pasakām un citiem materiāliem. N. Jurševska ar dēlu Pēteri uzsākuši divu nedēļu bērnu apmācības keramikas veidojumos.

● Gadskārtējie bērnu svētki Sidrabenē sāksies 29. jūlijā plkst. 10 no rīta ar māc Ā. Čopa vadītu dievkalpojumu Sidrabenes brīvdabas baznīcā, kam sekos nodarbības novietnēs, sacensības un pārējās svētku izdarības.

● Jaunatnes un draudzības dienas Niagarā 21. un 22. jūlijā ievadīs sestdien, plkst. 6.30 vak. Sheraton Brock viesnīcas lielajā zālē ar svētbrīdi un svētku atklāšanas aktu, sekojot jaunatnes uzvedumam Emigrācijas apskaidrošana, piedaloties jaunās paaudzes darbiniekiem Baņutai un Baibai Rubesām, Irēnei Aizupietei, Imantam Purvam, Pēterim Dzintaram un Normundam Mieriņam, Baņutas Rubesas režijā. Pēc tam svētku balle, deju mūziku spēlējot Runčiem trimdā. 22. jūlijā Garden City laukā, Ontario ezera krastā, plkst. 10 no rīta Niagaras kausu izcīņa volejbola vīriešu un sieviešu komandām LSAK volejbola sekcijas vadībā un jautras sporta spēles ar smilšu pilu celšanas sacensībām LNJAK izkārtojumā. Nobeigumā atvadu balle dārza paviljona zālē.

● DV Toronto nodaļas šaušanas meistarsacīkstes pieaugušo un jauniešu klasē 21. jūlijā plkst. 9 no rīta TLMMK laukā pašumā Bērzainē. Vakarā ugunskurs un zaļumballe.

● Koklētāju ansamblis 9 personu sastāvā no Toronto un Sv. Katrīnām K. Staško vadībā 12. jūlijā devās uz Halifaksu, lai piedalītos TAFI (Theatre Arts Festival International) festivālā Acadia universitātes aulā Vulfvillē Jaunskotijā.. Šis ir gadskārtējs un kanadiešu sabiedrībā plaši pazīstams sarīkojums, kur ik gadus savus priekšnesumus aicināti sniegt dažādu etnisku grupu ansambļi. Sarīkojums pulcina simtiem skatītāju, tā dodot iespēju iepazīstināt vietējo sabiedrību ar Kanadas etnisko grupu kultūru un tradicijām. Sogad tika aicināti latvieši piedalīties ar kokļu ansambli, koklētājiem gūstot publikas nedalītu atsaucību. Ceļa, apmešanās, kā arī ekskursijas izdevumus Halifaksas pilsētā un tās apkārtnē sedza rīkotāji (TAFI). Atreferējumu par šo sarīkojumu sniedza vairāki vietējie laikraksti, atzinīgi novērtējot latviešu kokļu mūziku. Koklētāju ansamblī piedalījās Ingrīda Mukāne, Gunta Laure, Sarmīte Sternberga (Sv. Katrīnas), Roberts Memenis, Visvaldis un Atis Freimaņi (Toronto), Ariāna Liepiņa un ansambļa vadītājs Kārlis Staško (Ošava). Koklētāji spēlēja 6 tautasdziesmas, divus soprāna solo izpildot Ariānai Liepiņai. Bez koklētājiem sarīkojumā piedalījās poļu un ukraiņu tautas deju grupas no Sv. Katrīnām.

● Etniskās preses apvienības Kanadā jūnija sanāksmē Latviešu namā godināja Canadian Sceene prezidenti B. B. Osleri un viceprezidenti D. Jenningu. Jau 20 gadus Canadian Sceene abas dibinātājas un redaktrises izsūta divreiz mēnesī informācijas biļetenu bez maksas 105 etniskiem laikrakstiem Kanadā, uzturot dzīvu interesi ar augošo Kanadas etniskās preses apvienību un tās provinču nozarēm.

● Toronto 104 vidusskolu trīs sekmīgāko 13. klases beidzēju vidū ir arī 17 gadus vecais Roberts Veselis (Vinstona Čerčila vidussk.) ar caurmēra atzīmi 98, iegūstot 2. vietu savā skolā un 5. vietu visu 303 abitūrientu vidū. Roberts Veselis uz iegūto atzīmju pamata saņēmis Ontario provinces studiju stipendiju pirmajam studiju gadam, kā arī Toronto universitātes Trīsvienības kolledžas 955 dol. stipendiju diviem gadiem. No 303 izcilākajiem skolēniem četri ir latviešu jaunieši: Leo Upenieks (Scarlett Heights vidusskola) — 92,1 (2. vietā), Imants Ābols (Chaminade vidussk.) — 92,1 (2. vietā), un Vilis Nams — 90,7 (3. vietā) no Austrumjorkas vidusskolas.

● Toronto latviešu biedrības 25 gadu darbības atcerē 27. oktobrī Latviešu namā izrādīs Annas Brigaderes Prologu, ko sagatavos L. Vasariņa un E. Krēmane. Atceres aktu ievadīs biedrības priekšnieks I. Alksnis un svētku runu teiks sekret. J. Briedis, viens no agrākajiem biedrības priekšniekiem. Biedrības valde nākamajai sezonai paredzējusi rīkot 19. janvārī biedru vakaru par tematu: „Jūra, priede, kāpa" un Kultūras dienās janvāŗa beigās referātu vakaru, 16. februārī — karnevālu, martā — literāri mūzikālu sarīkojumu ar referātu, vēl vienu referātu vakaru aprīlī. TLB gada sapulce — 7. aprīlī.

● Gadskārtējā internacionālajā sarīkojumā Toronto Centra saliņā 15. jūlija nedēļas nogalē par Miss Bikini ievēlēta Anita Sališa, kuŗas attēls bija ievietots laikraksta The Toronto Sun 16. jūlija numurā. Šo septīto gadskārtējo izbraukumu atbalstīja CHIN radio un Rotmana firma un tajā piedalījās 1500 izpildītāju, 15 deju orķestŗi, kā arī notika jogurta, itaļu cepumu un pildīto zaļo piparu ēšanas sacensības, kas izmaksāja 10.000 dol. Trīs dienu sarīkojumu apmeklēja ap 100.000 personu. Sarīkojumā bija ieradies arī konservātīvās partijas vadītājs Roberts Stenfīlds un ārlietu ministrs Mičels Šārps, izmēģinot roku šaušanā mērķī. Viens no preses fotografiem bija mūsu laikraksta fotografs Aleksandrs Kalniņš.

● Sv. Jāņa draudzes Saulaines pārvalde rīko naudas un mantu loteriju A. Brumeļa vadībā Saulaines bērnu un jauniešu vasaras nometnes uzlabošanai. Galvenais laimests būs 500 dol. naudā, pārējie lielākie laimesti glezna (100 dol.), 75 un 50 dol. naudā. Loze maksā 50 centu gabalā, Sv. Jāņa draudzes locekļiem tās piesūtītas mājās. Rīkotāji cer uz plašu sabiedrības atsaucību, jo viss loterijas atlikums būs izlietojams vienīgi nometnes finanču uzlabošanai, lai varētu paturēt nometņotāju maksas līdzšinējā līmenī. Biļetes pieprasāmas draudzes kancelejā, 200 Balmoral Ave., Toronti 7, Ont.

● Par labām sekmēm mācībās, sabiedrisko darbu skolā un sadraudzību ar skolas biedriem, Indrai Bachai piešķirts Formal Queen tituls Bramptonas Centrālās vidusskolas gadskārtējā sarīkojumā. I. Bacha paredzējusi šovasar doties ceļojumā uz Vāciju.

● Valteru Kavro ar Emīliju Aleksandru Ellerbeku no ASV salaulājis māc. Ā. Čops. Abi jaunieši ir latviešu izcelsmes.

● Pēc ievietošanas Western slimnīcā 15. jūlijā ar sirdstrieku miris 80 g. vecais Alfons Bulle. Viņam paliek Toronto dzīvesbiedre Marija, meita Edīte, znots Juris Celmiņš un 3 mazbērni, māsa Anastāsija Lūse, brālis Čīlē un divi brāļi Latvijā. Aizgājēju pēdējā gaitā uz Jorkas latviešu kapiem 18. jūlijā izvadīja māc. A. Briedis.

● Riverdēlas slimnīcā 10. jūlijā 61 gada vecumā mirusi Marija Esenberga, dzimusi Rucavas pagastā. Viņa jau 2 gadus slimojusi ar ļaundabīgu audzēju, izdarīta operācija, bet ļaunā slimība viņu pieveikusi. Nelaikē atstāj dzīvesbiedru Žani, dēlu Andri un vedeklu Bertu. Aizgājēju 14. jūlijā uz Allistonas kapsētu izvadīja māc. A. Briedis. Kapsēta atrodas netālu no Toronto Austrumu draudzes lauku īpašuma Tālava, kur Esenbergiem pieder vasaras māja.

● Mednieku un makšķernieku sekcijas vispārējās ezera foreļu makšķerēšanas sacensības 15. jūlijā Simko ezera Oro līcī pulcināja 14 makšķerniekus. Tās vadīja J. Birznieks. Vienīgais laimētājs bija V. Freibergs, iegūstot 5,5 mārc. smagu foreli. Nākamās foreļu makšķerēšanas sacensības notiks tai pašā vietā 19. augustā plkst. 7 no rīta. Kluba 7 šāvēji 15. jūl. piedalījās etnisko grupu šaušanas sacīkstēs Toronto Country kluba šautuvē. Tajās bija pārstāvētas 7 etniskās grupas. Mūsu kluba šāvējiem šoreiz neveicās, bet no viņiem apbalvojumus saņēma 2 labākie šāvēji — J. Muskats ar 90 māla baložiem (iesp. 100) un K. Šverns ar 89 baložiem. Vislabāk veicās italiešu šāvējiem, kam sekoja lietuvieši un grieķi. Mednieku un makšķernieku kluba rīkotās eksternās šaušanas sacīkstes notiks 28. jūlijā plkst. 9 no rīta kluba īpašumā Bērzainē ar sekojošu labāko šāvēju apbalvošanu un zaļumballi. Bez Toronto, Hamiltonas un Sv. Katrīnu klubu šāvējiem sagaida arī ciemiņus no ASV latviešu klubiem.

● No Toronto uz dziesmu svētkiem Rīgā izlidoja ap 90 cilvēku liela latviešu grupa, ar vairākkārt lielāku izvadītāju pulku lidlaukā. Nenogaidot dziesmu svētkus, 8. jūlijā Toronto atgriezās rakstniece Biruta Senkēviča, kuŗa Latvijas apmeklējumā devās jau 17. jūnijā. Viņa uzturējusies Rīgas viesnīcā un satikusies ar piederīgajiem un īpašas tūristu pavadones vadībā kopgrupā devusies Rīgas pilsētas un Jūrmalas apskatē.

Deju kopa Daugaviņa pēdējā uzstāšanās Sidrabenes jubilejas sarīkojumā pirms izlidošanas uz Eiropas latviešu dziesmu svētkiem Ķelnē. Foto: J. Liģers

HELSINKU NOTIKUMI KANADIEŠU PRESĒ

Laikraksts The Toronto Sun 16 jūlijā bija ievietojis sava līdzstrādnieka Rona Kanes interviju ar 33 g. veco Juri Kaharu, kas ir Igauņu centrālās padomes Kanadā ārlietu komitejas vadītājs un bija vienīgais pārstāvis no Kanadas igauņu delegācijā Helsinkos.

Kanadiešu laikraksts pastāsta, ka Juris Kahars, ko arestēja Eiropas drošības konferences laikā Helsinkos, atgriezies 14. jūlijā savā dzīvesvietā Toronto. Somu policija paskaidrojusi, ka viņš arestēts par pretpadomju preses konferences ielūgumu izdalīšanu. Šo apvainojumu Kahars noliedza. Minētā preses konference bijusi paredzēta 6. jūlijā un ielūgumi izsūtīti pa pastu jau agrāk. „Konferencē mēs gribējām iepazīstināt ar internacionālo likumu principiem, kas nosaka trīs Baltijas valstu tiesības uz patstāvību, " paskaidrojis Kahars. Tā vietā 5. jūlijā Kaharu un 8 citas personas — lietuviešus, igauņus un latviešus — apcietināja. Aizvests uz policijas centrālo mītni Helsinkos, Kahars stundām pratināts.

„Viņi jautāja vienu un to pašu, un es devu vienas un tās pašas atbildes," paskaidrojis Kahars, piebilzdams: „Es sacīju somiem, ka atrodos šeit kā Pasaules baltiešu apvienības pārstāvis un esmu arī akreditēts kā Toronto etniskās preses apvienības pārstāvis Eiropas Drošības konferences novērošanai." Tālāk Toronto laikraksts paskaidro, ka Pasaules baltiešu apvienība ir igauņu, lietuviešu un latviešu organizācija, kas cīnās pret padomju okupāciju savā dzimtenē un ka Kahars tic, ka arestēšana izdarīta uz Pad. savienības spiediena, lai apturētu baltiešu pretpadomju preses konferenci.

„Somu policija sacīja mums, ka mēs neesam apcietināti, pret mums nav nekādas sūdzības, bet viņi tikai gribējuši šo lietu izmeklēt." — Pratināšana ilgusi visu pēcpusdienu, pēc tam visi 9 aizvesti ārpus pilsētas uz cietumu.

Visi 9 baltiešu delegāti pavadīja nakti cietumā. Viņus atbrīvoja tikai nākamā dienā, pēc ASV ārlietu ministra Rodžera pieprasījuma, raksta kanadiešu laikraksts. Baltiešiem bijis dots norādījums, pēc atbrīvošanas atturēties satikties ar drošības konferences delegātiem un nerīkot prese konferenci. „Līdz aizbraukšanai no Somijas," paskaidrojis Kahars, „grupu pastāvīgi uzraudzīja somu slepenā policija, aiz viņiem sekojot vīriem tumšos, sagumzītos, biezos vilnas uzvalkos. Somi, liekas, bija laimīgi, redzot mūs aizbraucam."

Juris Kahars dzimis 1940. g. Tartū, pamatskolu beidzis Vācijā, vidusskolu Kanadā. 1964. g. beidzis Kingstonas universitāti.. Strādājis par lektoru kolledžās un nodarbojies arī ar rakstniecību un publicitāti. Viņa dzīvesbiedre kanadiete iemācījusies igauņu valodu. J. Kahars latviešu sabiedrībai kļuva tuvāk pazīstams ar savu runu baltiešu kopīgajā 14. jūnija piemiņas aktā Toronto. —ls—

„Pirmā bezdelīga", kas tieši no Sidrabenes skatuves izlidoja uz Eiropas dziesmu svētkiem, bija Baiba Šmita-Kalēja, lai pāris dienas vēlāk Ķelnē pievienotos Daugaviņas dejotājiem. Augšējā attēlā viņa redzama savu vecāku vidū. Foto: J. Liģers

Baltieši un somu prese

LAK EC priekšsēdis P. Reinhards atgriezies no Helsinkiem, kur tas pavadīja kā Baltiešu delegācijas loceklis vienu nedēļu ārlietu ministru konferences laikā, lai novērotu tās norisi un runu noskaņojumu un kopā ar citiem delegātiem iesniegtu brīvās pasaules ārlietu ministriem baltiešu kopējo notu. Viņš nodeva mūsu laikraksta redakcijai Uusi Suomi svētdienas (8.7.) numurā ievietotā raksta tulkojumu, kas atreferē no somu viedokļa nepatīkamo starpgadījumu, kura dēļ baltiešu centrālo organizāciju vadītāji bija spiesti pavadīt 24 stundas apcietinājumā, ieskaitot vienu nakti ārpus Helsinkiem Espoo policijas iecirkņa vieninieku kamerās.

Uusi Suomi raksta tulkojums ir šāds:

Karjalainens uzņemas atbildību par baltiešiem.

Ārlietu ministrs Ahti Karjalainens vakar paziņoja, ka viņš uzņemas visu atbildību par notikumiem, kas atgadījās baltiešiem. Pēc Karjalainena domām policijas normālās funkcijas bez šaubām pienākas iekšlietu ministrijai, bet arī teica, ka ir zinājis visas lietas norisi dažādās stadijās.

Šis notikums pēc Karjalainena domām būtībā bija nenozīmīga lieta. „Ir gan atļauts savas domas izteikt brīvi, bet nav atļauts traucēt konferences norisi, tāpēc ielūdzēja valsts ir vadījusies no šiem principiem."

Savienoto Valstu ārlietu ministrs Rodžers un Karjalainens nav pārrunājuši baltiešu lietu, kad viņi satikās sestdien. Pēc Karjalainena versijas Rodžers mēģinājis šai lietā ar viņu sazināties, bet viņam neesot izdevies Karjalainenu sastapt. Vēlāk patiešām satikšanās starp Karjalainenu un Rodžeru notika Drošības konferences organizācijas komitejā.

Baltiešu delegācija ieradās mūsu zemē šīs nedēļas sākumā. Viņu lielākā daļa novietojās Interkontinentālā viesnīcā Helsinkos. Galvenais mērķis, ko tie bija nodomājuši veikt, laikam bija satikties ar rietumu ārlietu ministriem un starptautisko presi, kas bija ieradusies, lai dotu informāciju par šo konferenci.

Šai nolūkā baltiešu grupa nosūtīja acīm redzot ar Helsinkos esošo vēstniecību starpniecību divu lappušu garu vēstuli Baltijas Pasaules Konferences vārdā, kas ir kollektīva organizācija, paskaidrodama savas uzturēšanās iemeslus, un arī to, ka viņi jau agrāk nosūtījuši rietumu ārlietu ministriem Memorandu un citus materiālus. Šai rakstā viņi arī ieteica uzņemt kontaktu konferences laikā ar baltiešu delegāciju.

Šo Memorandu vēlāk pavairoja starptautiskās preses vajadzībām. Angļu valodā rakstītais Memorands nebija domāts somu iedzīvotājiem, kā to baumas mēģināja iztulkot ceturtdienā.

Trešdienas vakarā baltieši izdalīja 200 ielūgumu kartes starptautiskai presei, uzaicinot piedalīties preses konferencē Baltijas zālē Interkontinentālā viesnīcā.

Nākamā rītā somu policija aizturēja nopratināšanai sešus amerikāņus, kuru vārdi, cik mums zināms, bija: Uldis Grava, Ilmārs Plērs, Jāzeps Valiunas, Džons Genis un Egle - Žilionis, un kanadietis Juris Kahars, no Anglijas Pauls J. Reinhards un no Zviedrijas Aina Teivena.

Daļa no baltiešu grupas nekavējoties informēja starptautisko presi un sazinājās ar savu zemju valdības iestādēm un oficiālām personām.

Pa pratināšanas laiku baltiešus turēja kādā lauku pagastā Helsinku tuvumā līdz piektdienas rītam, kad viņus un viņu bagāžu pārvietoja uz Marski viesnīcu.

Baltiešu grupai atļāva brīvu kustību Somijā, bet tiem bija jāpaliek drošības ierēdņu pārraudzībā.

Savā divu lappušu garajā vēstulē, ko baltieši izdalīja, bija teikts, cik mums zināms, ka Baltiešu Pasaules Konference, kas darbojas visā pasaulē un kuras galvenā mītne atrodas ASV, izmisīgi prasa visām rietumu valdībām, konferences dalībniecēm, neatzīt Otra pasaules kara laikā notikušo Baltijas valstu pievienošanu Pad. savienībai. Šī organizācija cer, ka Baltijas valstu stāvoklis tiks pārrunāts Drošības konferencē."

Silmaču sievas Sidrabenes 20. gadasvētku sarīkojumā, no kreisās: Pīndacīša (Vijolīte Alksne), Tomuļu māte (Emilija Sniķere) un Elga Dāboliņa (Bebene). Foto: J. Liģers

Kalvis dzied Gaŗezerā

Gaŗezera vidusskola ar 124 skolēniem šovasar uzsāka devīto mācības gadu. To ievadīja cand. theol. V. Fricsone, aicinot uz gara mantu krāšanu, kuŗas neviens nevar nopirkt. Pirms skolas direktora Arvīda Bolšteina uzrunas Kaudzītes Matīsa dzejoli Tautas mīlestība deklamēja 2. kl. audzēknis Juris Boceks. Savā runā direktors izcēla jauniešu labo gribu un lielo vēlēšanos iegūt šeit latviskās zināšanas, ko viņš atklājis personiskās sarunās, veltījot iepazīšanai laiku ar katru šīs vasaras skolēnu.

Ap 300 skolēnu un viesu klātienē ALAs priekšsēdis Dr. I. Spilners uzrunā aicināja mācīties latviešu valodu un latviskls zinības. „Krājiet zināšanas! Tikai tad, kad beigsit Gaŗezera vidusskolu, varēsit izprast tās vērtību," teica absolventu pārstāve Daina Briede. Olga Jansone nodeva dzejnieka Andreja Eglīša sveicienus līdz ar viņa dzejoļu krājumiem — grāmatu klētij. Ar rakstu sveica Austrumkrasta vasaras vidusskolas vadība. Akta nobeigumā runāja Gaŗezera padomes priekšsēdis Dr. R. Zemjānis.

Iepriekšējā dienā notika Gaŗezera padomes sēde, bet vakarā jaunajā vidusskolas auditorijā dziedāja vīru ansamblis Kalvis no Toronto. Koncertā bija ap 200 klausītāju, kas sajūsmināti aplaudēja, izlūdzoties atkārtojumus un piedevas. Nobeigumā dziedoņus uzrunāja Gaŗezera padomes priekšsēdis Dr. R. Zemjānis, bet Latviešu koŗu apvienības pārstāvis R. Zuika nodeva Pirmo dziesmu svētku pārspiestās programmas pirmo eksemplāru. Uzrunu teica arī Kalamazū vīru koŗa priekšnieks P. Austriņš. Kalvieši savu sirsnību Gaŗezeram savukārt apliecināja ar visa honorāra (293 dol.) nodošanu vidusskolas vajadzībām.

Īsi pirms koncerta Gaŗezera administrātors N. Riekstiņš, asistējot pārvaldes darbiniekiem, pie jaunās vidusskolas meiteņu trīs telpu durvīm piestiprināja plāksnītes, kuŗas vēstī, ka šīs telpas nosauktas par Rūtenbergu telpām, godinot mirušos Dr. Rūtenberga ģimenes locekļus. Dr. V. Rūtenbergs šīs piemiņas godināšanai nodeva 10.000 dol.

V. Boķis

TĒVU SĒTA DZIESMU KALNĀ

Katra skautu un gaidu vienība nometnes laikā dzīvoja atsevišķā novietojumā ar latvisku nosaukumu. Krauklīšos atradās 13 Grand Rapidu skauti, Tēva sētā — 26 Detroitas skauti, Cīruļos — 26 Klīvlandes skauti, Straujupē — 9 Kalamazū Jelgavas skauti un Ozoliņos — 14 Kalamazū Lielupes skauti. Kopējai skautu un gaidu nometnei bija dots Dziesmu kalna nosaukums. Tā atradās Kalamazū pilsētas tuvumā, amerikāņu skautu nometņošanas vietā Rota Kiwan. Nometņoja 88 skauti un 87 gaidas, bet kā viesi ASV latv. jendas priekšnieks R. Čaks, gaidu priekšniece M. Vilka, vadītāji Z. Kārkliņš un A. Kangars, novada māc. A. Piebalgs un nometnes ārsts Dr. A. Birzgalis. Nometni atklāja abi nometņu priekšnieki, gaidu — vad. V. Ziediņa, skautu — vad. A. Lode. Par komandantiem bija izraudzīti vadītāji R. Rollis un I. Abermane. Pēc nometnes atklāšanas ar uzrunām sveica M. Vilka, Latv. skautu priekšnieks Fr. Sīpols, jendas priekšnieks R. Čaks un Kalamazū vecāku pad. priekšsēdis P. Lizenbergs. Bija arī vairāki rakstveida sveicieni līdz ar pievienotām naudas veltēm. Tā kā nometņotāju vidū bija arī novada māc. A. Piebalgs un viņam bija apritējuši 40 darba gadi, skauti un gaidas viņu godinot pasniedza vadītāja J. Ozola darinātu adresi un grāmatu. Vecāku padomes priekšsēdi P. Lizenbergu apbalvoja ar skautu pateicības zīmi Saulīti.

Par nometnes saimniecisko izkārtojumu gādāja Kalamazū Lielupes vienība J. Vasera pārziņā. Nometne risinājās trīs dienas, nodarbībām un sacensībām mijoties ar priekiem pie ezera un dienas nobeigumā — ar ugunskura priekšnesumiem. Nometnes tiesneši Z. Kārkliņš un A. Kangars A. Ozola vadībā sīki novērojot katru nodarbību, iekārtojumu un uzvešanos, par labāko atzina Detroitas Tērvetes vienību (70,4 punkti), kuŗai sekoja Klīvlandes Daugavas vienība (64,6), Kalamazū Lielupes (54,1), Grand Rapidu Skrundas — (51,4) un Kalamazū Jelgavas — (30,3). Tautasdziesmu dziedāšanā pirmo vietu izcīnīja Detroitas Tērvetes vienība, iegūstot koŗa Dziesmu Vairogs dāvāto ceļojošo balvu — latvisku svečturi un māc. A. Piebalga naudas balvu. Skautu dziesmu dziedāšanā pārākā bija Klīvlandes Daugavas vienība, iegūstot 1. vietu.

Nometnes laikā notika arī novada vadītāju apspriede novada priekšnieka A. Lodes vadībā, nolemjot, ka rīkojami vadītāju sagatavošanas kursi no 21 — 23. sept. Mežvidos un no 5. — 7. okt. Klīvlandē. Ar dziesmu Svēts mantojums beidzās gadskārtējā skautu un gaidu nometne.

Par nometnes norisi tās priekšnieks novada vadītājs A. Lode izteicās:

„Uzskatu nometni par labi izdevušos. Šoreiz nometni iekārtojot mums nebija iespējas daudz cirst kokus, bet darbs bija jāveic ar aukļu palīdzību, kas prasa daudz vairāk izdomas. Tautasdziesmu dziedāšanā daudz vēl veicams, īpaši nākotnē tai jāpiegriež lielāka vērība. Uzlabojusies latviešu valodas lietošana, tāpat skautu stāja, bet gaidas šajā ziņā tomēr bija pārākas. Sevišķi gribas uzsvērt nometnes labo draudzības garu kā pašu skautu, tā arī skautu un gaidu starpā, kas ļoti veicināja visas nometnes labo izdošanos. Bez novada vadītāju, vienību vecāku padomju un liela skaita citu labvēļu atbalsta nometnes darbs nebūtu varējis tik saskaņoti noritēt, tādēļ par to viņiem skautu un gaidu sirsnīgākā pateicība."

V. Boķis

GRAND RAPIDI

● Kapu svētki 12. augustā pl. 10 no rīta Vudlavna kapsētā latviešu nodalījumā ar māc. J. Lazdas un māc. Kr. Hermaņa piedalīšanos.

● Alīde Grāvele nesen aizvadīja 90 mūža gadus. Lai gan viņa pārcietusi vairākas operācijas un agrāk piedzīvojusi negadījumus, pašreiz viņa ir atkal spirgta un rosīga.

● Dziesmas svētku rajona kopmēģinājums notika 1. jūlijā Mežvidos; piedalījās Kalamazū un Grand Rapidu koŗi, dziedātāju grupa no Čikagas un atsevišķi dziedātāji no Detroitas, Indianapoles un viens pat no Ņujorkas, kopskaitā ap 130 dziesmu skandinātāju. Diriģenti bija A. Purvs no Kanadas, E. Brusubārdis no Milvokiem, A. Kalnājs un R. Čuika no Kalamazū. A. Meļķis no Indianapoles spēlēja mūzikas pavadījumu.

● Vilhelms Zeidmanis, kas lauzis gūžas kaulu, jau vairākas nedēļas ārstējas slimnīcā.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudzes lauku īpašumā Mežvidos 8. jūlijā bērnu vasaras nometni atklāja ar svētbrīdi māc. K. Hermanis. Nometnes vadītāja cand. theol. V. Fricsone pastāstīja par kārtību un uzvešanos nometnē. Runāja arī draudzes priekšnieks O. Jirgensons. Par nometnes komandantu darbosies V. Fricsons, nometnes ārsts Z. Zadvinskis, nometnes māsa M. Leimane, dzīvības glābējs Andris Valdmanis, saimnieces Olga Roziņa un Ilze Mateusa, bez tam darbojas vairāki izpalīgi un grupu vadītāji. Nometnē piedalās ap 70 bērnu ne tikai no Grand Rapidiem, bet arī no Losandželosas, Mineapoles, Milvokiem, Kalamazū un Lansingas, kopskaitā ap 70, kas ir lielākais skaits, kāds jebkad agrāk nometņojis.

● Andŗa Kārkliņa flamenko mūzikas koncertu 8. jūlijā latviešu biedrības namā ar uzrunu ievadīja vanadžu kopas priekšniece E. Brūna, pieminot Andŗa gaitas Grand Rapidos, viņa interesi un iedziļināšanos savā ziņā ļoti īpatnējā mūzikas novadā. Andris Kārkliņš ar ģitaras spēli atskaņoja pavisam 11 gabalus, gan skumji vientuļiga rakstura, gan liriskus un jautrus, dodot vispārēju ieskatu par šo mūziku, nedaudz latviešu un angļu valodā paskaidrojot pirms katra gabala atskaņošanas. Bija arī kāda no viņa paša oriģinālkompozicijām, kāda variācija un aranžējums no latviešu tautasdziesmām. Vienu piedevu beigās Andris veltīja saviem vecākiem, kas atradās publikas solos. Klausītāju bija ap 100, ieskaitot dažus amerikāņus, kas, ņemot vērā atvaļinājumu laiku un stipri sūtīgo dienu, uzskatāms par necerēti lielu. Andri apveltīja ar ziediem, un beigās klausītāji ar mūziķi pakavējās pie groziņu azaida. Sarīkojumu organizēja vanadžu kopa. V. Z.

Sidrabene 20 gados

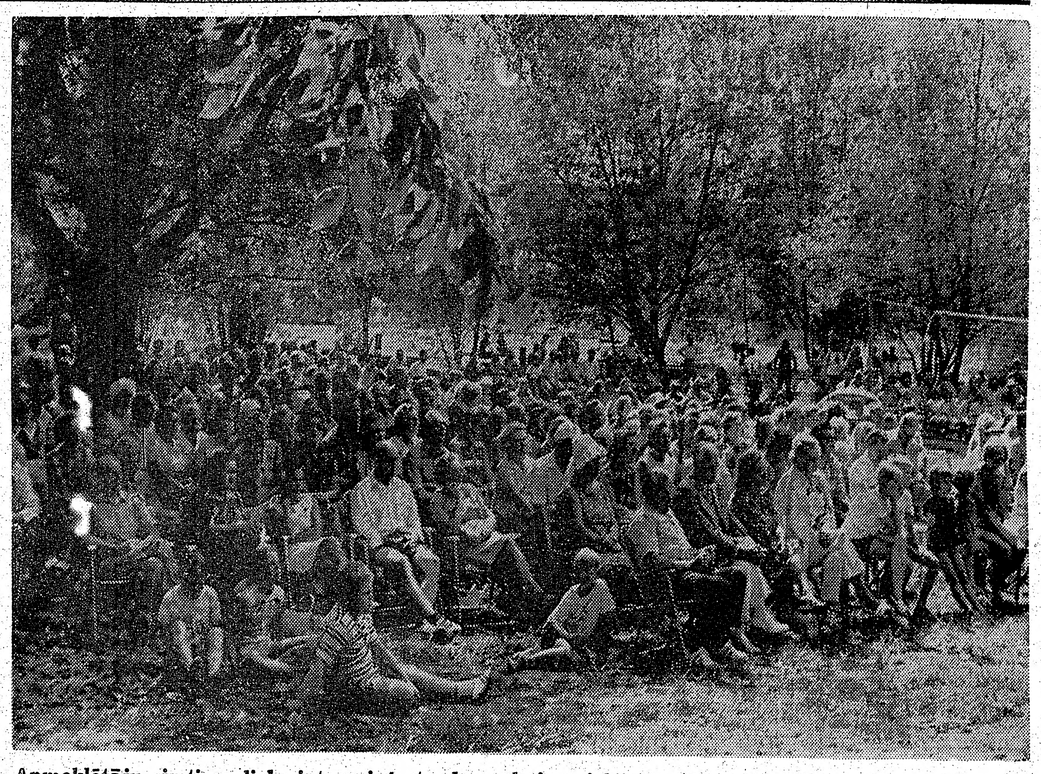

Apmeklētāju simti ar lielu interesi 4 stundas sekoja priekšnesumiem Sidrabenes 20 gadu atceres svētkos.
Foto: J. Liģers

Ja negribētu pieminēt izsludināto, bet nenotikušo basketbola laukuma atklāšanu un basketbola spēli sestdien, 14. jūlijā, un balli vakarā, varētu teikt, ka svētkus ievadīja dievkalpojums svētdienas rītā brīvdabas baznīcā, kas bija tik kupli apmeklēts, ka vēlīniem pienācējiem bija viss dievkalpojuma laiks jānostāv kājās kādā krēslainā koku pavēnī. Starp viesiem redzēja daudz hamiltoniešu un citu draudžu pārstāvju.

Māc. Ā. Čops savai svētrunai par vielu bija izraudzījies bībeles vārdus — Nesaki, bērns, ka tu esi mazs, redzi, tavs Dievs būs ar tevi, un tu augsi liels. Augšanu varam saprast divējādā nozīmē — augt fiziski lielam un augt garā — kļūt dižam. Sidrabene ir Sv. Andreja draudzes īpašums, un draudze uztur Sidrabenes bērnu nometni. Te par bērniem gādā, lai tiem būtu prieks; bet vadībai ir arī tālāks mērķis — ieaudzināt bērnos latvisko apziņu, tomēr pāri tai ir cenšanās dot jauniešiem ētisko vērtību izpratni.

Pēcpusdienā svētku viesi pulcējās Dziesmu kalnā noklausīties apsveicējus un priekšnesumus.

Raibo priekšnesumu virkni ievadīja DV deju kopas Daugaviņa 8 dejotāju pāri, nodejojot 2 dejas — Spīdeklītis un Zandariņš, abas E. Kalviņa vadībā un arī pēc viņa choreografijas.

Programmas vadītājs Osvalds Liepa ievada runā ar humoru pieminēja sidrabeniešu veiksmes un neveiksmes un arī visus 6 Sidrabenes pārvaldes priekšniekus šai 20 gadu posmā. Sidrabeniešu starpā ne vienmēr bijusi vienprātība, reizēm arī domstarpības, tomēr grūti pateikt, kuŗas no abām virzījušas Sidrabeni uz pilnības pusi.

Visvairāk sidrabeniešiem trūkusi pašiem sava dziesma. Šo robu nupat aizstājusi Indra Gubiņa, dziesmu sacerot, bet Jānis Norvilis uzrakstījis kompoziciju. Klausītāji to noklausījās Anetes Bencones skandējumā, bet Alberts Vītols un Andis Cers abi braši nodziedāja dueta, paša komponista klavieŗu pavadījumā.

Sidrabenes pārvaldes priekšnieks P. Plīsis, stājoties pie runātāju pults, saņēma no bijušiem latviešu karavīriem grāmatu veltī, ko bija nodevis E. Plūme. Runātājs pakavējās apcerē pie Sidrabenes veidošanas. To uzcēluši paši sidrabenieši kā simbolu zaudētās dzimtenes vietā. Paaudze, kas daudz spēka ielikusi pirmajos veidošanās gados, pagurusi, tās vietā nāk vidējā audze, un P. Plīsis aicināja talkā jaunos Kanadā dzimušos, kam sāktais darbs jāturpina.

Pārvaldes priekšnieka palīgs Arv. Kalniņš stāstīja par Sidrabenes izveidošanos 20 gadu laikā un pateicās arī sportistu saimei par talkām Sidrabenes veidošanā. Sidrabenes pārvaldē par priekšniekiem darbojušies K. Dreimanis, P. Būmanis, P. Plīsis, A. Rāviņš, V. Liberis un B. Upāns, bet pusi no visiem 20 gadiem par priekšnieku nostrādājis P. Plīsis. Visās Sidrabenes gaitās ar padomu un mīlestību bijis klāt draudzes mācītājs Ā. Čops, draudzes priekšnieks R. Roze, kā arī Sidrabenes dāmas. Par to tiem pienākas lielākā sidrabeniešu pateicība.

Vēl sveicināja LNAK priekšsēdis T. Kronbergs, atzīstot lielo darbu un mīlestību, kas ielikta šai īpašumā. Salīdzinot ar citiem draudžu īpašumiem ASV, šis ir visizcilākais.

Preses kopas Kanadā goda priekšsēde B. Senkēviča nosauca Sidrabeni par mazu latviešu „valstībiņu", kas pulcina no tuvienes un tālienes. Viņa arī pieminēja savus 10 Jāņu sacerējumus, kas izrādīti uz Sidrabenes brīvdabas skatuves, un apliecināja, ka tādi Jāņu sarīkojumi nenotiekot pat okupētajā Latvijā. Sveicienam pārvaldes priekšnieks P. Plīsis saņēma maisiņu ar Latvijas zemi.

Vēl apsveica gaidu un skautu pārstāve G. Upīte, sporta apvienības pārstāvis Ž. Zentiņš, no Sv. Jāņa dr. pārvaldes priekšnieks Koncis, nesot līdz dāvanu — lai turpmāk sidrabenieši varētu paredzēt labu laiku, kad iekārtot savus sarīkojumus.

No Sv. Jāņa dr. Saulaines bērnu nometnes sveicināja A. Vītols un pasniedza nometnotāju pašu gatavotu dāvanu.

Austrumu dr. priekšn. E. Ziplāns runāja draudzes un Tālavas vārdā, pasniedzot aploksni. Vēl sveicinātāji bija Saulaines pārvaldes priekšnieks Buka un Edv. Kalviņš no Daugaviņas.

Bijušais Sidrabenes pārvaldes priekšnieks P. Būmanis no Kalgarijas bija sveicinājis ar rakstu, tāpat no Toronto latviešu katoļu draudzes un Mežciema V. Miklašēvics, Saulaines pārvaldes priekšnieks A. Gaiķis un Sv. Andreja draudzes priekšnieks R. Roze.

Sarīkojuma daļā Z. Zentiņš nodziedāja 2 dziesmas — Zeltītās lapas (E. Melngaiļa) un Aizejot (Norviļa). Pie klavierēm bija komponists J. Norvilis.

A. Bencone deklamēja V. Krāslavieša dzejoli — tā nav tikai zeme, bet Andis Cers nodziedāja Arāja ticība (Ivanova) un Tu zaļais lauks (Berino), pie klavierēm pavadot komponistam J. Norvilim.

Priekšnesumiem mijoties raibā virknē un turpinoties četras stundas no vietas, ap 800 svētku dalībnieku, kuŗu vidū bija arī 38 Toronto latviešu pensionāru apvienības biedri, kas R. Rozes vadībā bija atbraukuši īrētā autobusā, bagātīgo programmu noklausījās ar lielu interesi. Duetā dziedāja Alma Skudra-Kārkliņa un Andis Cers, pavadījumu spēlējot Jānim Norvilim un notis pāršķirot Anitai Kalniņai, „lai vējš tās neaizpūstu", kā to piezīmēja programmas pieteicējs Osvalds Liepa. Vīru ansamblis Kalvis J. Dzeguzes vadībā iepriecināja vairākām skanīgām dziesmām. Tad atkal dzirdējām Mirjamas Bērziņas košo balsi, kokles pavadījumu spēlējot Ingrīdai Bērziņai. Maija Ķuze veica gaŗu monologu — Augusta Nopūtas Kā Pigbridžā gatavojās dziesmu svētkiem, ko nomainīja Almas Skudras-Kārkliņas solo dziedājums ar Jāņa Norviļa pavadījumu. Diždancis un Daugaviņa, akordeonista Andŗa Šmita pavadījumā, savos skaistajos tautas tērpos nodejoja vairākas tautas dejas (Zigurda Miezīša, Edvīna Kalviņa un Māras Blizardas choreografijā).

Anita Bencone dialogā ar Osvaldu Liepu uzjautrināja ar R. Blaumaņa Pēc pirmā mītiņa, Skaidrītei Darkēvicai pēc tam nodziedot divas tautasdziesmas ar Māru Alksni pie klavierēm. Tad pie klavierēm atkal redzējām Silviju Plīsi-Argue, spēlējot pavadījumus Alberta Vītola nodziedātām divām tautasdziesmām un duetā ar Ženiju Vītolu. Lielu jautrību apmeklētājos radīja Silmaču sievas — Vijolīte Alksne, Elga Dāboliņa un Emīlija Sniķere, iepinot tekstā daudzas Sidrabenes aktuālitātes. Tāpat dzīvs skatuves tēls bija Gundegas Upītes Trīne, kopspēlē ar Edgaru Dāvidsonu un Andi Ceru. Pārsteigums bija jaunākais koris trimdā, kuŗu P. Plīsis pieteica kā Sidrabenes jubilejas kori, kas Almas Skudras-Kārkliņas vadībā debitēja ar J. Norviļa Kalnā (Plencinīka teksts). Andis Cers un Alberts Vītols gaŗo priekšnesumu virkni pabeidza ar Sidrabenes dziesmu, kuŗu vēl vajadzēja atkārtot. Vēl draudzes padomes priekšn. pal. J. Pētersons pateicības vārdi, un lielais klausītāju pulks lēnām izklīda, gandarīts par jauko svētdienas pēcpusdienu.

Pēc tam programmas izpildītāji un organizāciju un draudžu pārstāvji sapulcējās pie Sidrabenes pārvaldes priekšnieka P. Plīša vasaras mājas, godinot viņu „mazajā jubilejā", sakarā ar pārvaldes darbā aizvadītiem 10 gadiem. Atzinībai pārvaldes priekšnieka palīgs A. Kalniņš pasniedza viņam latvisko alus kausu, bet koristi un solisti vēl skandēja vairākas dziesmas. **E/S**

Sidrabenes 20 gada svētkos īrētā autobusā ieradās arī pensionāru grupa 38 dalībnieku sastāvā, no kreisās: izbraukuma vadītājs R. Roze, Z. Ķelle, L. Vīks, M. Ruberte, S. Cīrulis, J. Langenfelde, T. Caune un P. Šebrante; galda labajā pusē — M. Zariņa, M. Grīnbauma, M. Ķivleniece u.c. maltītes laikā Sidrabenes bērnu nometnē.
Foto: J. Liģers

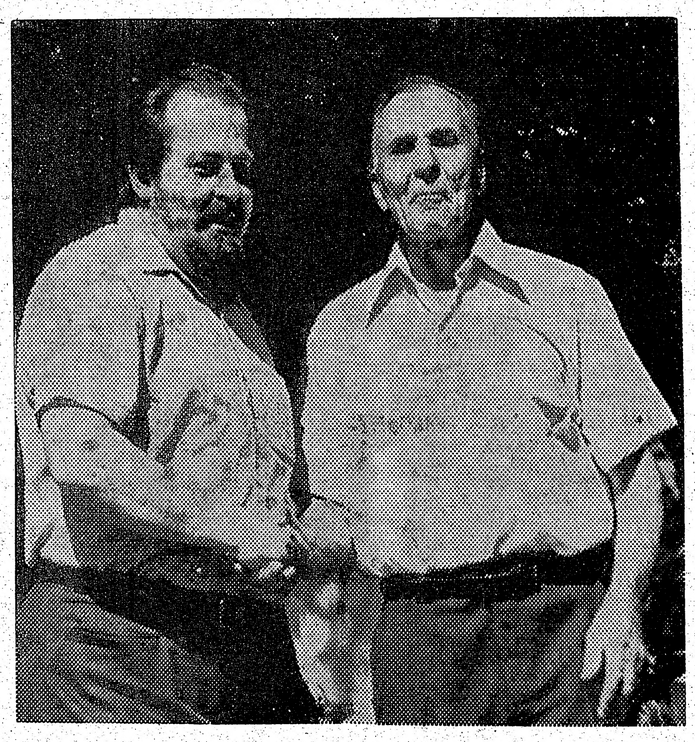

LNAK valdes priekšsēdis T. Kronbergs sveic Sidrabenes pārvaldes priekšnieku P. Plīsi 20 gadu jubilejas svētkos.
Foto: J. Liģers

Nacionālais jautājums Padomju savienībā

Katrs diktātors dzīvo vienās bailēs par savu dzīvību, tādēļ arī katrai neveiksmei diktātors cenšas pieburt uzvaras vai panākumu nozīmi. To skaidri raksturoja oficiālie ziņojumi par frontes stāvokli pagājušajā karā.

Staļins sarkanarmijas atkāpšanos no Baltijas valstīm līdz Maskavai apzīmēja par ienaidnieka slazdos un dziļumā ievilināšanas taktiku. Hitlers savas armijas atkāpšanos izskaidroja ar frontes līnijas iztaisnošanu un saīsināšanu.

Padomju propaganda jau pašā sākumā atzina, ka lieliem meliem vairāk tic. Padomju sabiedriski politiskajā dzīvē meli radīja nepieciešamību pēc jauniem meliem. Lai kritisko ļaužu masu pārsātinātu ar meliem, atturētu no nemieriem un sacelšanās, neatlika nekā cita kā izgudrot atkal jaunus melus ļaužu valdzināšanai.

Pēdējos desmit gados Pad. savienībā kritiku ļaužu masā radīja vēl arvien nenokārtotais nacionālais jautājums. Partija un valdība šajā jautājumā palika par lielākiem melu nesējiem, pārvēršot konstitūcijas pantus, kur ir runa par tautu nacionālās brīvības tiesībām, par tukšu papīrīti.

Nacionālo interešu atšķirības daudzo tautu un nāciju starpā, kas apdzīvoja bijušo Krievijas imperiju, labi pazina Ļeņins. Jau toreiz Ļeņins aicināja boļševikus būt sevišķi iecietīgiem sadarbībā ar Nacionāliem, kā viņš mēdza apzīmēt visus nekrievus. Savās piezīmēs, kas tika publicētas pēc 34 gadiem, Ļeņins jau toreiz norādīja uz uzmanīgas pieejas nepieciešamību un pareizas metodes svarīgumu nacionālo jautājumu kārtošanā Padomju Krievijā. Viņš labi saprata, ka „autonomizācija", par ko cīnījās Staļins, neizbēgami vedīs pie lielkrievu šovinisma uzplaukuma un mazo tautu pakļaušanas lielkrieviem. Apsverot situāciju, Ļeņins atzina, ka tas varētu arī stipri pazemināt boļševiku autoritāti Āzijas daudzo tautu acīs. Boļševiku autoritātes saglabāšana bija nepieciešama, jo pēc Ļeņina vērtējuma vistuvākā nākotnē Āzijas tautām bija jāuzsāk politiska aktīvitāte uz „vēstures skatuves". Ar šiem taktiskajiem apsvērumiem Ļeņins arī izskaidroja savā 1922. g. 31. decembrī rakstītā vēstulē nacionālo jautājumu boļševiku politikas programmā. Ļeņins rakstīja: „Būtu nepiedodami opartūnistiski, ja mēs tieši šī vēsturiskā notikuma priekšvakarā un austrumu atmodas pašā sākumā jau uzsāktu graut savu autoritāti viņu priekšā kaut ar mazāko rupjību vai netaisnību attieksmēs ar mūsu pašu cittautiešiem."

Ļeņins mira 1924. gadā, nesagaidījis sapņotās Āzijas tautu vēsturisko atmošanos. Pēc viņa nāves Staļins radīja savu nacionālo politiku, kuŗas pamatā lika Ļeņina atmesto „autonomizāciju".

Tā vieni meli radīja citus. Ar skaļu propagandu par vēl nepiedzīvoto visu tautu nacionālo uzplaukumu Pad. savienībā Staļins neatlaidīgi un sistēmatiski tautu nacionālo patstāvību likvidēja. Tika iznīcināta daudzo tautu nacionālā kultūra. To jo skaidri liecina Krimas tatāru, kalmiku un Volgas vāciešu, žīdu un citu mazo tautu liktenis.

Mēģinājumi atbildību par nacionālo politiku uzvelt vienīgi Staļinam, kā to darīja Hruščevs, nedeva panākumus. Izdarīto kļūdu izlabošanai bija nepieciešams uzsākt labi apsvērtu un konkrētu rīcību, kas novestu pie nacionālpolitikas radikālas maiņas. Bet tas būtu pret partijas mērķiem, tādēļ to nedarīja Chruščevs, uzsākot personības kulta likvidāciju. Līdz ar to piepildījās Ļeņina vārdi: „Republiku brīvās tiesības izstāties no savienības, ar ko mēs attaisnojam paši sevi, kļūs par papīrīti, kas nespēj aizsargāt cittautiešus no lielkrievu — šovinistu uzbrukumiem..."

Nacionālais jautājums vēl līdz šim palicis nenokārtots. Brežņevs Padomju savienības 50 gadu pastāvēšanas jubilejas svinībās apsolīja tautai jaunu konstitūciju. Par jauno konstitūciju prezidents Podgornijs informēja pāvestu Paulu VI savas vizītes laikā Vatikānā jau 1967. g. 30. janvārī. Konstitūcijas izstrādāšana vēl arvien nav nobeigta, bet zināms, ka tajā iedalīti divi elementi, kas nosaka jaunas konstitūcijas raksturu. Pirmais no tiem ir Chruščeva formulējums: „Vispārējā tautas valsts", kas it kā stājās proletāriāta diktatūras vietā.

XXIV partijas sanāksmē Brežņevs paziņoja, ka Pad. savienībā ir izveidojusies „Jauna padomju tautu kopība". Tas nozīmē, ka Pad. savienības valstī dzīvo viena tauta. Šī valsts ir Padomju valsts, un tajā dzīvojošā tauta ir padomju tauta. Tāda Brežņeva filozofija nacionālo jautājumu Pad. savienībā faktiski padara par ļoti „vienkāršu nokārtojumu". Tas nozīmē, ka tagad atliek tikai nojaukt savstarpējas nacionālās barjēras, ko savā laikā pūlējās darīt Staļins, un tad varēs paziņot par nacionālā jautājuma galīgo nokārtošanu Pad. savienībā.

Brežņevs runāja arī par padomju tautas „vispārējo nacionālo lepnumu," kuŗu viņš lika augstāk par katras Pad. savienības „brīvās tautas" nacionālām jūtām. Taja pašā runā Brežņevs atzina, ka nacionālais jautājums ir reālitāte, kas arvien attīstās un rada jaunas problēmas. Šīs problēmas viņš nosauca par nacionālām tendencēm, nacionālo māņticību.

Jaunajā padomju konstitūcijā nacionālais jautājums paliks ietīts miglainos formulējumos un praksē arī turpmāk paliks tikai par „tukšu papīrīti."

I. Blažēvics

Diždanča dejotāji Zigurda Miezīša vadībā (piektais no kreisās) atstāj Sidrabenes skatuvi pēc dejas Sarabambuls nobeiguma. Foto: J. Liģers

Ko dziedās Rīgā

— Tikai trīs dziesmas būs kopējas okupētās dzimtenes un trimdas dziesmu svētkiem, un pie tam tās visas trīs radušās krievu varas laikā — divas cara Krievijā, bet viena — komūnistiskajā okupācijā. Rīgas dziesmu svētku programmā nav nevienas dziesmas, kas pārstāv neatkarīgās Latvijas laiku, par trimdas komponistiem, saprotams, nemaz nerunājot, — raksta Austrālijas Latvietis.

Tādas paralēles rodas, salīdzinot dziesmu svētku programmu Rīgā ar dziesmu sarakstu, kas paredzētas Austrālijas latviešu 23. kultūras dienu kopkoŗa koncertam decembrī Sidnejā, un šīs paralēles met visai drūmu gaismu uz komūnistisko funkcionāru tukšo čalošanu par kādu nebūt kultūras apmaiņu trimdas un dzimtenes starpā. Nekādas apmaiņas nekad nav bijis un nav: ņemiet to, ko jums dod, un turiet mutes; tāds ir padomju „kultūrtrēģeru" sauklis tēvzemē un trimdā.

Dziesmu svētku kopkoŗa koncerta programma jūlijā Rīgā ir šāda:

V. Kaminska Himna Dzimtenei (ar lielu gam! O. Vācieša teksts); J. Ozoliņa Sveiciens Padomju Latvijai (J. Sudrabkalns); E. Dārziņa Beverīnas dziedonis (Auseklis); K. Kažociņa Kā gulbji balti padebeši iet (E. Veidenbaums); J. Vītola Rīgā pirku sirmu zirgu (t. dz.); J. Cimzes Rīga dimd (t. dz.); E. Melngaiļa Aiz upītes es izaugu (t. dz.); P. Barisona Dziesmai šodien liela diena (A. Skalbe); M. Zariņa apdarītā Ar kaujas saucieniem (J. Akurāters); E. Dārziņa Lauztās priedes (J. Rainis); J. Vītola Gaismas pils (Auseklis); E. Melngaiļa Kādi augsti kalni (J. Rainis); E. Melngaiļa Jāņa vakars (t. dz.) J. Graubiņa Trīcēj' kalni, skanēj meži (t. dz.); A. Jurjāna Pūt, vējiņi (t. dz.); A. Sveŗņikova Baltā ieva (krievu t. dz.); B. Latošinskis Krāc Dņepra plašā (ukraiņu t. dz.); M. Hermas Bildinājums (igauņu t. dz.); I. Švēdas Klusajā vakarā (lietuviešu t. dz.); V. Kaminska Kantāte Padomju Latvijai (O. Vācietis); A. Holminova Dziesma par Ļeņinu (J. Kameņeckovs), Imanta Kalniņa Ļeņinam (I. Ziedonis); G. Ramana Kas to Rīgu dimdināja (L. Kamara); V. Terauska Cauri dārzam upe tek (baltkrievu t. dz.).

Sieviešu koris dziedās: J. Ozoliņa Ieviņa (G. Selga); O. Grāviša Zvejnieku laiva (I. Ziedonis); Aldoņa Kalniņa Latgale (Sk. Kaldupe); E. Dārziņa Nāru dziesma (E. Dārziņš); E. Melngaiļa Meitas gula ābolā (t. dz.); E. Melngaiļa Beidzamās rozes (t. dz.).

Vīru koŗi dziedās: V. Kaminska Priedes (A. Skalbe); J. Ozoliņa Partizānu dziesma (J. Vanags); M. Zariņa noktirni no orātorijas Cīņa ar velna purvu (A. Krūklis); J. Vītola Mežezers; A. Jurjāna Lūk, roze zied (A. Līventāls); E. Vīgnera Strauja, strauja upe tecēj' (t. dz.).

Apskatot Sidnejas programmu, redzam, ka tikai trīs dziesmas abiem svētkiem kopējas — Vītola Gaismas pils, Cimzes Rīga dimd un Ald. Kalniņa Latgale. Rīgā dziedās daļu pamatinventāra, kas komponēts vēl cara Krievijā — Vītola, Dārziņa, Melngaiļa, Jurjāna dziesmas, bet nevienu brīvās Latvijas laikā izaugušā komponista darbu. Protams, ka Rīgā nedziedās nevienu trimdas komponista darbu. Rīgā līdzās igauņu un lietuviešu tautas dziesmām tagad obligāti jādzied arī „brālīgo" krievu, ukraiņu un baltkrievu dziesmas. Visnepatīkamākā sajūta rodas lasot, ka meslus Ļeņinam devis arī Imants Ziedonis, mūziku rakstot Imantam Kalniņam. Cita kalibra politiskais sikšņotājs dziesmu svētku estrādē jau ir J. Ozoliņš ar Partizānu dziesmu un Sveicienu padomju Latvijai.

Dievs, svētī Latviju, kam arī kopā ar dziesmu svētkiem aizritēs 100 gadi, dziedās tikai brīvajā pasaulē. Ja baltajiem cariem bija iebildumi tikai pret Latvijas vārdu, ko vajadzēja aizstāt ar Baltiju, tad sarkanajiem cariem neder ne Latvija, ne Dievs. Tāds ir politiskais progress dziesmu svētku simtgadē okupētajā Latvijā!

Zinātne un Technika publicējusi apskatu par iedzīvotāju kopējo novecošanos un mūža pagarināšanas problēmu. No padomijas republikām augstākais demografiskā novecojuma līmenis ir okupētajā Latvijā un Igaunijā. Pēc 1970. gada tautas skaitīšanas datiem Latvijā 60 gadu veci un vecāki ir 17,3 proc. iedzīvoju (sieviešu pat 20,7 proc.). Sagaidāms, ka 1980. gadā vecāks par 60 gadiem būs katrs piektais Latvijas iedzīvotājs.—

Pēc demografu aprēķiniem vīriešu vidējais mūža gaŗums pasaulē pašreiz sasniedz 72,61 gadu, bet sieviešu — 78,41 gadu.

Agrākā Staļingradas, tagad Volgogradas F. Dzeržinska traktorrūpnīca savu produkciju tagad ekspotē arī uz 35 ārvalstīm.

Vienīgā Latvijas sportiste, kas uzstādījusi pasaules rekordu, ir šāvēja Baiba Zariņa.

—bč—

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

21. jūlijā pl. 9 rītā Bērzainē, DV Toronto nodaļas šaušanas meistarsacīkstes. Pl. 6 vak., zaļumballe un ugunskurs.
4. augustā, pl. 7.00 vak. gadskārtējā Rudzu puķu balle Mežciemā.
13. oktobrī — DV Toronto nod. 23. gada svētku sarīkojums.

HAMILTONĀ

25. augustā pl. 9. no rīta sāksies Kanadas DV meistarsacīkstes šaušanā ar mazkalibra šautenēm HLMMK īpašumā Lielupē uz Grand River upes krasta pie Jorkas. Pēc sacīkstēm apbalvošana un saviesīgs vakars. Pieteikšanās sacīkstēs uz vietas.
15. septembrī pl. 9.00 no rīta notiks Lielupē draudzības sacīkstes šaušanā ar mazkalibra šautenēm starp ASV un Kanadas DV izlases šāvējiem.

NIAGARA

21. un 22. jūlijā Jaunatnes un Draudzības dienas.

LATVIEŠU APRIŅĶIS

11. aug. DV Druvas un Bramptonas nodaļa rīko šaušanas sacīkstes, pēc tam zaļumballe Kalniņu saimniecībā.
29. septembrī pl. 7.30 vakarā Šelburnā, Community Center telpās Latviešu Lauksaimniecības Biedrības 15 gadu darbības jubilejas un Pļaujas svētku sarīkojums ar svētbrīdi, koncertu, vakariņām un deju.

Britu prese . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

bot izstrādāt kopīgu ārlietu un aizsardzības politiku ar ASV. Sarunās „aizmirsti" daudzi jautājumi. Ķīna — „lielais skelets padomju diplomātijas skapī", arī brīdinot Eiropu, ka tā esot aizmirsta.

Viens no nākošiem ievadrakstiem šinī pašā avīzē ir par Helsinku konferenci. Raksta sākumā atkal atgādināta Čechijas okupācija pirms 5 gadiem un „Brežņeva doktrīna" (par tiesību iejaukties „brālīgo" republiku iekšējās dzīvē). Tagad formāli mēģināšot apstiprināt stāvokli, kas radies 1968. gadā. Raksta autors prasa „Brežņeva doktrīnas nāvi" — vismaz uz papīra, un arī lēmumu, ka esot jāievēro elementārie cilvēka brīvības principi, kā domu, reliģijas u.c. brīvības principi. Par to tikšot teikti daudz skaisti vārdi, bet praktiskie rezultāti būšot niecīgi: varbūt kādi 10 rumāņu studenti varēšot studēt Britanijā un daži rietumu žurnālisti varēšot ieskatīties dažās līdz šim slēgtās Pad. savienības territorijās. Pēc autora domām galvenais rezultāts būšot līdzšinējā „status quo" apstiprināšana — un pat ievērojama spēku līdzsvara nosvēršanās uz Pad. saivenības pusi. Skaistas frazes segšot briesmīgo reālitāti Prāgas u.c. cietumos.

Mēs esam pilnīgi aizmirsti, bet čechi vēl ne, kā redzams šais rakstos. Mēs neprotam ietekmēt „sabiedrības domu" rietumos.

mazais teatris Sanfrancisko

1973. GADA DZIESMU SVĒTKOS KLIVLANDE

PIEKTDIEN 31 AUGUSTĀ RŪDOLFA BLAUMAŅA

PAZUDUŠAIS DĒLS

REŽISORS LAIMONIS SILIŅŠ

SESTDIEN 1 SEPTEMBRĪ ANSLAVA EGLĪŠA

GALMA GLEZNOTĀJS

PIEDALĀS: GVIDO AUGUSTS, GUNĀRS GRIEZE, ANDREJS GULBIS, IVARS LINDBERGS, INGŪNA PAMPE, JĀNIS PRUŽINSKIS, ELZA REINBERGA, AIVARS SAVELIS, BRIGITA SILIŅA, LAIMONIS SILIŅŠ, ANNA SIMSONE, RAIMONDS SLAIDIŅŠ, JURIS STABULIS, LAIMONIS STABULIS, RAIMONDS STAPRĀNS, OLAFS STUMBRS UN RASMA TREKTERE.

KO SAKA KRITIKAS PAR PAZUDUŠĀ DĒLA "GENERĀLMĒĢINĀJUMU" SANFRANCISKO:

ATZĪŠOS, KA NEKAD NEBIJU IEDOMĀJIES, KA MODERNIZĒŠANA VARĒTU IET TIK TĀLĀ VIRZIENĀ.
A. TĪRMEŽS "ZELTA VĀRTU VĒSTIS"

BIJA TAS PATS VECAIS BLAUMAŅS.
V. ZIEMEĻKALIFORNIJAS "APSKATS"

...REŽIJU VADOT BIJA IZDEVIES NOTURĒT LUGAS NORISI UZ VIENĀ PAREDZĒTA LĪMEŅA, KO LĪDZ ŠIM VĒL NEVIENĀ LATVIEŠU IZRĀDĒ NEBIJU REDZĒJUSI. TAS IR TIEŠĀM SLAVĒJAMS SASNIEGUMS.
LIGITA ANDERSONE LAIKRAKSTS "LAIKS"

BIĻETES IEPRIEKŠ PASŪTINĀMAS:
LATVIAN SONG FESTIVAL COMMITTEE,
P.O. BOX 91488, CLEVELAND, OHIO 44101

Atveriet noguldījumu kontu, kas dod 6 proc. peļņas un ļauj jums izrakstīt čekus

Procenti tiek aprēķināti no mēneša mazākā noguldījuma

Ontario provinces garantija

ONTARIO

Ontario provinces finanču ministrijas krājkase

Nodaļas:
Aylmer, Brantford, Guelph, Hamilton, London, Ottawa, Owen Sound, Pembroke, Seaforth, St. Catharines, St. Marys, Toronto, Walkerton, Windsor, Woodstock.

HON. ALLAN GROSSMAN, Minister of Revenue.

DONALD A. CROSBIE, Deputy Minister.

Perona atgriešanās

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO ARĢENTĪNAS

Jaunievēlētā Arģentīnas valdība, kuŗā vairākums ir peronistu partijas biedru, bija rīkojusi 20. jūnijā starptautiskajā Eseisas lidlaukā partijas vadītāja Perona atgriešanās svinības. Satiksmes līdzekļi no visām Arģentīnas provincēm pārveda uz lidlauku visus bez maksas. Tika ierīkoti kilometriem gari ūdensvadi un sanitārie iestādījumi, uzcelta lielu apmēru tribīne ar J. D. Perona, Evas Perones un pašreizējās Perona sievas Izabelas attēliem aizmugurē, paredzot tribīni 1000 personām. Vieta, no kuŗas tautu uzrunātu Perons, bija nodrošināta ar necauršaujamiem stikliem un paredzēta 4 personām: Peronam, tagadējai sievai, ievēlētam Arģentīnas prezidentam Kamporam un bijušam Perona sekretāram, tagadējam labklājības ministram L. Regas.

Pēc televīzijas, radio, laikrakstu un valdības ziņām Peronu gribējuši apsveikt 2—5 miljoni cilvēku. Peronistu partijā ir daudzi novirzieni, ir tādi, kas uz Arģentīnas karoga liek asiņaino krievu zvaigzni, ir tādi, kas sevi sauc par trockistiem, kas stāv par Ļeņinu, bet patiesības labad lielākā daļa no peronistu jaunatnes ir šovinisti un grib redzēt Arģentīnu varenu brīvo valstu starpā. Eseisas lidlaukā bija noliegts iejaukties policijai un armijai, kārtību uzturēja peronistu jaunatnes milicija. Pusstundu pirms Perona lidmašīnas nosēšanās sākās šaušanās, un vēl šodien meklē vainīgos, bet tādu nav. Par notikumiem ziņoja Peronam, un tas deva rīkojumu nolaisties armijas militārā lidlaukā Moronā. Lidlauki ir viens no otra apm. 30 km attālumā, bet Perons uz Eseisas lidlauku nebrauca, un tā miljoni, kas gribēja redzēt savu vadītāju, aizbrauca mājās (uz valsts rēķina), bet 14 no viņiem atstāja savas dzīvības un 200 kā piemiņu no šīs sagaidīšanas dziedē brūces.

Perons savu uzrunu tautai teica pa televīziju un radio no savas rezidences 21. jūnijā. Runa jāuzskata par pozitīvu, jo viņš nepieskārās pagātnei un arī sevi neizcēla par mocekli, bet lūdza visus strādāt, lai pie kādas partijas katrs piederētu, par Arģentīnu, pats soloties savus atlikušos dzīves gadus ziedot Arģentīnas augšupejai. Perons ir arī saticies ar citu partiju vadītājiem, un pašreiz visi izsakās pozitīvi par Perona runām. Arī tās domstarpības, kas it kā bijušas Perona un ievēlētā prezidenta Kamporas starpā, ir novērstas. 25. jūnijā valsts prezidents Kampora uzrunāja tautu un nepārtraukti Peronu slavināja. Kampora atzina, ka ir vienkāršs karavīrs ģenerāļa Perona kustībā, un tikai pēc ģenerāļa pavēles uzņēmies un varējis tikt ievēlēts par valsts vadītāju, bet visu galveno viņš darīs vienmēr sazinoties ar Peronu.

Pašreizējā Arģentīnas valdība noraida katru svešu ideoloģiju, nosoda vardarbību, apsolot katram ārzemniekam tās pašas tiesības, kas ir arģentīnietim, ja ārzemnieks grib godīgi strādāt. Ticības brīvību. Ir noteiktas maksimālās cenas 65 pirmās nepieciešamības priekšmetiem. Ir arī kļūdas un ļaunprātīga varas izmantošana, bet kur tas nav bijis, ja varu pārņem cilvēki bez pieredzes. Labā griba ir, un mēs, šeit dzīvojošie, ceram, ka griba nesīs augļus un šī bagātā zeme dos šīs zemes iedzīvotājiem pieklājīgu dzīves standartu.

F. P.

Plaša konservātīvo grupu sanāksme Bostonā

Bostonā ik gadus jūlija pirmajās dienās sakarā ar ASV neatkarības dienu notiek ASV konservātīvo grupu lielā sanāksme ar saukli: par Dievu, zemi un tautu. Šī, pēc skaita II sanāksme, aizņēma veselu stāvu; bez sanāksmes bija arī dažādas skates, diskusijas un filmu izrādes. Par runātājiem bija ieradušies izcilas personas amerikāņu politikā, tiesībās, saimnieciskā un tautas veselības aprūpē.

Aļaskas senātors Loijs runāja par eļļas vada būvi pāri Kanadai vai arī līcim. Aļaska bagāta ar petrolejas avotiem, un tā varētu stipri atvieglināt benzina trūkumu ASV. Taču projektus tiesu iestādes iesaldējušas.

Dr. Džons Gradijs no Floridas brīdināja no Federālās valdības soļiem, kas grib 50 ASV pavalstis pārvērst par 10 reģionāliem apgabaliem. Kāds klausītājs vēlāk runātājam pateica, ka līdzīga tendence Pad. savienībā, kas projektē līdzšinējās republikas pārvērst par saimnieciskiem apgabaliem.

Sanāksmē bija apm. 45 stendi ar grāmatām, brošūrām un pārtikas novietnēm, kas demonstrēja jaunus pārtikas līdzekļus, lai novērstu gaidāmos pārtikas draudus, kādi varētu iestāties jau šinī rudenī. Lietuvietis Viktoras Valinauskas demonstrēja, kā no griķu un saulenu asniem var sagatavot garšīgus salātus ar bagātīgām uzturvielām. Viņa uzņēmums Bostonā jau guvis popularitāti. Visplašākais novietnēs bija Džona Bērčes biedrības apgāds ar daudzām grāmatām, brošūrām, no kuŗām daudzas sarakstījis šīs organizācijas dvēsele Roberts Velčs, kas jau tad ir krietni gados. Lielajā sanāksmē bieži pieminēja viņa vārdu, un Velču cildināja ne vien ar aplausiem, bet visa lielā sanāksme, pāri tūkstoši, piecēlās kājās.

Iespaidīga bija Liberty Lobby novietne no Vašingtonas. Šī organizācija uzsākusi spēcīgu cīņu pret komūnismu un ir patlaban vienīgā, kas visskaļāk prasa atbrīvot Eiropu no Pad. savienības okupācijas.

Maz redzēja iecelotājus no Eiropas austrumiem, kuŗu dzimtenes smok krievu verdzībā. Vai iecelotāji tiešām tik maz interesējas par savu zemju likteni? Daži minēja, ka iecelotāju psiholoģija pēdējos gados stipri mainījusies līdz ar Amerikas un Pad. savienības tuvināšanos, kas izdzēšot cerības uz brīvu dzimteni. Apspiesto tautu novietnē sākumā reprezentējās ar rokdarbiem un tautiskiem ornamentiem baltkrievi un ukraini, vēlāk no Ņujorkas ieradās arī baltieši ar saviem eksponātiem, bet tad mazā novietne jau bija pārpildīta. Bostonas latviešiem šis gadījums pagāja secen, neizrādot nekādu aktīvitāti. Sanāksme turpinājās 6 dienas, un to apmeklēja 3000 cilvēku katru dienu.

O. A.

Izīrējama

MĒBELĒTA ISTABA

ar vārīšanas iespējām vai mazu virtuvīti

Bloor - Bathurst rajonā

Zvanīt Toronto 924-7095

Kolc

Amerikas v
turnieks profe
tiņš, pēc sarī
nā un Adelai
ākos sarīkoju
mais sarīkojur
tika Vienības
meklētāju ska
Pirmā vakara
veltīta pulkve
pakam un vi
līdz 1919. ga
nis Krastiņš p
tīvus, sākot ar
bas deklarācij
jas satversmes
pantiem, kas,
glabājas Rīgas
brīvības cīnī
atsevišķo rotu
mēm, kauju
dzot ar Oska
un pieminekļu
ta noskaņu p
lentēs atskaņo
mas. Pārsteidz
attēlu skaits,
līdzīgā skaitā
tu notikumu
arī izskaidroja
ciju lomu pirm
jas organizēša

Otrā daļā J
zīstināja apm
slnieka Indrik
1969) dzīvi
parādīdams b
su diapozitīvu
mūžu ir apdz
stījis vienīgi
un darbus," te
„Šī Zeberiņa
izceļas, ja jau
izstādēs šeit e
bus, kuŗos rā
un ļaudis darb
dzētas un sla
gleznu skates,
viešu uzvārdi,
par mūsu dzīv
nepasaka ne p

Dabu Zeb
bet sakārto m
pozicijā. Baus
būt izliekas
īstenībā, glez
saka savu ap
rākās gleznās
rodami arī ar
Piecus gadus

Jauniešu iesv
lut. draudzē.
Rosta un Ing
mugurē no
māc. J. Prau
priekšnieks J

Kolchoza govs ar diviem tesmeņiem

JĀNIS KRASTIŅŠ AUSTRĀLIJĀ

Amerikas viesis mākslas vēsturnieks profesors Jānis Krastiņš, pēc sarīkojumiem Melburnā un Adelaidē, piedalījās vairākos sarīkojumos Sidnejā. Pirmais sarīkojums 29. jūnijā notika Vienības draudzes zālē. Apmeklētāju skaits nesasniedza 30. Pirmā vakara pirmā daļa bija veltīta pulkvedim Oskaram Kalpakam un viņa bataljona cīņām līdz 1919. gada 6. martam. Jānis Krastiņš parādīja 96 diapozitīvus, sākot ar Latvijas neatkarības deklarācijas tekstu un Latvijas satversmes pirmajiem diviem pantiem, kas, iekalti akmenī, glabājas Rīgas pilī, turpinot ar brīvības cīnītāju fotoattēliem, atsevišķo rotu karogiem, nozīmēm, kauju vietām, un nobeidzot ar Oskara Kalpaka bēru un pieminekļu attēliem. Laikmeta noskaņu pastiprināja skaņu lentēs atskaņotās latviešu dziesmas. Pārsteidza dokumentējošo attēlu skaits, kas varbūt nekur līdzīgā skaitā nav sakopots. Citu notikumu starpā J. Krastiņš arī izskaidroja latviešu korporāciju lomu pirmās latviešu armijas organizēšanā.

Otrā daļā Jānis Krastiņš iepazīstināja apmeklētājus ar mākslinieka Indriķa Zeberiņa (1882-1969) dzīvi un darbiem, atkal parādīdams bagātīgu klāstu krāsu diapozitīvus. „Zeberiņš visu mūžu ir apdziedājis un aprakstījis vienīgi savu dzimteni un un darbus," teica Jānis Krastiņš. „Šī Zeberiņa īpatnība spilgtāk izceļas, ja jautājam: cik latviešu izstādēs šeit esam redzējuši darbus, kuros rādīta latviešu zeme un ļaudis darbā un sadzīvē. Ir redzētas un slavinātas daudzas gleznu skates, kuru autoriem latviešu uzvārdi, bet kuru darbi par mūsu dzīvi, tautas likteņiem nepasaka ne pušplēsta vārda."

Dabu Zeberiņš nefotografē, bet sakārto mākslinieciskā kompozicijā. Bauskas pilsdrupas varbūt izliekas grandiozākas nekā īstenībā, gleznā mākslinieks izsaka savu apbrīnu senatnei. Vairākās gleznās un zīmējumos atrodami arī anekdotiski elementi. Piecus gadus Zeberiņš pavadījis cietumā, jo zīmējis govi ar diviem tesmeņiem (kā gan lai kolchoznieks citādi varētu izpildīt savu normu?). Bija arī daudz altārgleznu. Okupētajā Latvijā Zeberiņš gleznojis altārgleznas Ķemeru, Rucavas, Strenču baznīcās, Valmieras un Džūkstes kalpičās. Tautas traģēdiju spilgti izsaka glezna Kungs, mēs grimstam, kur blakus Kristum, kas staigā virs ūdens, redzams līdz pusei ūdenī iegrimis latviešu zemnieks. Pirmais sarīkojums ilga trīs ar pus stundas.

Jānis Krastiņš entuziastiski vāc latviešu gleznu fotografijas. Viņš saka: „Tauta dzīvo mākslinieku darbos, kuŗos izteikta tās dzīve, īpatnība un likteņi. Ja gribēsim parādīt, kāda ir latviešu zeme un ļaudis, — vedīsim pie Purviša, Rozentāla, Zeberiņa darbiem. Tie arī glābs mūs no iegrimšanas aizmirstībā, bet ne nauda un nami."

Tikpat bagātīgu gleznu klāstu kā par Zeberiņu, Jānis Krastiņš parādīja Sidnejas latviešu namā 30. jūnijā L. Libertam veltītajā sarīkojumā. Jānis Krastiņš atzīst un slavē mākslas darbus ar nacionālu tēmatiku. Ja I. Zeberiņš notēlo lauku dabu un cilvēku, L. Liberts (1895-1959) ir vairāk pilsētas gleznotājs. Rīga gleznota ciklos, kur var atšķirt zeltaino Rīgu, balto Rīgu, melno Rīgu . . . L. Liberta popularitātei palīdzējis viņa darbs skatuvē, dekorāciju meti operām un baletiem.

Otrā sarīkojumā apmeklētāju skaits bija divreiz lielāks nekā pirmajā. Bez krāsu diapozitīviem Jānis Krastiņš vēl rādīja filmā L. Liberta piemiņas mūzeju Ņujorkā, skaņu lentē atskaņoja Liberta dzīvesbiedres dziedātās ārijas Rīgas operā. Sarīkojuma nobeigumā Jānis Krastiņš dāvināja Sidnejas latviešu namam L. Liberta gleznu Daugavas viļņi. Gleznu pieņēma Sidnejas latviešu biedrības priekšnieks Mārtiņš Siliņš.

Sarīkojumu ciklu Sidnejā nobeidza J. Krastiņa referāts par Jāņiem Vienības draudzes sarīkojumā 1. jūlijā.

Juris Krādziņš

Jauniešu iesvēte Sv. Katrīnu ev. lut. draudzē. No kreisās Inta Rosta un Ingrīda Mukana. Aizmugurē no kreisās draudzes māc. J. Prauliņš un draudzes priekšnieks J. Dālbergs.

Foto: B. Savickis

Pēkšņi mūžībā aizsaukts mūsu mīļais

ALFONS BULLE

dzimis 1893. g. 27. aprīlī Jelgavā,
miris 1973. g. 15. jūlijā Toronto

Dziļās skumjās

sieva, meita, znots,
mazbērni un māsa Toronto,
brāļi Latvijā un Čīlē,
radiniece ciemā no Latvijas

Paliek prieki, paliek bēdas,
Paliek viss, kas mūžā gūts,
Esiet sveiki, palicēji,
Manu mūžu pieminot.

Pēc ilgas, grūtas slimošanas aizgājusi mūžībā

Lilija Alma Jūlija Kalniņa

dzimusi Ozoliņa

* 1901. g. 3. aprīlī Duntē, Latvijā
† 1973. g. 13. jūlijā Norvudā, Mass., ASV
Kremēta 1973. g. 16. jūlijā Bostonā

Sēro
VĪRS, MEITA, MAZMEITA, ZNOTS ASV,
PUSBRĀLIS LATVIJĀ, RADI, DRAUGI UN
PAZIŅAS DAŽĀDĀS PASAULES MALĀS

Atklāta Austrumkrasta vasaras vidusskola

Beverinas vārdā nosaukto Austrumkrasta vasaras vidusskolu atklāja 8. jūlijā. Tā atrodas Amerikas latviešu baptistu īpašumā pie Kvekertaunas; pirmajā dienā bija reģistrējušies 33 audzēkņi — 18 meitenes un 15 zēni. Notikums bija pulcinājis ap 200 apmeklētāju. Dievkalpojumu vadīja māc. K. Valters, jun., bet svētrunu sacīja Dr. A. Ziedonis. Viņš aicināja jauniešus bez zināšanām, ko dod skola, meklēt arī gara gaismu, kuŗas avots ir Dievs. Meklēt gaismu ir iedzimta tieksme katrā indivīdā, un katrs pēc tās vairāk vai mazāk tiecas. Daudz piemēru tam ir mūsu tautasdziesmās. Māksliniece Tabita Jaunzeme dziedāja A. Purva Šurp draugi, mūs saule un vasara sauc. Aktu beidza ar māc. Šverna lūgšanu un māc. F. Čukura svētīšanas vārdiem.

Skolas atklāšanas vārdus sacīja skolas idejas izaudzētājs Arturs Vatvars, norādot, ka skolas ideja pārņemta no Gaŗezera. Šai vietā skola izrādījusies ne vien vajadzīga, bet pat nepieciešama.

Vidusskolas direktors A. Liepkalns savā uzrunā uzsvēra, ka skola ir nepieciešama, kaut arī nodibināta tikai pēc 25 gadiem. Ir laiks katram latvietim izšķirties, pa kuŗu ceļu iet — latvisko ceļu vai pazust svešumā. Latviskumam nepietiek tikai ar vārdiem, jādod segums — darbs. Viņš novēlēja skolai vienlīdz kalpot kā Dievam, tā Latvijai.

Daugavas Vanagu organizācijas skolai dāvāto karogu iesvētīja māc. Kr. Valters jun., un to pasniedza direktoram A. Liepkalnam Ņujorkas DV apv. priekšnieks V. Kitners. Pēdējais norādīja, ka Daugavas Vanagiem un skolai ir līdzīgas idejas: kaŗavīri cīnījušies ar ieročiem par tēvzemi, bet skolniekiem būs jācīnās ar zināšanām, ko vienīgi var dot latviska skola. Karogam bija pievienota sudraba plāksnīte ar ierakstītu skolas devīzi: Audiet mani karogā, sarkanbalti sarkanā.

Skolas direktors karogu pasniedza skolas audzēkņiem ar mudi latviešu jaunatnei karogu pārnest dzimtenē. Skolu apsveica ALAs pārstāvis P. Lejiņš. PBLA bija nodevusi skolai vairākas grāmatas. Amerikas latviešu baptistu apvienības pārstāvis Stūrmanis sveicienā atzīmēja iniciātoru un pārējo darbinieku pūles darba veikšanā. DV Ņujorkas apvienības priekšnieks Kitners DV ASV valdes un apvienības vārdā pasniedza čeku. No Latviešu palīdzības fonda sveica L. Bērziņš. ALAs Izglītības biroja pārstāve E. Zante sveicienā atzīmēja, ka austrumkrastā nu darbojas 4 vidusskolas un 21 pamatskola. Rakstveida apsveikumus bija sūtījušas draudzes, organizācijas un sabiedriski darbinieki. **Ž. Ribenieks**

Kapteini Pēteri Ozoliņu izvadot

P. Ozoliņš savā dzīvē bija laipns un sirsnīgs cilvēks, klusa darba darītājs kā DV ASV, tā Sv. Jāņa draudzes valdē un Latviešu Palīdzības fonda pilnvarnieks Čikagā.

6. jūlija novakarē Nilsena bēru namā ap aizgājēja šķirstu, pie kuŗa goda sardzē stāvēja DV ASV un Čikagas apvienības vadītāji darbinieki, pulcējās daudzi DV organizācijas piederīgie, Čikagas sabiedriskās dzīves vadītāji un tautieši.

Sēru mūziku atskaņoja diriģents E. Ramats, klusinātas tautasdziesmu melodijas. Kā jauka un sirsnīga pateicība viņam izskanēja dziedones V. Landsmanes dziedātā „Kaŗavīri bēdājās . . .", kuŗai sekoja vēl citas dziedones atvadu dziesmas.

Mācītājs G. Strautmanis sirsnīgos vārdos pieminēja nelaiķa nopelnus draudzes darbā, atzīmējot, ka aizgājējs savas darbīgās rokas pielicis visur, kur bijusi palīdzība vajadzīga, jo sevišķi DV organizācijā, jo pats aizgājējs savā dzīvē piedzīvojis daudz grūtuma un ciešanu.

Pēc aizlūguma pie aizgājēja ziedu klēpjiem ielenktā šķirsta stājās viens pēc otra sabiedriskās dzīves vadītāji, lai pateiktos P. Ozoliņam par viņa nelokāmo stāju un nesavtīgo uzupurēšanos tautas labā. Dziļā klusumā svinīgi izskanēja E. Ramata spēlētā DV himna. Caur goda sardzes rindu pie šķirsta bēdās nostājās vientuļie piederīgie. Tiem sekoja gaŗa tautiešu rinda, lai pēdējā atvadu mirklī goddevīgi noliektu galvas ļielā un pašaizliedzīgā labvēļa priekšā.

Sestdien, 7. jūlijā, māc. G. Strautmanis bēru namā īsā aizlūgumā pieminēja P. Ozoliņa aiziešanu. Pēc V. Landmanes dziesmas DV ASV valdes locekļi un apvienības biedri pacēla aizgājēja šķirstu pēdējam ceļam uz Mount Olive kapsētu, tur, asistējot Latvijas karoga goda sardzei; māc. G. Strautmanis teica pēdējos atvadu un lūgšanas vārdus.

E. P.

☆

Pagājušā gada beigās izdevniecība Zinātne" krievu valodā izdevusi „Skrīveru dendrādijs". Latvijas parku vidū dendrādijam ierādīta īpaša vieta. Tur ir visbagātākā koku kollekcija: koki un krūmi pārstāv vairāk nekā 250 dažādas sugas. Parks veidots pēc ģeografiskā principa, zināma apgabala raksturīgos augus stādot tuvāk kopā. Pirmie stādījumi dendrārijā izdarīti jau 1871. gadā.

Jaunākās grāmatas

Ģen. O. Dankers — No atmiņu pūra	$7.50
A. Dziļums — Kurzemes sirds vēl dzīva	$7.00
Pērla Bāka — Austrumu vēji - Rietumu vēji	$5.00
A. Čaks — Matīss kausu bajārs	$6.00
I. Gubiņa — Ziema nāk pretim	$5.50
V. Biļķins — Zemgaliešu brīvības cīņas	$6.50
Teach Yourself Latvian	$3.75
V. Lesiņš — Vajātie, leģ., stāsti un nov.	$6.50
Latviešu trimdas bibliogrāfija 1940, — 1960. II d.	16.80
A. Eglītis — Lielais mēmais	$8.00
P. Jeger - Freimane — Mainīgā dzīve	$6.50
A. Niedra — Sieva, rom.	$5.00
Andr. Eglītis — Audiet mani karogā	$4.00
G. Janovskis — Balsis aiz tumsas, rom.	$7.00
H. Bells — Ar klauna acīm, rom.	$5.00
A. Richtere — Vētru laikā, dzej.	$5.00
Mārtiņa dziesmu grāmata ar notīm	$7.50
Janis Gailis — 30 gleznu krāsainās reprod.	$25.00
A. Voitkus — Sudraba un zelta man nav, rom.	$7.00
L. Tauns — Iesim pie manas mīļās, dzej.	$5.00

DV GRĀMATNICĀ

491 College Street, Toronto, Ont. M6G 1A5

Pasūtinot pa pastu, lūdzam pieskaitīt 10% no vērtības.

Fotografiski darbi
ar izcilu kvalitāti

Pieprasiet informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai.

Tālr. 863-1166

Benjamiņa

filmu laboratorija

Ja esat nodomājuši iegādāties

JAUNU AUTOMAŠĪNU

apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS

Chevrolet - Chevelle - Camaro

Oldsmobile - Chevy II - Vega

Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi

HANS PLAUDE Tālr. HO 6-11312

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6.

Laikrakstam **LATVIJA AMERIKĀ**

125 BROADVIEW AVE., Toronto, Ont. M4M 2E9

Lūdzu sūtiet man LATVIJU AMERIKĀ uz

☐ vienu gadu	$21.—
☐ 6 mēnešiem	$11.50
☐ 3 mēnešiem	$ 6.—

Mr., Mrs., Miss. .....

Adrese: .....

.....

Čekus lūdzam rakstīt uz
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD. vārda.

Savienotajās Valstīs

GRAND RAPIDI

Arnolds Dābols ar dzīvesbiedri devušies atvaļinājumā uz Italiju. Viņi paredzējuši apmeklēt arī Vāciju un Austriju, pavadot Eiropā trīs nedēļas.

★

Valsts tiesnesis N. P. Faks piešķīris šīs zemes pavalstniecību Erikam Zirnim un Andrim Runkam.

★

28. maijā astondesmitgadnieku saimei pievienojās Cēsu apr. dzimušais Jānis Ezergailis. Lai gan gadu nasta paprāva, gavilnieks vēl arvien piedalās draudzes un organizācijas dzīvē, rādot labu paraugu jaunākajām paaudzēm. Jubilejā viņu sveica draudzes māc. Kr. Hermanis ar pērminderu saimi, jo šos pienākumus veic arī jubilārs.

V. Z.

ČIKAGA

● Ciānas draudzes kapu svētki 5. augustā, plkst. 11 Lincoln Memorial Park kapos pie Auroras, draudzes Auroras novada kapu nodalījumā. 19. augustā, plkst. 12 kapu svētki Oakridge kapsētas draudzes nodalījumā. Augusta dievkalpojums ar dievgaldu būs 30. augustā, plkst. 19.30 — 820 Ontario St., Oak Park. Dziesmu svētku dēļ Ciānas draudzei dievkalpojuma nebūs 2. septembrī, bet sākot ar 9. septembri draudzes dievkalpojumi būs atkal ik svētdienas, plkst. 2 pēcp.. 26. augustā būs visu Čikagas latviešu draudžu izbraukums uz Šillera parku ar kopēju dievkalpojumu parkā.

KALAMAZŪ

● Brīvmāksl. - pianistes Idas Vinkleres gadskārtējā audzēkņu vakarā atklājās, ka starp jaunajiem pianistiem turpat puse ir latviešu jauniešu. Visilgāk mācījusies (11 ziemu kurss), 16 g. vecā Aelita Ozoliņa, viņai seko ar 10 ziemu kursu — 14 g. v. Zintis Muižnieks, 9 kursiem — 18. g. v. Ardis Ozoliņš, 8 kursiem — 15 g. v. Baiba Rulis, 5 kursiem — 12 g. v. Sarma Muižniece, pa 2 kursiem ir 9 g. v. Sandrai Gerdikovai un 8 g. v. Erikam Mežsētam un kā visjaunākā ar ½ kursu piedalījās — 9 g. v. Ilona Dimante. No amerikāniem visilgāk mācījušies 5 ziemas 4 jaunieši. Labi sagatavotie priekšnesumi audzēkņu vakaru izvērta par vērtīgu sarīkojumu.

● 4. jūlijā uz mūža 80 gadiem atskatījās Kalamazū latviešu draudzes pērminderis Pēteris Birznieks.

● Pēkšņi 23. jūnijā savā darba vietā miris 55 gadus vecais Roberts Vizulis. Viņu apglabāja 26. jūnijā Riverside kapsētas latviešu kapos. Roberts Vizulis bija dienējis Latvijas armijas staba rotā, pēc tam cīnījies Latviešu leģionā. Kopā ar ģimeni izceļoja uz Angliju, vēlāk pārcēlies uz pastāvīgu dzīvi Kalamazū. Daugavas Vanagu apvienībā bija ilggadējs karognesējs un Kalamazū latv. ev.-lut. draudzē padomes loceklis.

Pēc viņa skumst dzīvesbiedre, meita un trīs dēli, no kuriem viens dēls jau precējies, un liels pulks radu un draugu.

Amerikas Savienotās Valstīs tiešām nebūs viegli izspriest 2 nesenus gadījumus par žēlastības nāves sagādāšanu. „Tev nebūs nokaut" paredzēts kā baznīcas, tā valdības likumos jau gadu simteņus, un likumi neattaisno slepkavības resp. tīšu dzīvības atņemšanu, lai cik nožēlojama šī dzīvība būtu.

Kāds motocikla katastrofas upuris — Džordžs Zigmanlaks, 26 gadus vecs, pilnīgi paralizēts un pēc ārstu atzinumiem visu mūžu saistīts gultai. Džordžs vairākkārt lūdzis savu 3 gadus jaunāko brāli izbeigt viņa mokas un to nonāvēt. Kādu dienu 5 citu pacientu un 2 slimnīcas kalpotāju klātienē, kas bijuši pārāk pārsteigti, lai notikumu aizkavētu, mazais brālis izvilcis no kabatas revolveri un uzsaucis: „Aizver acis, es tevi nošaušu." Viņš nonāvējis savu brāli ar šāvienu galvā. Pēc tam šāvējs gaidīja policiju, lai to arestē. Pret 25.000 dol. drošības naudu viņš gaida tiesas dienu.

Otrā gadījumā Dr. Montemarano, kādas slimnīcas galveno chirurgu, sauc pie atbildības par apzinātu pacienta nonāvēšanu. Šo gadījumu arī prokurors nosaucis par žēlastības slepkavību. Ārsts pag. gada novembrī operējis kaklā vēzi 59 g. vecajam E. Baueram. Pēc operācijas pacients atlaists mājās, bet decembra sākumā atkal atgriezies slimnīcā, jo slimība strauji progresējusi. Pēc dažu dienu novērošanas ārsti atzinuši, ka slimnieks vairs nav glābjams un tam atlicis dzīvot ne vairāk kā 2 dienas. Lai izbeigtu viņa mokas, minētais ārsts pacientam žēlsirdīgās māsas klātienē kaut ko iešļircinājis, un pēc 5 minūtēm tas miris. Ārsts par nāves cēloni miršanas apliecībā ierakstījis vēzi. Arī šis ārsts gaida tiesas prāvu, un tagad atrodas brīvībā pret 25.000 dolaru galvojumu.

Ja esat nodomājis iegādāties jaunu automašīnu, tad

iegriezieties pie firmas

Courtesy Chevrolet-Oldsmobile Ltd.

2749 Lake Shore Blvd. W., Toronto

Tālr. 255-9151

Pārstāvis ULDIS CIEMGALIS

A. Eglītis — TV RENTALS

17" — $ 8 mēnesī
21" — $ 9 mēnesī
23" — $10 mēnesī

161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

ATBALSTIET SAULAINES BĒRNU NOMETNI

(Happy Valley Camp)

PĒRKOT LOTERIJAS BIĻETES

Lielākais laimests $500.00

Biļetes pieprasāmas:
Sv. Jāņa draudzes darbvedei
200 Balmoral Ave.,
Toronto. Tel. 921-3327

Cena 50 centi gabalā.

Skaistās 1000 Salās

5 min. no pilsētas. Makšķernieku paradīze.

Istabas ar pilnu pansiju.

■ VASARNĪCAS AR 2—3 GUĻAMISTABĀM ■

Laivas, motori un ūdens slēpošana.

Rakstīt K. KALNIŅŠ,

P.O. Box 192, Gananoque, Ontario, Canada

Zvanīt 382-4269 AREA Code 613

TAUTAS TĒRPI UN DAĻAS:

jostas sākot ar 15 dol.

SAKTAS veikalā

9805 Denison, Cleveland, Ohio 44102

Tel. (216) 961-4639

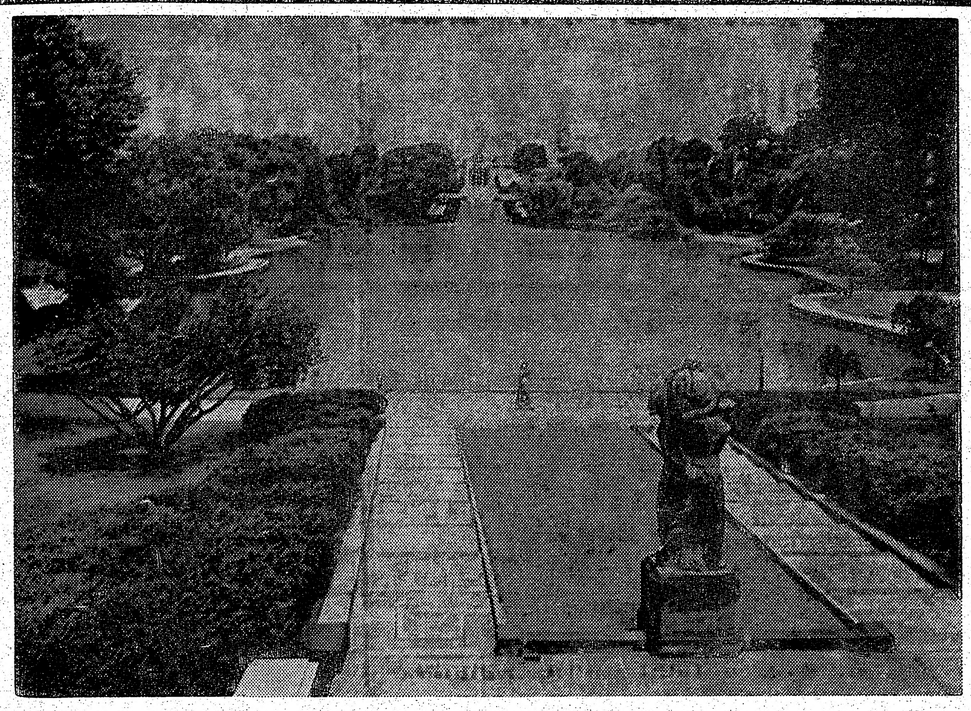

Dziesmu svētku pilsēta Klīvlande. — Mākslas mūzejs.

Kremlis atklāj patieso seju

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

Pēc septiņu mēnešu ilgas iestudēšanas perioda iepriekšējā nedēļā Helsinkos pacēlās priekškars traģikomiskai drāmai, kas Kremļa režijā vēsturē ieies kā Eiropas Drošības koferences prologs. Patiesībā 35 valstu ārlietu ministru pagājušā nedēļā Helsinkos teiktās runas bija zīmīgs retorikas demonstrējums, kuŗam mums ir jāseko ar vislielāko uzmanību.

Konference sanāca illuziskā austrumu un rietumu sadarbības atmosfairā. Kad runātāja tribīnē kāpa Pad. savienības ārlietu ministrs Andrejs Gromiko, arī visoptimistiskākam rietumu diplomātam bija jāatzīst, ka patiesībā nekas Maskavas ārpolitikas vadlīnijās nav mainījies. Gromiko Eiropas miera un drošības plāns bija pilns skanīgas, bet nenozīmīgas retorikas. Viņš runāja par neiejaukšanos suverēnu valstu iekšējās lietās, domstarpību novēršanu sarunu veidā un par Pad. savienības jauno nostāju, nenorobežoties no pārējās pasaules. Tajā pašā laikā Gromiko prasīja pašreizējo Eiropas robežu atzīšanu un norādīja, ka neiejaukšanās citu valstu iekšpolitikā nozīmē respektēt politiku, saimniecisko un kultūrālo iestādījumu pamatprincipus citās valstīs. Likās, ka ar šiem vārdiem Gromiko apliecināja Kremļa atteikšanos no tā dēvētās Brežņeva doktrīnas. Brežņeva doktrīna, kas dienasgaismu ieraudzīja pēc Pad. savienības invāzijas Čechoslovakijā, deklarē, ka „lai cik suverēna būtu valsts, tai nav tiesības atteikties no sociālisma resp. komūnisma iekārtas". Gromiko runai sekojošā preses konferencē padomju delegāts Sofinskis norādīja, ka: „Čechoslovakijas gadījumā nebija nekāda iejaukšanās citas valsts suverēnitātē. Tā bija Pad. savienības atsaucīga palīdzība Čechoslovakijas valdības aicinājumam. Tāpat kā Čechoslovakijas gadījumā, Pad. savienība rīkosies arī nākotnē", paskaidroja Sofinskis. Citiem vārdiem, Kremlis ar to deklarēja, ka nepieļaus nekādas politiskas pārmaiņas savas impērijas robežās.

Savienoto Valstu ārlietu ministrs Rodžers savā runā uzsvēra, ka nevienai valstij nedrīkst liegt tiesības brīvi izvēlēties politisko, saimniecisko un sociālo sistēmu. Šo deklarāciju varētu attiecināt arī uz pašreiz Kremļa iespaidā esošajām valstīm. Kā jau to varēja sagaidīt, konferences pirmajā cēlienā neviens no oficiālajiem runātājiem nepieskārās Baltijas valstu nelikumīgajai okupācijai un brīvības piešķiršanai šīm valstīm.

Konferences laikā Helsinkos Igaunijas, Latvijas un Lietuvas likteni pasaulei tomēr itin iespaidīgi atgādināja Baltiešu pasaules apvienības prezidenta igauņa Kahara apcietināšana. Somu policija viņu un pārējos baltiešus aizturēja, kad tie konferences delegātiem un preses pārstāvjiem izdalīja ielūgumus uz baltiešu rīkoto preses konferenci. Tā kā Kahārs ir Kanadas pilsonis, tad Kanadas ārlietu ministram Šārpam, kas cita starpā savā oficiālajā runā konstatēja, ka Pad. savienībā notikušas pozitīvas pārmaiņas, bija jārūpējas par aizturētā Kahāras atbrīvošanu. Starplaikā baltiešu memorands nonāca daudzu diplomātu un žurnālistu rokās. Ir jāšaubas, vai pašreizējā atkušņa gaisotnē memorandam būs spēcīga atbalss.

Helsinku konferencē skaidri iezīmējās, ka rietumu un austrumu starpā pastāv liela atšķirība par ceļiem, kā panākams miers un drošība Eiropā.

Pad. savienība uzskata Vācijas sadalīšanu par negrozāmu uz visiem laikiem. Rietumi cenšas atrast durvīs spraugu, kā panākt sašķeltās Vācijas savstarpēju saprašanos un eventuālu apvienošanos vienā valstī.

Austrumeiropas nākotni Maskava uzskata par apzīmogotu. Komūnistu iekārtai tur jāpaliek uz visiem laikiem. Rietumi vēlas, lai šīm valstīm, ja tās vēlētos, būtu atstāta iespēja ceļam uz kapitālistisko iekārtu.

Tā Helsinkos Eiropas politiskās drāmas varoņi ir stādījušies priekšā ar zīmīgiem monologiem. Kad septembrī Ženēvā pacelsies priekškars drošības un miera konferences otram cēlienam, runas būs jau konkrētākas un skaidrākas. Rietumi cer, ka Kremlis būs spiests piekāpties. Šo cerību pamatā ir Padomju savienības draudošais konflikts ar Ķīnu un arī jaunās Vašingtonas-Pekingas attiecības. Tāpat esot jāņem vērā rūgšana Kremļa vasaļvalstīs, kas mēģina atraisīties no Pad. savienības uzliktiem valgiem. Cerētās vaļīgāku grožu palaišanas vietā Brežņevs ar Pad. savienības minoritātēm rīkojas nevis maigāk, bet gan otrādi. Ārzemju prese norāda, ka par nacionālām tendencēm nežēlastībā krituši ne vien Ukrainas komūnistu partijas sekretārs Želests un Džordžijas sekretārs Vasīlijs Uzhavanadze, bet arī okupētās Latvijas iekšlietu ministrs Vladimirs Sēja.

Veltīgi Brežņevs deklarē: „Padomju savienības vienība ir cieta kā dimants. Šajā dimantā mirgo dažādu ļaužu un tautu kultūras." Kolumbijas universitātes profesors Z. Brežinskis, kuŗu uzskata par vienu no kompententākiem Pad. savienības apstākļu pazinējiem, norāda: „Nākamajos gados tautu nacionālās prasības Pad. savienībā būs viena no galvenām politiskām problēmām."

Manuprāt gaidāmajā Ženēvas konferencē septembrī aina būs līdzīga Helsinku prologam. Jācer, ka arī tur brīvie baltieši būs klāt, būs kā dadzis acīs Pad. savienības delegācijai. Varbūt ka viens otrs baltiešu sabiedriskais darbinieks, kas septembrī iecerējis sentimentālu dzimtenes apmeklējumu, vēl laikus pārdomā un dodas uz Ženēvu, lai būtu tur līdzdalībnieks simboliskā Baltijas dzīvības atgūšanas priekšpulkā. Nav jāaizmirst, ka vēl pagājušā gadā, protestējot pret padomju okupāciju, Viļņā uz paša radīta sārta sevi sadedzināja kāds 20 g. vecs lietuviešu jauneklis.

Kā sensācionālu jaunumu Vašingtonā min eventuālu Brežņeva došanos uz Pekingu. Labi informētās aprindās norāda, ka Maskavas un Pekingas izlīguma gadījumā arī Eiropas Drošības un miera konference var aiziet pavisam negaidītā virzienā.

Aleksandrs Ķegumnieks

Latviešu politiķu rosme

PBLA MEMORANDS ZVIEDRIJAS MINISTRU PREZIDENTAM

Zviedrijas ministru prezidents Ulafs Palme 28. jūnijā Stokholmā pieņēma audiencē Dr. Bruno Kalniņu un inž. Imantu Freimani, kas viņu apmeklēja saistībā ar Eiropas Drošības konferenci Helsinkos.

Latviešu pārstāvji nodeva ministru prezidentam PBLA izstrādāto memorandu par Latvijas brīvības un neatkarības atjaunošanu un lūdza zviedru valdības atbalstu Eiropas Drošības konferencē.

B. Kalniņš un I. Freimanis sevišķi uzsvēra prasību, lai Eiropas Drošības konferencei nebūtu lēmuma par Latvijas aneksijas tiesisku atzīšanu. Bez tam PBLA pasvītrāja prasību par cilvēku brīvību ceļot uz ārzemēm un netraucētu uzskatu un informācijas apmaiņu pāri Padomju savienības robežām, kas sevišķi svarīgi no rietumiem izolētajai latviešu tautai.

Ministru prezidents U. Palme uzņēma latviešu delegātus draudzīgi un sevišķi solīja atbalstīt latviešu prasību pēc brīviem sakariem ar ārzemēm, paskaidrojot, ka šinī jautājumā konferencē iespējami reāli panākumi.

Pieņemšana notika zviedru valdības namā (kanslihuset), kur atrodas ministru prezidenta birojs.

Apstāklis, ka pats Zviedrijas ministru prezidents pieņēma latviešu pārstāvjus, uzskatāms par ļoti nozīmīgu un mūsu lietai draudzīgu notikumu.

Baltijas delegācijas apcietināšanas atbalsis Čikagas baltiešos

Sakarā ar Helsinku notikumiem baltiešu grupas Čikagā izteikušas protestus. Igauņu vadītājas organizācijas iesniegušas gaŗu memorandu Somijas sūtniecībai Čikagā, norādot, ka savā laikā igauņi palīdzējuši somiem cīņās pret komūnistu okupāciju. Lietuvas konsule P. Daudzvārde apzvanījusi visus lielākos Čikagas dienas laikrakstus, televīzijas un radio raidītājus, piedāvājot informāciju, taču, diemžēl, tā laikrakstos parādījusies tikai dažos izdevumos, pie tam nelielā iespiedumā. Tajā pašā laikā Chicago Tribune ziņoja par Baltijas territorijas konsulāta atvēršanu Ļeņingradā. Čikagas latviešu organizāciju apvienības priekšsēdis R. Kiršteins izteicās, ka par Helsinku incidentu neesot pietiekami daudz informācijas, tādēļ Čikagas latvieši nekādus iesniegumus nav izdarījuši.

Apspiesto tautu komitejas Čikagā priekšsēdis V. Vīksniņš nosūtījis telegrammu ASV prezidentam Niksonam, viceprezidentam S. Agnū (S. Agnew), senātoram C. Persijam un kongresa locekļiem F. Anuncio un Ed. Dervinvinskim. Telegrammas teksts šāds: „Apspiesto tautu komiteja Čikagā stingri protestē pret Eiropas drošības policijas izdarīto baltiešu delegāciju arestēšanu Eiropas Drošības konferences laikā Helsinkos. Mēs lūdzam jūsu autoritāti šo delegātu, kuŗi reprezentē latviešu, igauņu un lietuviešu tautu, aizsardzībai. Pievienojam arestēto delegātu vārdus. Šis netaisnības un pazemojumu pilnais notikums netiks atzīts brīvajā pasaulē. Lūdzam jūsu drīzu atbildi."

I. Š.

Vai sagaidāmi jauni J. Raiņa rakstu viltojumi?

Okupētās Latvijas mēnešraksts Zinātne un Tehnika raksta, ka Andreja Upīša Valodas un literātūras institūta tekstologi gatavojot komentārus un zinātniski pārbaudot tekstu Jāņa Raiņa kopotu rakstu akadēmiskajam izdevumam. Veselu virkni darbu literātūrzinātnieki veltī latviešu prozas žanra, metodes un stila problēmām. Darbu uzsācis mākslas zinātnieku kolektīvs. Gatavo latviešu literārās valodas vēsturi divos sējumos. Latviešu literārās valodas vārdnīcai pavisam būs astoņi sējumi.

SĪKĀS ZIŅAS

Pazīstamais kino aktieris Džons Veins (John Wayne) izteicies, ka viņam uzbrūkot un to vajājot tāpēc, ka filmās slavinot Ameriku un tās tradicijas.

☆

Dienvidslavijā Tito kļūstot arvien nežēlīgāks un atgriežoties pie vecās un pārbaudītās komūnistu diktātūrus.

☆

Eiropas aizsardzība Savienotām Valstīm izmaksā 17 biljoni dolaru gadā. Apmēram 300.000 amerikāņu karavīru atrodas Eiropā.

☆

21 gadu vecs jauneklis iesūdzējis Vašingtonas valsts pārvaldi par 235.000 dol., tādēļ ka bez vainas nosēdējis cietumā 3 gadus un 7 mēnešus. Viņš arestēts uz aizdomu pamata par kādas benzina pārdotavas aplaupīšanu, nozogot 82 dolarus. Vēlāk par šo nodarījumu arestēts īstais vainīgais, kas arī atzinies. Attiecīgo vietējo un valsts ierēdņu nolaidības dēļ par to nav ziņots ne pirmā apcietinātā advokātam, ne tiesai.

☆

Amerikāņu tūristam tagad ir jātaupa centi, jo dolara kurss strauji kritis, bet inflācija ir arī citās valstīs. New York Times ceļotāju padomnieks ieteic tuvākā nākotnē izvairīties no tādu vietu apceļošanas kā Londonas, Parīzes un Cīriches, kuŗas, tāpat kā Ņujorka, ir ļoti dārgas. Šovasar vēl būtu ieteicams apceļot Spāniju un Portugali. Ar ārzemju valstu valūtu ieteicams nodrošināties savā bankā jau pirms izbraukšanas. Protams, var arī iegādātīes ceļotāju čekus. Ļoti neekonomiski ir mainīt dolarus pret ārzemju valūtu lidlauku maiņu birojos, pie taksametru šoferiem vai viesnīcās. Ieteicams izmainīt vismaz 25 dolarus pirms izceļošanas, lai, iebraucot svešā zemē, būtu pirmajiem sīkajiem izdevumiem.

KAPTEINIS

Pēteris Ozoliņš

dzimis 1896. g. 17. maijā Latvijā,
šķīries no mums 1973. g. 4. jūlijā Čikagā

Par mūžībā aizsaukto sēro

Daugavas Vanagu saime Kanadā

Ak, retākas rindas ik gadus mums tiek . . . .

Marija Esenbergs

dz. Karaitis

dzimusi 1911. g. 6. oktobrī Rucavas pagastā,
mirusi 1973. g. 10. jūlijā Toronto.

Draugi, kaimiņi un pārvalde Tālavā

Aleksandrs stāsta:

Kapteiņa Ādamsona spiegs

(7. turpinājums)

„Vai jūs zināt, ka Stalino pilsētiņā nometinātā latviešu vienība ir lieliski apgādāta?" Rīgā atgriezies Veiss vaicās ģenerālim Šrēderam.

„Protams", ģenerālis smaidot piekrītīs, bet nākamajā acumirklī dusmu lēkmē paliks pulkvedim atbildi parādā.

„Redziet, te viņi soļo karstā vasaras laikā siltajos Latvijas armijas šineļos." Veiss rādīs ģenerālim Stalino pilsētiņā uzņemto fotografiju, kurā redzami latviešu karavīri soļojam uz frontes teātŗa izrādi. „Vai jūs zināt, ka tikai rotas komandierim ir bikses kājās? Nebrīnaities, viņi te soļo apakšbiksēs, jo vilnas bikses kāds cālmeistars solījis apmainīt pret jaunām un, lai gan vecās pievākātas, jaunās droši vien vēl šodien nav saņemtas." Un tas norisinājās 1942. gadā, laikā, kad visas uzvaras kārtis vēl šķietami atradās vācu rokās.

1942. gada augusta sākumā Minskā kpt. Augstkalns ar frontes teātŗa vadītāju Kundratu velti centās dabūt pilsētas militārā komandanta atļauju doties ar visu laicīgo un garīgo bagāžu tālāk uz Berezinu pie Tukuma bataljona vīriem.

Es noklusētu patiesību, ja nepieminētu, ka Minskā teātrinieki un kpt. Augstkalns satikās ar bērīgi slavenajiem Arāja vīriem. Kpt. Augstkalns katēgoriski no tiem norobežojās, jo ģenerālim Dankeram un Karavīru organizācijas komitejai nebija nekā kopēja ar Arāja savāktajiem dēkaiņiem. Uzzinājis, ka pulkvedis Lobe kādā atklātā sanāksmē nicinoši izteicies par Arāja vīriem, to komandieris bija piedraudējis, ka viņa rokās esot tāda vara, ka viņš varot, ja vien vēloties, apšaut visu Karavīru organizācijas komiteju, kas esot pretvācu kustības pērkoņkrustiešu pereklis. Arāja vīru Minskā bija krietni daudz. Paši frontē nekad nebijuši, tie no Rīgas iebraukušiem civīlistiem — aktieŗiem un dziedātājiem varēja stāstīt briesmu stāstus par apstākļiem partizānu pārvaldītajā Minskas pievārtes territorijā. Došanās uz Begomi sādžu frontes teātrim un visiem tā pavadoņiem nozīmējot došanos pašnāvībā. Partizāni teātriniekus sakapāšot gabalos un pusdzīvus uzmetīšot briesmīgai nāvei lielos skudru pūžņos.

Lai gan fronte teātris ugunskristības jau bija dabūjis Ļeņingradas pievārtē, taču arājiešu balamutēšanās padarīja domīgu vienu otru „skunstinieku". Piedevām Minskas komandants paziņoja, ka par teātŗa došanos uz Begomi pagaidām nevarot būt ne runas. Ja nebūs citas iespējas, varbūt teātri pārvedīs ar štorchiem. Latviešu frontes tātris bija pirmais un arī vienīgais teātris, kas vēlējās doties partizānu territorijā pie kādas stacionētas militārās vienības. Visieteicamākais būtu kādu laiku nogaidīt Minskā, līdz saformēsies militārs konvojs.

Teātris izmantoja gaidīšanas laiku, spēlējot ievainotiem karavīriem Minskas lazaretēs, bet jau pēc pāris dienām pavisam agrā rīta stundā apmiegojušos teātriniekus izrāva no gultām un paziņoja, ka pēc stundas jādodas ar konvoju ceļā. Bataljons pusceļā izsūtīs pretim vienu rotu, bet līdz pusceļam konvoju pavadīs vairākas vieglās tanketes. Drošības pēc teātrinieki saņēma katrs pāris rokas granātu. Kad pienāca izbraukšanas brīdis, teātŗa vadītājs Kundrats ne ar uguni vairs nevarēja atrast populārā dubultkvarteta dalībniekus, un arī ātrzīmētājs, kas parasti turējās kā ēna viņam blakus, bija nozudis. Arājiešu baumas bija darījušas savu. Tāpat nozudis bija arī Tautas palīdzības pārstāvis, kas bija paņemts līdz, lai pārvestu līdz uz Latviju Baltkrievijā no Pirmā pasaules kaŗa palikušos latviešus. Kā izrādījās, savu komandējumu Minskā viņš izmantoja pussagruvušo antikvāriātu revidēšanai. Šis bija viņa pirmais un pēdējais komandējums.

Kundrats bez teātŗa pienākumiem nekad neaizmirsa arī citas propagandai tuvas lietas. Uz Minsku viņš bija paņēmis līdz par aktieŗiem divus latviešu filmu operātorus, lai dokumentētu mūsu kaŗavīru gaitas austrumu frontē. Tāpat līdz bija arī omulīgais radiotechniķis Brants, kas vienlīdz labi spēja imitēt Kārļa Ulmaņa un Josifa Staļina balsis. Viņam skaņu platēs bija jāuzņem frontes vīru sveicieni saviem piederīgiem dzimtenē. Ekipai vēl pievienojās rakstnieks Vilis Lesiņš un žurnālists Raimunds Čaks.

Velti izmeklējies savus dezertieŗus, Kundrats kāpa ar savu trupu mašīnās un brauciens „tīšā pašnāvībā" varēja sākties.

Trakā skrējienā konvojs devās pa nelīdzeno ceļu Begomi virzienā. Lija smags lietus, laiks, kuŗā godīgs saimnieks nedzītu laukā pat savu suni. Arī partizāniem netikās līst laukā no savām paslēptuvēm. Konvojs bez kļūmēm laimīgi sasniedza Begomi.

Tā bija priecīga satikšanās ar bataljona kaŗavīriem. Rīgas ciemiņus sagaidīja arī Miervaldis Ādamsons.

„Nav ko baidīties," viņš mierināja satrauktos rīdziniekus," vairāk kā nošaut jau te nevienu nevar. Bet kamēr es te būs, jums neviens virsū nešaus."

Teātris bija tikko sācis soļot uz paredzēto izrāžu vietu — no koka baļķiem celtu kādreizējo padomju kultūras namu, kad bataljonā atskanēja trauksmes signāls. Kad trauksmes rota atgriezās, tā atveda kāda mazāka transporta traģēdijas mēmos liecinieku, vairākus apdegušus līķus. No visa transporta dzīvs bija palicis tikai viens šoferis.

Tātad lietas bija pavisam nopietnas. To nemaz neslēpa vācietis Vichmans:

„Viens sabotieris jūsu teātŗa laikā var uzlaist gaisā to šķūni ar visiem aktieŗiem un skatītājiem."

„Es galvoju, ka tā kultūras pils nelidos gaisā," sarunā iekrita Ādamsons. Viņam bija radies plāns, kā sargāt teātri no iespējamām briesmām.

Sādžas malā gaisā uzstiepās divas sarkanas raķetes.

„Tie mūsu čomiņi partizāni. Ādamsons domā, ka viens ir tepat sādžā," Gredzens mierīgi sarunājās ar kapteini Augstkalnu.. „Un Miervaldis, cik man zināms, to kuŗu katru brīdi atklās."

„Vēl ne, lai teātris izspēlējās, tad es jums parādīs vienu teātŗ," Ādamsons protestēja.

Nākamās četras dienas latviešu frontes teātris spēlēja visatsauckgākai auditorijai, kāda jebkad bijusi. Kas par to, ka zēni izrādēs ieradās pilnā apbruņojumā un pašā izrādes vidū bieži atskanēja komanda:

„Pirmais vads, celties!" jo tepat tuvumā atskanēja atsevišķi šāvieni un raķetes meta spokainas gaismas pa padomju kultūras nama šaurajiem logiem. Zīmīgi, ka ikvienā izrādē pašā pirmajā rindā sēdēja pats Ādamsons un viņam blakus tikpat dūšīgi aplaudēja daži vācu žandarmi no raidāmstacijas un šo žandarmu tulks krievelis Kacovs. Zāles sānos un pēdējā rindā Ādamsons bija sasēdinājis gandrīz visus sādžas večukus, pusaudžus, bet baltkrievietes ar bērniem bija novietotas pie durvīm un pašā skatuves priekšā.

Lai aizstātu Minskas dezertieŗus, teātŗa vadītājs turpat uz vietas par kupletistu sarunāja Vili Lesiņu. Arī dziedātājai Lidijai Štolcei nācās acis nepamirkšķinot dziedāt diezgan divdomīgas frontes dziesmiņas. Aina Ezergaile uz čīkstošajiem skatuves dēļiem jutās gandrīz tikpat labi kā Nacionālā operā. Mazs godkārības velniņš bija iesēdies šīs jaunās dejotājas galviņā un, lai gan nobijusies kā diegs, viņa centās attaisnot frontes teātŗa vadītāja viņai uzticēto brašās frontes meitenes lomu. Kā parasts, vēl nenoangažēto vai saslimušo burvju mākslinieku aizstāja pats teātŗa vadītājs. Viņa labākais numurs bija turpat skatītāju priekšā no zāģu skaidām izcepti garšīgi pīrāgi un liela stikla karafe, kuŗā kā pēc burvju mājiena, skatītājiem izsakot vēlēšanos, tīrs ūdens pārvērtās vīnā, konjakā, alū vai citā kādā atspirdzinošā dzērienā. Nekad netrūka dūšīgu kaŗavīru, kas tūliņ pieteicās nogaršot šķidrumu no burvju karafes. Reiz kāds spēcīgs Latgales zēns vēlējās, lai ūdeni pārvērstu pašbrūvētā šņabī. Piepildīto glāzi izdzēris, viņš saviem draugiem zālē varēja apliecināt:

„Goda vārds. Īsta Rēzeknes ļerga. Lūdzu vēl vienu glāzīti."

Teātŗa pianists Valdis Treimanis turpat Begomi sakomponēja jaunu frontes dziesmiņu — Nu ir galīgs vakars, un man gribas drusku palielīties, ka vārdi šai dziesmiņai nāca no manas spalvas.

Šīs izrādes vēl šodien tik labi atceros tāpēc, ka biju klāt visos deviņos uzvedumos Begomi, ko teātris rīkoja šajā partizānu ielenktajā un no Dieva aizmirstajā sādžā Minskas purvājos. Ievēroju Ādamsona neparasto draudzību ar vācu žandarmiem un viņu tulku Kacovu. Kopā ar Kacovu Ādamsons ieradās katrā izrādē un kopā ar viņu arī katru reizi zāli atstāja. Pa atsevišķām vienībām divi un trīs reizes dienā spēlējot teātri, to nu bija noskatījušies visi bataljona vīri.

Pēc pēdējās izrādes Ādamsons ar Kacovu uzkāpa komandantūras otrā stāvā pie vācu žandarmu komandanta:

„Heilchen Kamerad," viņš savā īpatnējā veidā sveicināja žandarmu virsnieku.

„Atvadaities no sava labā dolmečera Herr Kacova."

„Ko tas nozīmē? Es nekā nesaprotu," pārsteigtais vācietis protestēja.

(Turpinājums sekos)

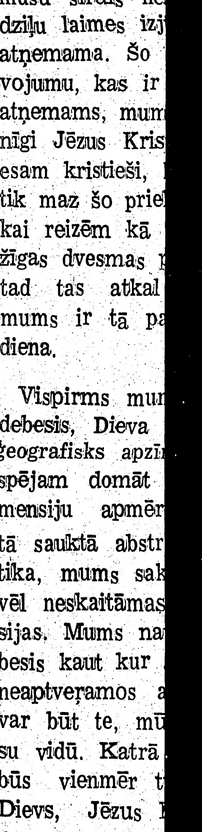

I. Poruks

Kas ir šī dzī
tās sagaidām?
alkstam pēc pr
Bet prieks un
dzīvē kā gājp
kavējas mūsu
steidzas, paliek
pelēkā ikdiena.
laimīgām atmi
varam dzīvot.
labajām, gaiša
sirds kļūst sku
nas pelēkums
Daudzi cilvēki
nu ir dzīve —
ar bēdām. Liek
lēko dienu ir
mūsu dzīvē ne
laino.

Jēzus Kristus
ir ceļš, mūžī
avots. Viņš mu
vu mieru un a
su sirdīm. Jau
prieka vēsts.
kristīga cilvēka
skumjas, bēdas
kā lietus māk
pārslīd un sirds
ša, priecīga, ja
mūsu sirdīs ne
dziļu laimes izj
atņemama. Šo
vojumu, kas ir
atņemams, mum
nīgi Jēzus Kris
esam kristieši,
tik maz šo prie
kai reizēm kā
žīgas dvesmas
tad tas atkal
mums ir tā pa
diena.

Vispirms mur
debesis, Dieva
ģeografisks apzī
spējam domāt
mensiju apmēr
tā sauktā abstr
tika, mums sak
vēl neskaitāmas
sijas. Mums na
besis kaut kur
neaptveŗamos a
var būt te, mū
su vidū. Katrā
būs vienmēr t
Dievs, Jēzus K
saka — es n
Kristus dzīvo n
varam kļūt jau
bas pilsoņi, Die
sajust daudz n
žuma, gaismas.
saka, ka te mē
skatīt tikai kā
rā vaŗa spogu
mums pavērs sk
dībai, varenībai
gajam skaistum
gai laimei. Viss
mūsu domāšana
iespējas.

Taču arī te
jēdziens par pr
un to mēs var
mest dzīves p
bezcerību. Ticīb
zus Kristus, Sv

RELIĢISKĀ DZĪVE

I. Poruks

Mūsu dzīve

Kas ir šī dzīve, ko mēs no tās sagaidām? Ikviens mēs alkstam pēc prieka, laimes... Bet prieks un laime ir mūsu dzīvē kā gājputni. Brīdi tie kavējas mūsu vidū, tad aizsteidzas, paliek atmiņas un pelēkā ikdiena. No jaukām, laimīgām atmiņām mēs nevaram dzīvot. Domājot par labajām, gaišajām dienām, sirds kļūst skumja, un ikdienas pelēkums vēl pelēkāks. Daudzi cilvēki saka, ka tāda nu ir dzīve — prieki mijas ar bēdām. Liekas gan, ka pelēko dienu ir daudz vairāk mūsu dzīvē nekā gaišo, saulaino.

Jēzus Kristus saka, ka Viņš ir ceļš, mūžīgās dzīvības avots. Viņš mums apsola savu mieru un arī prieku mūsu sirdīm. Jaunā Derība ir prieka vēsts. Protams, arī kristīga cilvēka sirdi var mākt skumjas, bēdas, bet tie ir kā lietus mākoņi, kas ātri pārslīd un sirds ir atkal drošs, priecīga, ja mēs varam mūsu sirdīs nest kādu lielu, dziļu laimes izjūtu, kuŗa nav atņemama. Šo laimes pārdzīvojumu, kas ir paliekošs, neatņemams, mums var dot vienīgi Jēzus Kristus. Mēs taču esam kristieši, kādēļ tad mēs tik maz šo prieku izjūtam, tikai reizēm kā svaigas, smaržīgas dvesmas pieskārienu, un tad tas atkal izzūd un ap mums ir tā pati pelēkā ikdiena.

Vispirms mums jāzina, ka debesis, Dieva valstība nav ģeografisks apzīmējums. Mēs spējam domāt tikai trīs dimensiju apmēros. Modernā, tā sauktā abstraktā matemātika, mums saka, ka eksistē vēl neskaitāmas citas dimensijas. Mums nav jāmeklē debesis kaut kur aiz zvaigznēm, neaptveŗamos attālumos. Tās var būt te, mūsu telpā, mūsu vidū. Katrā gadījumā tās būs vienmēr tur, kur būs Dievs, Jēzus Kristus. Pāvils saka — es nedzīvoju, bet Kristus dzīvo manī! Tā mēs varam kļūt jau debesu valstības pilsoņi, Dieva bērni un sajust daudz no debesu spožuma, gaismas. Pāvils gan arī saka, ka te mēs visu spējam skatīt tikai kā kādā neskaidrā vaŗa spogulī. Viņpasaule mums pavērs skatu Dieva godībai, varenībai, tā bezgalīgajam skaistumam un pilnīgai laimei. Viss tas pārsniedz mūsu domāšanas, saprašanas iespējas.

Taču arī te mums ir kāds jēdziens par prieku un laimi, un to mēs varam iegūt, nomest dzīves pelēkumu, tās bezcerību. Ticība, Dievs, Jēzus Kristus, Svētā gara darbība ir dzīves reālitātes, tās reālitātes, kas mūsu dzīvei var dot pavisam jaunu jēgu. Caur ticību mēs tikai nonākam pie patiesas dzīves jēgas. Ticība ir gaisma, kas spīd tumsā, kas izkliedē dzīves pelēkumu, bezjēdzību. Mēs esam ticīgi cilvēki, kādēļ no visa tā tik maz jaušam?

Pirmkārt, tādēļ, ka mēs bieži izturamies tā, it kā paši varētu celt savas debesis. Mēs gribam darboties, rīkoties, celt pēc mūsu plāniem. Mēs gribam būt paši savas laimes kalēji, tāpat kā tie, kas nekam netic. Ko gan mēs visu nedarām kristīgās lietas labā? Tikai Dievs paliek kaut kur ārpusē. Ja nu mēs varam mūsu dzīvi salīdzināt ar kādu lielu trauku, tad tas ir pieblīvēts ar mūsu idejām, darbiem, un beigās esam nelaimīgi. Ir savādāk, ja šis trauks ir tukšs, ja mēs sakām — redzi, Kungs, man nav nekā, ko es varētu Tev dot, es esmu nabags, netīrs, noskrandis, mana sirds ir pilna ļaunu domu, un ja tās man reizēm liekas labas, tad kas gan labs var nākt no manis, bet Tu, Kungs, vari manas tukšās rokas pildīt ar Tavām dāvanām, Tu vari mani skaidrot, Tu vari mani ietērpt tīrās, baltās drānās. Es Tev spēju dot tikai savu sirdi, pats sevi — tāds, kāds es esmu.

Otrkārt, mēs šad un tad sakām — es Tev pateicos, Kungs, ka es neesmu tāds, kā „tas tur". Es taču esmu cilvēks ar labu stāju. Mēs ar savu dzīvi, ar saviem uzskatiem esam gluži apmierināti, un mēs, varbūt, nemaz nevēlamies, lai mūsu dzīvē kas mainītos, un atkal mēs netiekam vaļā no mūsu patiesās nabadzības.

Treškārt, mēs domājam, ka esam kristieši tad, ja ik svētdienas apmeklējam baznīcu, katru dienu noskaitām pa lūgšanai. Mēs kristieši varbūt esam, bet nekas sevišķs mūsu dzīvē nenotiek. Patiesībā mēs esam augstprātīgi, un ļaujam Kristum mums pieskarties tikai zināmās audiences stundās, citādi dzīvojam tā ir arī mūsu neuzticība, ka savu personisko dzīvi. Varbūt neliekam Kristus rokās visu dzīvi. Kristīga cilvēka dzīve ir saistīta ar mūsu Kunga dzīvi. Mēs esam no Viņa atkarīgi visās mūsu dzīves situācijās.

Pāri visam paliek Dieva bezgalīgā žēlastība. Viņš pazīst mūsu sirdis. Viņš zina arī mūsu grūtības, arī to, kādēļ mums tik grūti šķirties no mūsu skrandām. Mums latliek Viņu pazemībā lūgt, un tad iegūsim sirds mieru, prieku un laimi, kuŗu spēj dot tikai Jēzus Kristus.

Ka Jēzus patiesi visu dara jaunu, to rāda mums daudzi jaunieši Amerikā un tagad arī Eiropā. Savienotajās Valstīs to skaits jau pārsniedz miljonu, un nepārtrauki aug. Varbūt viņu dziesmas, viņu rīcība, viņu izturēšanās lūgšanās mums ir sveša, nepieņemama. Asu kritiķu tiem netrūkst. Nelabojami narkotiķi atmet visas indes, sāk pilnīgi jaunu dzīvi. Daudzi, kas vēl nesen piederēja dažādām bandām, apdraudēja citu cilvēku drošību, pēkšņi kļūst par ticīgiem cilvēkiem un nomet visus savus netikumus.

Edvarts Tūters

PRIEKS UN ASARAS

Taupi prieku.
Taupi asaras.
Zini:
Mūžīga nekad nav
Vasara;
Atnāk tā
Un atkal aizsteidzas.

Taupi prieku.
Taupi asaras.
— Prieks kā nebijis
Kad aizsteigsies,
Lai tev būtu vēl
Kur veldzēties —
Asarās.

. . . Taupi prieku.
Taupi asaras.
Abas tās —
Mums Dieva dāvātas.

Viņi visu savu dzīvi liek Jēzus rokās. Viņi tic, ka Jēzus atkalnākšana pasaulē nav tālu. Svarīgi ir visu savu dzīvi likt Jēzus Kristus rokās. Tad arī mūsu sirdis atrastu mieru un meklēto laimi, kuŗa ir tikai tad, ja Jēzus mājo mūsu sirdīs.

Vēstnesis

Dzīvais ūdens

Jāņa ev. 4, 1 — 14

Izlasiet norādīto Jaunās derības posmu: tas ir stāsts par Jēzus sarunu ar zamariešu sievu, kas nāk ūdeni smelt no akas, pie kuŗas Jēzus atpūšas pusdienas tveicē. Jēzus tai lūdz ūdeni nodzerties un sarunu beigu posmā tai saka: „Ikvienam, kas dzeŗ no šī ūdens, atkal slāps, bet kas dzers no tā ūdens, ko es tam došu, tam ne mūžam vairs neslāps, bet ūdens, ko es tam došu, kļūs viņā par ūdens avotu, kas verd mūžīgai dzīvei."

Bez šaubām, Jēzus šeit runā par dvēseles slāpēm, un ūdeni, kas tās spēj dzesēt. Bet — „tam ne mūžam vairs neslāps", nenozīmē garīgo slāpju zušanu; tas nozīmē, ka cilvēkā, kas nācis ciešā saskarē ar Kristu, garīgais uzvarējis materiālo. Šāds cilvēks vairs nejūt tieksmi vienīgi pēc tā, ko var sniegt laicīgā pasaule; tas meklē arī garīgas pasaules dzidros ūdeņus — un, slāpes dzesējis pie Kristus gara avotiem, no ņēmēja kļūst par devēju.

Ik laikmets nes sev līdz savas īpatnējās problēmas un centienus. Mūsu gadsimta pēdējā trešdaļa, šķiet, ieies vēsturē kā laikmets, kad cilvēki, divu pasaules kaŗu šausmu mācīti, meklēja ceļus, kā cilvēci atbrīvot no kaŗa lāsta. Maldās tie, kas domā, ka tas iespējams, izdabājot varai, kas par mērķi spraudusi Kristus gara iznīcināšanu. Mieru ikdienā un mieru dvēselē var dot tikai Kristus mīlestības mācības reālizēšana.

Kristiešu lielais uzdevums tāpēc — kļūt par ūdens avotu, kas, Kristus vārdiem runājot, „verd mūžīgai dzīvei". Mūsu parastajā ikdienas valodā tulkots tas nozīmē: ģimenēs un sabiedrībā iedzīvināt kristīgās mācības pamatlikumus: mīlestību, iecietību, piedošanu. Iedzīvināt — ar paša dzīves paraugu. No mazas sēklas izaug milzu koki; viens mīlestības darbs spēj ietekmēt jo plašas sabiedrības uzskatus un stāju.

Māc. A. Voitkus

TORONTO

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

29. jūl. pl. 6 vak. dievkalp.

Māc. Ā. Čops 84 John St., Weston, Ont. M9N 1J7, tālr. 249-6593. Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

22. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā.

29. jūlijā pl. 10 dievkalpojums Sidrabenē. Bērnu svētki.

Kristīgs latviešu
radio raidījums
PRIEKA VĒSTS
katru svētdienu pl. 2.45 pēcp.
no Niagara WHLD raidītāja
Vilnis 1270 AM
Vadītājs Dāvids Miķelsons
60 Stevenson Rd., Rexdale,
ont., tālrunis: 749-0832

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio
raidījumu 17. gadagājumā
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētd. no pl. 9—9.30
Niagaras WHLD raidījums
(vilnis 1270)
Informācija — tālr.
Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd.
Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

22. jūlijā plkst. 11 dievkalpojums Tālavā.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trīsvienības draudzes Sv. Jāņa baznīca, 4345 Marcil Ave.

22. jūlijā, plkst. 7. vakarā dievkalpojums.

5. augustā, plkst. 7 vakarā dievkalpojums.

12. augustā, plkst. 11 no rīta dievkalpojums Ezerkalnos.

26. augustā, plkst. 7 vakarā dievkalpojums.

9. septembrī, plkst. 11 no rīta Kapu svētki.

16. septembrī, plkst. 1.30 pēc pusd. dievkalpojums.

OTAVA

....Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

HAMILTONA

Hamiltonas latvešu ev.lut. Kristus draudze, 18 Victoria Avenue South.

22. jūlijā, pl. 11 dievkalpojums. Prāv. A. Skrodelis.

12. augustā, pl. 11 dievkalpojums.

19. augustā, pl. 11 dievkalpojums.

26. augustā, pl. 5 dievkalpojums.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 11 rītā Walmer ielas baptistu dievnamā (ieeja no 188 Lowther Ave.). Māc R. Ekšteins.

22. jūlijā: „Jēzus pirmais brīnumdarbs."

29. jūlijā: „Jēzus pirmā līdzība."

5. augustā: „Jēzus pirmā sadursme ar farizejiem."

12. augustā: „Jēzus pirmā mācība par Dieva valstību."

OTAVA

22. jūlijā Kapu svētki Beechwood kapos plkst. 12. 24 nodalījumā labā laikā; lietainā laikā dievkalpojums plkst. 8 vak. baznīcā.

29. jūlijā dievkalpojums Sprīdīšos plkst. 12, ja Kapu svētku dievkalpojums lietainā laika dēļ 22. jūlijā būs baznīcā. Pretējā gadījumā dievkalpojums baznīcā plkst. 8 vakarā.

19. augustā dievkalpojums Sprīdīšos plkst. 2 pēcp. ar sekojošu draudzes launagu (pikniku).

26. augustā dievkalpojums baznīcā plkst. 8 vakarā.

PELĒKAIS

BRĪVĀ DABĀ

KNIŠĻI

Knišļi ir makšķernieka labās omas sabotētāji. Knišļu Kanadā vien ir miljoniem reiz vairāk nekā sarkano ķīniešu, kas pagaidām nevienam kapitālistam neuzbrūk un ieveduši modē ping-ponga sacensības. Tieši tad, kad knišļu ir visvairāk, arī zivis vislabāk ķeras. Odi, melnās mušas ir pazīstamākie knišļu ordas reprezentanti. Melnās mušiņas, saulei norietot, iet gulēt, bet tanī pašā laikā uz auss liekas arī katrs normāls makšķernieks. Vakarā plaujas laiks ir odiem. Tie kož, kur vien var tikt klāt. Visdrošākā metode, lai paglābtos no odiem, ir iekāpt gumijas zābakos, uzvilkt gumijas bikses un žaķeti un galvu nodrošināt ar gumijas cepuri, kuŗai priekšā caurredzams katūna tīkliņš. Šis ir radikālākais odu atvairīšanas manevrs. Daži makšķernieki šajā tērpā sāk svīst. Bieži vien svīšana tik liela, ka tie izmisumā izmetas gluži pliki. Uz to odi tikai gaidījuši. Lai atvairītos no odiem un mušiņām, var uzaudzēt pagaŗus matus un bārdu. Rokas tad jāaizsargā ar gumijas cimdiem. Protams, ka bikšu gali jānosien.

Pīpes, cigāra vai cigaretes dūmi knišļiem nav patīkami. Tos var aizdzīt arī, turot tuvumā spaini, kuŗā samestas un aizdedzinātas petrolejā samērcētas vecas lupatas.

Šī vēstījuma sensācionālākais atklājums ir tas, ka knišļus vislabāk var atvairīt ar vitamīna B iešļircinājumiem. Šī metode ir pārbaudīta un atrasta par visiespaidīgāko. Ja tuvumā nav ārsta un pie rokas nav arī piemērotas šļirces, B vitamīnus var ieņemt mutē, pasūkāt un tad norīt.

Pareizs apģērbs arī var atvairīt nekaunīgos uzbrucējus. Tā odi neko necienī gaišas krāsas. No otras puses, tumšas un netīras drānas arī atvaira kā melnās mušiņas, tā arī odus.

Tirgū ir vismaz ducis dažādu insektu atvairīšanas smēŗu. Daži no šiem smidzinātājiem patiesi aizbaida odus, bet sviedros izsmidzinātās ķīmikālijas izgaist un makšķerniekam iznāk vairāk laika izšķiest sevi apmiglojot ar „melno flagu vai reidu" nekā nodoties nodarbībai, kuŗas dēļ tas devies ārā no pilsētas mūŗiem — makšķerēšanai. Te jāpiezīmē, ka ķīmikāliju pārmērīga lietošana var nelabvēlīgi atsaukties uz makšķernieka veselību. Knišļu zāles var saēst ne vien drēbes, bet apsvilināt arī makšķernieka ādu.

Stipru vārdu lietošana, četru burtu angļu valodā un vairāk burtu latviešu valodā nav izrādījusies par iespaidīgu odu un melno mušiņu aizbaidīšanas metodi.

Makšķernieks pieļaus aplamu kļūdu, ja odus sizdams izsauksies: „Nolādētais ods!" Pareizi būtu jāsūdzas: „Nolādētā odene!" jo kodējas un asins sūcējas ir odu pasaules maigā dzimuma pārstāves — mātītes. Notveŗot odu, lietpratējam par to nav grūti pārliecināties.

Un tā, dodoties personīgā atvaļinājumā, es novēlu visiem maniem lasītājiem sekmīgu cīņu ar odenēm un labus lomus. Ceru, arī pats nepalikt bešā, bet par to nākamajā reizē.

Gaidas un skauti Lāču ciemā

Kanadas jendas gaidu un skautu 19. Lielā nometne „Lāču ciems" šogad notika atkal lietuviešu skautu īpašumā Romuvā, netālu no Hantsvilles. To atklāja 1. jūlijā, piedaloties abiem jendu priekšniekiem. Rakstveidā bija sveikuši Latviešu gaidu pr-ce Z. Gaujeniece un Latviešu skautu pr-ks F. Sīpols, kā arī citu jendu priekšnieki un priekšnieces. Igauņu skautu sveicienus nodeva K. Arlsta no Hamiltonas. Nometnē piedalījās ap dalībnieku, pārsvarā skauti.

Visas astoņas nometnes dienas pieturējās karsts un saulains laiks, tā ka nometņotāji īsteni varēja izmantot ezera veldzējošos ūdeņus gan kanū laivu braucienos, gan peldēšanai un sporta spēlēm. Mazskauti savukārt sacentās makšķerēšanā, pie kam uzvarētāji pat saņēma speciālas balvas. Mazskautiem un guntiņām bija arī izbraucieni autobusā uz Ziemsvētku vecīša pilsētiņu pie Breisbridžas. Novārtā nepalika arī nometnes pirts, kuŗas dūmeni redzēja nepārtraukti kūpam dienu un nakti.

Nometnes galvenais ugunskurs notika 7. jūlija vakarā, ko raiti vadīja vad. L. Lukss. Bija tomēr skumji vērot, ka gandrīz visi viesi bija vecāki, tikai tie, kas atbraukuši pēc saviem bērniem. Viesu vidū redzēja arī LNAK valdes priekšsēdi . Kronbergu.

7. jūlijā pie karoga nolaišanas paziņoja uzvarētājus dažādās sacensībās, kā arī pasniedza iegūtās balvas.

Gaidu un skautu labais darbs šoreiz bija nometnes apkārtnes apkopšana, savācot pag. gada nometņotāju pamestos lūžņus. Šai sacensībā no guntiņām pirmo vietu ieguva Gaujas 14. pulc. Liepu kuriņš. Guntiņu šķēršļu gājienā uzvarēja Gaujas Liepas, tāpat arī meža mākās. Tīrībā un kārtībā I vietā bija Ventas pulc. Kļavas.

Gaidu nozarē labā darba veikšanā uzvarēja Gaujas 14. pulc. Vijolīšu kops. Šķēršļu gājienā I v. bija Gaujas Maijpuķītes, sējumu siešanā I v. Gaujas Vijolītes un tīrībā un kārtībā Ventas Kaiju kops.

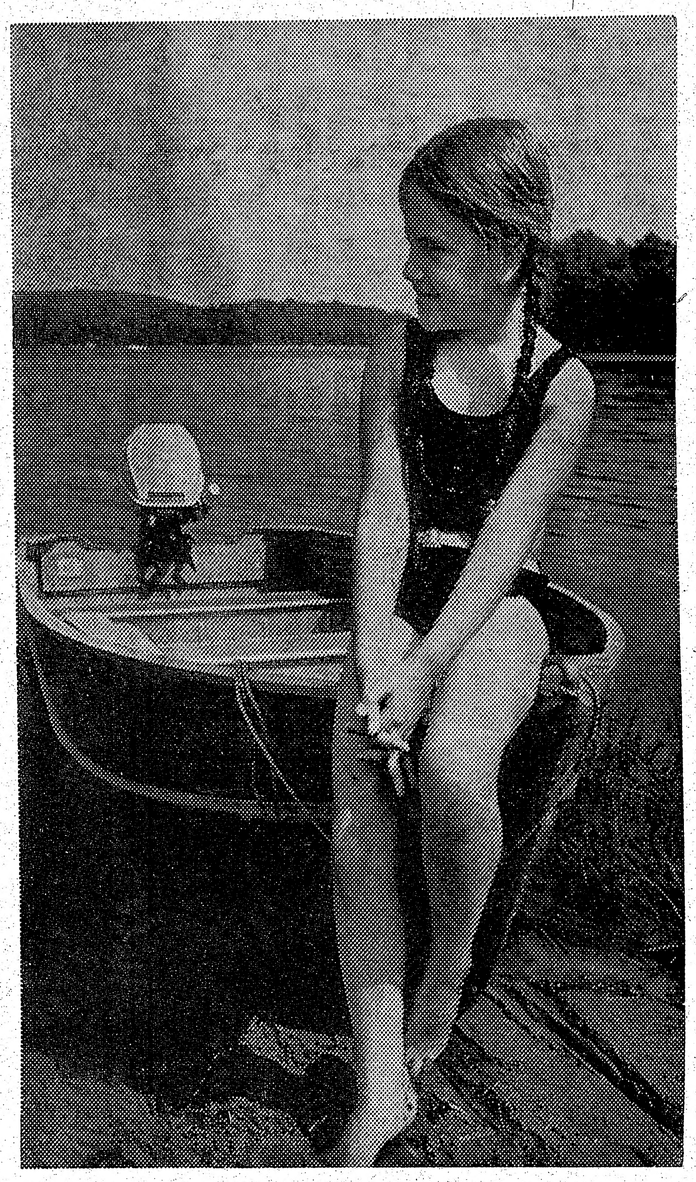

Lāču ciemā. Astrīde R. Ezergaile Bakleika krastā.
Foto: J. Liģers

Lielgaidas nometnē bija ļoti mazā skaitā, un tās tika vērtētas tikai tīrībā un kārtībā. I v. ieguva Gaujas lielgaidas. Mazskautiem labajā darbā sekmīgākie bija Rīgas pulc. Bērzu saime, šķēršļu gājienā — Aiviekstes Oši, nometnes kārtībā — Jelgavas mazsk. pulciņš un āra rotaļā Ventspils mazskautu pulciņš.

Mazskautu makšķerēšanas sacensībā gŏdalgoja individuālus dalībniekus. I vietu ieguva Uģis Cinis no Rīgas pulciņa.

Skautu nozarē labajā darbā uzvarēja Tērvetes Bebŗu kops, šķēršļu gājienā — Tērvetes Bebŗi, tīrībā un kārtībā Tērvetes Bebŗi, nometnes iekārtā — Rīgas skautu pulciņš, volejbola sacensībās — Rīgas skautu pulciņš un basketbola sacensībās Aiviekstes skautu pulciņš.

Dižskautu šaušanas sacensībās ar mazkalibra šauteni uzvarēja Tērvetes pulciņa Burtnieku saime, bet individuāli sekmīgākais šāvējs bija A. Butkēvics no Rīgas dižskautu pulciņa. Kanū laivu sacensībās uzvarēja Rīgas skautu vienība.

Nometni apciemoja arī Lieltoronto etnisko skautu novada pr-ks Edm. Ozols, nododot Kanadas skautu sveicienu un pasniedzot vad. A. Freibergam kanadiešu atzinības zīmi par 15 gadu darbību vadītāja amatā. Nometnes laikā netrūka arī komisku notikumu. — Nometnes simbols — lācis, kas greznoja nometnes vārtus, kādā naktī sardzei nemanot bija „uzkāpis" kādā no augstajiem karoga mastiem. Nometņotājus visu nedēļu dūšīgi centās „apstrādāt" odu un melno mušiņu bari, tomēr dalībnieku gars bija možs. To vislabāk izteica kāda māte: „Es nopietni domāju, ka mana mazā meitiņa mani sagaidīs raudādama, bet neesmu no viņas dzirdējusi neviena slikta vārda par nometni."

Par nometņotāju labklājību gaidu nometnē gādāja pr-ce vad. M. Vilka un komandante vad. vietn. I. Prikule, bet skautu nometnē pr-ks vad. A. Freibergs un komandants vad. V. Vāgners. Nometnes saimnieks bija Šuškovs no Hamiltonas, bez tam virtuvē strādāja Šuškova, Lejiņa un Pētersona.. Viņi visi saņēma nometņotāju pateicību, nometni slēdzot 8. jūlijā.

Edmunds Ozols

Tie ir priecīgie peldētāji Lāču ciemā Bakleikā — Sv. Katrīnu Jelgavas skautu vienības dalībnieki: uzņēmumā Andris Bērziņš, Mārtiņš Pētersons, Kārlis Kārkliņš un Edgars Zeņka.
Foto. J. Liģers

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem viesībām
klāj viesību galdus
Tel. 922-2931

Izsaku sirsnīgu pateicību visiem, kas ar ziediem un mierinātāja vārdiem atcerējās manu dzīvesbiedri

MARIJU ESENBERGU

viņas slimības gultā un bija klāt viņas izvadīšanā uz pēdējo dusu.

Žanis Esenbergs

Tīka mēbeles tieš
tētāja noliktavas.
ēdam-- un guļami
tas. Atvērts n
svētd. no pl. 1—
CLAUSEN Ltd.,
nedaudz austrun
malea. Tel. 459-(

Turner &
APBEDĪŠ
BIRO
RONCESVALLE
436 Roncesva
LE3-7
YORK CH
2357 Bloor
Parkošana abās

R. S. KA
apbedīšana
4812 YONGE
(Sheppard Aven
Willowd
Atrās palīdzība
jūsu rīcībā 24
221-1

VISĀ

TĀLR.

Tīka mēbeles tieši no importētāja noliktavas. Dzīvojamo, ēdam-- un guļamistabu iekārtas. Atvērts no pl. 9—9, svētd. no pl. 1—5. EINAR CLAUSEN Ltd., Hwy. 7., nedaudz austrumos no Bramalea. Tel. 459-0760.

Daugavas Vanagu nams
125 BROADVIEW AVE
Tel. 465-5225
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
Daugavas Vanagu klubs
atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz sestd. no pl. 12 dienā — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 vakara
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRĀ IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
YORK CHAPEL
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St., Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
Ātrās palīdzības mašīnas
jūsu rīcībā 24 stundas
221-1159

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.
Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.
Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.
BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098
Atvaļinājuma dēļ slēgts no 23. JŪLIJA LĪDZ 11. AUGUSTAM

DIMANTI — PULKSTEŅI
LATVISKAS ROTAS
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont., tālr. 533-2837

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI

- VIZĪTKARTES
- IELŪGUMI
- BIĻETES
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS UN APLOKSNES
- GRĀMATAS
- KALENDĀRI
- MĒNEŠRAKSTI
- LAIKRAKSTI
- UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI

VEICAM

- LAIKUS
- LABI
- UN PAR MĒRENĀM CENĀM

amber

PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE. TORONTO, ONT. M4M 2E9
TĀLR. (416) 466-1514

MĀJU ĪPAŠNIEKI, KAM NEPATĪK KRĀSOT SAVU MĀJU!
Sazinieties ar uzņēmuma īpašnieku — bez starpniekiem
ALUMINUM SIDING
- JUMTA IZBŪVES APŠUVUMI (dormers)
- LIETUS NOVADA CAURULES
- LOGI
- DURVIS
- MARĶĪZES (Awnings)
- JUMTA PĀRKARES (Soffit and fascia)

Īpašnieks Arturs Mīme
CENTURY ALUMINUM INSTALLERS
248-9984
38 Noranda Drive
Toronto 15, Ont.

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
141 DANFORTH AVE.
Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
KATRU NEDĒĻU KAUT KAS SEVIŠĶS
tip-top MEATS DELICATESSEN
1727 BLOOR ST. WEST
(petim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave / Don Walley Parkway
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS
(Queen Elizabeth un Highway 27)
HURON SQUARE SHOPPING CENTRE
Cooksville, Highway 10 and 5

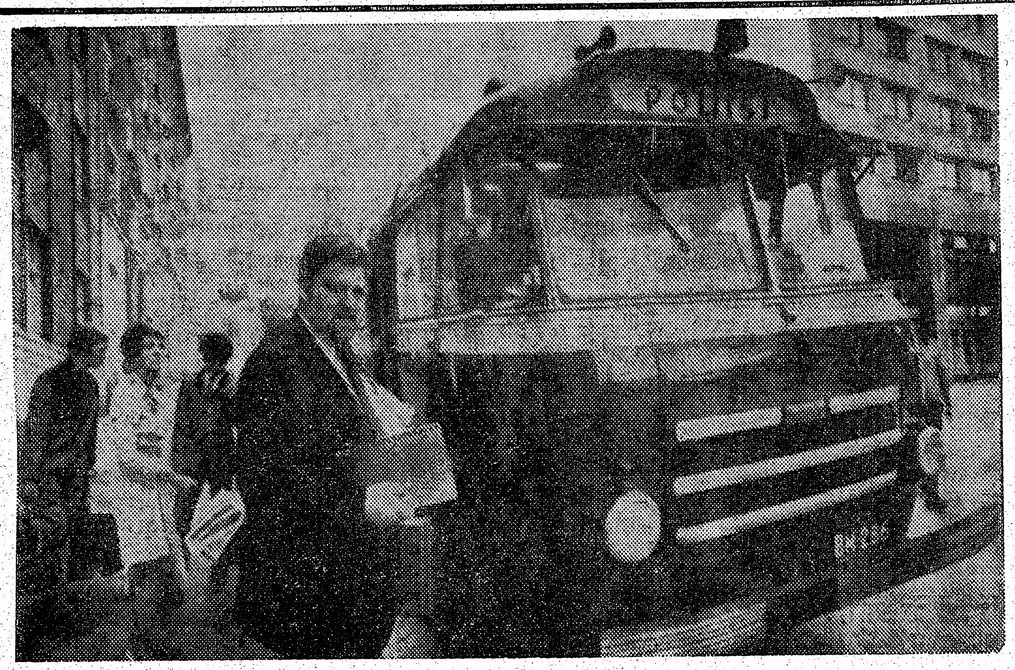

Uldis Grava dodas uz policijas autobusu, kas aizveda baltiešu grupu no Interkontinentālās viesnīcas uz Marksi. Šāds attēls parādījies Helsinku zviedru laikrakstā Hufvudstadsbladet.

Kā notika . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

jau bija paspējuši no korespondentu saraksta izmeklēt piemērotākos 100 korespondentus, kuriem nosūtīt ielūgumus.

Trešdienas vakarā bija paredzētas divas pieņemšanas. Vienu rīkoja Somijas ārlietu ministrija, otru Austrumvācijas ārlietu ministrs. Mums bija 4 preses akreditācijas kartītes un 2 personīgi ielūgumi (Gravam un Reinhardam) uz Austrumvācijas sūtniecību.

Sadalījāmies šādi: Grava ies uz Austrumvācijas sūtniecību, bet Reinhards un lietuvieši: Genis un Žilione uz lielo preses pieņemšanu. Somijas rīkotajā sarīkojumā Reinhards, Žilione un Genis uzmeklēja korespondentus, lai paši nodotu ielūgumu uz baltiešu preses konferenci un mudinātu viņus tur ierasties. Šinī vakarā tika izdalīti apm. 25 personiski ielūgumi.

Austrumvācijas sūtniecība Somijā atrodas ārpus Helsinkiem, jūras līča krastā, ļoti plašās telpās. Pie durvīm paņem manu ielūgumu un ieved sasveicināties ar Austrumvācijas ārlietu ministru Otto Vinceru ar dzīvesbiedri. Apm. 250 viesu. Kādai trešdaļai vēl akreditācijas kartītes — man Jumja zīme. Ierodas apm. puse no ārlietu ministriem. Nav redzams ne Rodžers, ne Šēls, bet ļoti daudz pārējo Rietumvācijas delegācijas locekļu. Visvairāk dzird vācu un krievu valodu. Angļu tikpat kā nemaz. Baidos, ka mans uzkavēšanās laiks tur var būt ierobežots, tādēļ izšķiros kontaktēt ārlietu ministrus, viņiem atstājot telpas, lai sev piegrieztu mazāk uzmanības. Uz jautājumu Anglijas delegātam sēram Aleksam Dagles - Hjūmam par baltiešu reprezentāciju, saņemu atbildi: „Par to labāk prasiet Gromiko kungam". Vatikāna ārlietu ministrs archibīskaps Kaseroli jau iepazinies ar baltiešu memorandu, abās rokās saņem manu roku un simpatiski stāsta, ka viņš saprotot baltiešu problēmu, bet visi atrisinājumi prasot laiku, un arī baznīca ne vienmēr esot spēcīga diezgan, lai palīdzētu.

AIZTURĒŠANA PĒC KRIEVU PIEPRASĪJUMA

Ir pienācis laiks konfrontēt Gromiko. Viņš pašreiz runā ar Austrijas ārlietu ministru Kirchšlēgeru. Vēl citi ir priekšā. Gromiko sāk runāt ar kādu krieviski. Pieeju klāt, rādu uz Jumja zīmi un paskaidroju, ka tas ir simbols, ka arī latvieši grib būt brīvi savā zemē. Vai es esot no Latvijas? Atbildu, ka esmu latvietis, bet arī igauņi, lietuvieši, lai kur viņi būtu, grib brīvību un neatkarību, un viņiem pašiem jānoteic savs liktenis. Gromiko arogantā atbilde: Atklāti sakot, man tas vajadzīgs nav (Frankly, I do not need it). Gromiko miesassargi sastājas ap viņu, es izeju no telpām un autobusā atgriežos Helsinkos.

Kā vēlāk noskaidrojās, baltiešu delegācija jau ar pirmo ierašanās dienu tikusi uzraudzīta. Kaut kad trešdienas naktī krievu ārlietu ministrija pieprasījusi mūs aizturēt. Tanī naktī somu valdība sanākusi uz pilnu kabineta sēdi, lai spriestu, ko ar mums darīt, un beidzot izlēmusi respektēt krievu prasības.

Ceturtdienas rītā, 5. jūlijā, jau ceturksni pirms deviņiem zvanām atpakaļ uz sūtniecībām, lai noskaidrotu, vai mūs otrreiz pieņems paši ministri. Freimanis ir aizbraucis iepriekšējā vakarā atpakaļ uz Stokholmu sakarā ar neatliekamiem darba pienākumiem. Reinhards sēž konferences telpās Finlandia zālē, lai sekotu līdz konferences norisei. Vileišas sniedz interviju krievu valodā Brīvās Eiropas radio raidītājam. Aina Teivene un mūsu priekšsēdis Jozuas Valiunas beidz sakārtot preses materiālus un pārskatīt, vai nav izlaists kāds nozīmīgs korespondents. Abi ar Egli Žilioni esam Beļģijas sūtniecībā un runājamies ar sūtniecības pirmo sekretāru Biegmani. Viņš mums vienlīdz laipni piedāvā kā kafiju, tā beļģu tautas simpatijas, bet atgādina arī, ka Beļģija jau 1940. g. atzinusi Baltijas valstu iekļaušanu Padomju savienībā. Bioloģijas profesors Džons Genis no Vašingtonas turpina spiest ASV delegāciju, ka mums jātiekas ar Rodžeru, jo visās vietās mums paskaidro, ka Amerika vienīgā varēs vai drīkstēs kaut ko runāt par Baltijas likteni. Pukojamies, ka nesen ieradušies igauņi Georgs Kahars no Kanadas un Ilmars Plērs no ASV nav mūs šorīt vēl kontaktējuši, kā bija norunāts. Vēlāk izrādās, ka viņi jau no 10.30 ir apcietinājumā.

Plkst. 11.30 Valiunas viesnīcas istabā, kur tanī brīdī atrodas arī Genis, Grava, Teivene un Žilione, ierodas trīs policijas inspektori. Policija vēloties runāt ar mūsu priekšsēdi stāvu zemāk. Eju Valiunam līdz. Istabā vismaz 10 policistu. Vēlāk noskaidrojās, ka klāt bijuši arī krievu un austrumvāciešu pārstāvji. Vedīšot mūs uz kriminālpoliciju nopratināšanai. Pieprasām iespēju sazināties ar ASV sūtniecību. To atļauj. Pēc sarunas mums paskaidro, ka uz iecirkni nevedīšot, bet ka Valiunas un Grava nedrīkstot atstāt Valiunas istabu, kur tagad atgriežamies.

Ātri sadalām darbus. Genis dosies uz ASV sūtniecību. Abas dāmas beidz adresēt preses ielūgumus un centīsies tos nodot attiecīgās viesnīcās pie reģistrācijas galdiem korespondentiem. Tas izdodas tikai daļēji Eglei Žilionei, jo materiāli tiek drīz vien atņemti un abas delegācijas darbinieces aizturētas. No mūsu istabas zvanu somu laikrakstiem un svarīgākiem korespondentiem, kas pašreiz pieraksta notikumus Finlandia zālē. Varu tikai atstāt ziņu par mājas arestu, jo paši korespondenti nav sasniedzami. Atnāk uz istabu Helsingin Sanomat korespondents.

Piezvana ASV sūtniecības 2. sekretārs Terijs Hansens, ka viņam uzdots kārtot mūsu lietu. Sūtņa vietnieks Vaits apliecina telefoniski, ka viņi par mums rūpēšoties.

PRATINĀŠANA!

Pēcpusdienā aizved Valiunu un Gravu uz iecirkni pratināšanai. Tur jau ir Kahars un Plērs. Vēlāk redzam Reinhardu, tad Genisu. Tad abas sievietes. Pats pēdējais nāk Dr. Petras Vileišas, diezgan skaļi protestēdams.

Pratināšana katram atsevišķi un ļoti laipna. Neviens vēl nav pateicis, par ko tiekam aizturēti. Iecirknī visu laiku līdz ar mums ASV pārstāvis Hansens. Anglija gan atsūta Reinhardam savu pārstāvi, bet tas ļoti nevaļīgs. Līdzīgi igaunim Kaharam no Kanadas, Aina Teivene nemaz nezvana Zviedrijas sūtniecībai, jo viņiem nebūšot intereses.

Pēc nopratināšanas mūsu baltiešu priekšsēža ierosināti, pieteicam bada streiku. Pēdējā ēdiena reize mums bijusi brokastis. Neviens mums vēl nevar paskaidrot, kādēļ esam aizturēti. Kas mūs aiztur? Personas augstākā ministrijas līmenī. Ārlietu vai iekšlietu ministrija? Abas.

Ienāk Hansens un paziņo, ka lieta ir nopietna un ka šonakt mūs neatlaidīšot. Starplaikā jau ikviens no somu policistiem ir personīgi pienācis pie mums un individuāli atvainojies („mēs neesam lepni ar to", „somu tauta nav atbildīga", „mūsu sirdis mēs esam ar jums", „lūdzu piedodiet", u.t.t.). Tiekam vesti prom nezināmai nākotnei. Plērs, kas mazliet saprot somiski, dzird šādu sarunu:

Inspektors: Attaisiet policijas vagonam durvis".

Policists: „Es to atsakos darīt".

Inspektors: „Šī ir tieša pavēle attaisīt durvis".

Policists: „Es to tad daru, bet protestēdams".

Tiekam atvesti uz Interkontinental viesnīcu paņemt līdz nakts drēbes. Kamēr esam viesnīcas vestibilā, pamanām, ka piebrauc limozīns ar ASV standartiņu. No tā izkāpj Rodžers ar savu dzīvesbiedri un pavadoņiem. Saucam, ka esam arestēti bez kāda paskaidrojuma. Viens no ASV ministrijas vīriem apmaina ar mums dažus teikumus. Igaunis Plērs iekāpis liftā līdz ar Rodžeru un paskaidro, ka viņš ir ārlietu ministrijas pilsoņu padomnieku komitejas loceklis. Rodžers: „Parunāsim par to vēlāk." Somu policija lielā apjukumā, bet nekādu traci netaisa.

Atkal sagadīšanās: kamēr mēs abi ar Reinhardu savā istabā kravājamies, zvana telefons. Imants Freimanis no Stokholmas. Ātri izstāstu, kas par lietu, pirms dežūrējošais policists to liek pārtraukt. Braucam nezināmā virzienā uz „policijas hoteli". Esam 8, jo Vileiša pratināšana aizkavējusies, un viņš paliks iecirknī.

CIETUMĀ

„Hotelis" tomēr izrādās īsts cietums, Espo pilsētiņā ārpus Helsinkiem. Policija atkal laipna, ļauj mums pat nofotografēties, bet tad lūdz katru ieņemt savu „privātistabu". Tā ir apm. 8 x 12 pēdu gara celle, nekrāsotām betona sienām. Augstu pie griestiem divi mazi lodziņi, no kuriem var pateikt, nakts vai diena, bet tie ir par augstu, lai varētu raudzīties ārā. Vienā malā gultas lielumā betona bluķis, apsegts ar 3 cm biezu matraci, palagu un segu. Mazs galdiņš pieskrūvēts pie sienas. Labierīcību nav. Biezas metalla durvis bez lodziņa, bet caurumiņš, pa kuru no ārpuses var ieskatīties.

Mums atņem siksnas, kakla saites, kurpju saites. Pirms tiekam ieslēgti, man atļauj vēl pie-zvanīt Hansenam uz ASV sūtniecību. Nu jau pulkstenis tuvu vienpadsmitiem.

Pus divos mani uzmodina un lūdz atbildēt telefonu. Hansens no sūtniecības. Ziņo, ka ASV ārlietu ministrs Rodžers pusnaktī zvanījis somu ārlietu ministram (Vēlāk noskaidrojām, ka arī senātors Baklijs no Ņujorkas, Valiunam personiski pazīstams, runājis telefoniski ar Rodžeru). Pats ministrs tātad kārto mūsu atbrīvošanu. Drīz zināšot rezultātus. Somu ministru kabinets nu jau otru vakaru pēc kārtas sanācis, lai kārtotu baltiešu jautājumu, bet šoreiz pēc amerikāņu spiediena.

Nepaiet ne 10 minūtes, kad policija man paziņo, ka amerikāņu pilsoņi var cietumu atstāt un tiks pārvesti uz Helsinku lepnāko viesnīcu — Hotel Marski. Visu šo laiku esmu telefona kontaktā ar Hansenu. Tūliņ paskaidroju, ka mēs vai nu visi iesim ārā no cietuma vai neviens. Jauns satraukums ASV sūtniecībā un policijā.

Padomāju, ka šādi izšķirties nedrīkstu es viens pats. Man atļauj aiziet pie katra ASV cietumnieka atsevišķi viņa cellē un noprasīt, vai viņš vai viņa negrib pārcelties uz viesnīcu. Plērs: „Mēs paliekam." Valiunas: „Nekādā ziņā neiešu šādos apstākļos." Žilione: „Saprotams, ka jāpaliek." Genis: „Tepat."

Mani neatļāva par situāciju informēt pārējos. Tā divos naktī atgriežos savā cellē.

Piektdienas, 6. jūlija, priekšpusdienā mums paziņoja, ka esam visi atbrīvoti. Aizveda uz Marski viesnīcu. Aizliedza preses konferenci un vismaz 6 stundas bija noslēgti mūsu telefoni, tā ka netikām klāt pie korespondentiem, kuri mūs bija meklējuši. Izšķīrāmies palikt Helsinkos, kamēr tur vēl būs prese. Daži aizbrauca sestdien, citi svētdien, pēdējie pirmdien.

Atbalsis zviedru presē

Helsinku zviedru laikraksts Hufvudstadsbladet ievietojis rakstu par baltiešu delegācijas piedzīvojumiem ar šādu virsrakstu: Baltieši atbrīvoti pret solījumu izbeigt propagandu.

Trimdas baltieši, ko policija ceturtdien aizturēja tāpēc, ka tie izplatīja pretkomūnistisku propagandas literātūru Drošības konferencē, piektdienas rītā atbrīvoti pret solījumu, ka pārtrauks savu politisko darbošanos. Somu Ārlietu ministrija izteicās, ka ceturtdienas pēcpusdienā viņi bijuši spiesti aizturēt dažus ārzemniekus, lai izklaušinātu par iespiedumdarbu izdalīšanu. Minētās personas pēc Ārlietu ministrijas ziņām iebraukušas Somijā kā tūristi un uzsākušas politisku darbību, izdalot propagandas materiālus un tā traucējot lielo kopdarbību Drošības konferencē.

Pēc izklaušināšanas viņus atlaida brīvus, tikai ar nosacījumu, ka tie nedrīkst uzturēties konferences apkārtnē, nedz arī vairs traucēt politisko darbu.

HLB ziņo: 9 pretkomūnistiskie baltieši iefiltrējās avīžnieku preses konferencē, 6 no tiem bija ASV pavalstnieki, 1 Kanadas, 1 Anglijas un 1 Zviedrijas. Trim no viņiem izdevās tikt iekšā ar viltu kā žurnālistiem, un vienam pat kā Austrumvācijas pārstāvim laimējās iespiesties līdz pat ārlietu ministram Andrejam Gromiko. Gromiko smējās un purināja galvu par viņa jautājumu — kad padomieši domājot atbrīvot Baltijas valstis.

Visi deviņi bija aizturēti nopratināšanai. Viņus atbrīvoja piektdienas rītā, pēc tam kad iejaucās ASV ārlietu ministrs W. Rodžers, kam par notikušo tika paziņots. Kā mums ziņo, Somijas valdībai bijusi sēde sakarā ar notikušo starpgadījumu. Pēc viena no aizturētā baltieša izteicieniem ziņu birojam, visi aizturētie aizvesti uz Esbo policijas iecirkni, kur turēti visu nakti. Viņš pieminējis, ka somu policisti izturējušies ļoti pieklājīgi. Policijas iecirknī viņiem piedāvātas brokastis, no kurām tie atteikušies, jo nolēmuši pieteikt bada streiku, lai tiktu atbrīvoti. Nākamās dienas priekšpusdienā viņi policijas pavadībā pārvesti uz Interkontinentālo viesnīcu, kur tie bijuši apmetušies, bet tad policijas uzraudzībā bijuši spiesti doties uz Marski. Baltieši izteikušies, ka viņi nedomājot pārkāpt aizliegumu un plānojot braukt prom sestdien.